ที่ระลึก
งานบรรพชาอุปสมบท
เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์

ณ พัทธสีมา วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๙

คณะผู้จัดทำ

รศ.ดร. พัฒนะ ภวะนันท์

รศ.ดร.ธีระ เถรพต

รศ.ถาวร สุทธิพงศ์

พญ.สวรรยา เดชอุดม

สุนีรัตน์ ชลสายพันธ์

วีระ เนตยกุล

สมชาย เทียมบุญประเสริฐ

ภาพประกอบ :

สมโพธิ์ ณานวังศะ

สง่า สัจพันโรจน์

ดำเนินการ :

ศรีรัตน เติมฤทธิ์

ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม :

ไววิทย์ ไชยพักผ่อน

ประสานงาน :

ภก.สุทัศน์ นิ่มกุลรัตน์

สุดเสงี่ยม เพ็ชรกุล

ภก.สถาพร นิ่มกุลรัตน์

พจมาน ศิริบัณฑิตย์กุล

อมรรัตน์ ตรีนุชจรัสกุล

พิมพ์ที่ :

โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์

สารบัญ

คำนำ ๒

รตนตฺตยคมนปณามคาถา ๗

พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี

หลวงพ่อวัดปากน้ำ (สด จนฺทสโร)

สาระธรรมสำหรับชีวิต ๑๐

พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์

สัมโมทนียกถา ๑๔

พระเดชพระคุณ พระธรรมธีรราชมหามุนี

พระเดชพระคุณ พระราชวิสุทธิโมลี

พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร

พระเดชพระคุณ พระเมธีรัตโนดม

อนุโมทนาบท ๑๘

ศาสตราจารย์ บัญญัติ สุชีวะ

ศาสตราจารย์ นิคม จันทรวิทุร

Dr. Paul Blackburn

คำปรารภบวช อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ ๒๒

พระคุณครูไม่รู้ลืม

น้ำใจของครู

พระคุณครูท่วมท้นล้นหัวอก

ปณิธานในการเข้าบรรพชาอุปสมบท

ธรรมบรรยาย เรื่อง

สรุปมหาสติปัฏฐาน 4 ๓๓

อาจารย์มงคลบุตร

ชีวประวัติอาจารย์มงคลบุตร ๔๖

(เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์)

กราบครู ๔๘

คณะศิษย์อาจารย์มงคลบุตร

คำนำ

ในโอกาสที่ ท่านอาจารย์มงคลบุตร (เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์) จะเข้าบรรพชาอุปสมบท ณ พัทธสีมา วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๒๙ นั้น ได้ยังความปลื้มปิติยินดีแก่บรรดาศิษย์ของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

ท่านอาจารย์มงคลบุตรของพวกเรานั้น ท่านเป็นผู้ที่ได้อุทิศกำลังกาย กำลังใจ ในการเผยแพร่วิชชาธรรมกายของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) มาเป็นเวลากว่าสิบปี ด้วยความพากเพียร วิริยะอุตสาหะ ฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการมิได้ท้อถอย ตลอดจนสามารถสถาปนาสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ขึ้นนับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ร่วมกับพระสงฆ์เถรานุเถระ และสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย เพื่อสร้างพระในใจคน และสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จะได้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยกันสืบบวรพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป

เนื่องในวันอุปสมบทของท่านอาจารย์อันเป็นศุภวโรกาสอันเป็นมหามงคลนี้ ทางคณะศิษยานุศิษย์จึงได้ร่วมใจกันจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น โดยได้อาราธนาพระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำเรื่อง "รตนตฺตยคมนปณามคาถา" แสดงแก่พุทธบริษัท ในมงคลสมัยวันเดียวกันนี้เมื่อ ๓๗ ปีก่อน คือ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๔๙๒ และสัมโมทนียกถาของท่านพระเถราจารย์ อีกทั้งข้อเขียนของท่านอาจารย์ผู้ใหญ่ และของท่านอาจารย์มงคลบุตรเอง มารวบรวมไว้แต่ก็เพียงเป็นสังเขปด้วยมีข้อจำกัด เช่น เวลาเป็นอาทิ เพื่อเป็นธรรมบรรณาการที่ระลึกแก่ท่านที่เคารพนับถือผู้ร่วมอนุโมทนาบุญนี้ ด้วยใจมั่นในการบำเพ็ญมุทิตาสักการะ อีกทั้งความกตัญญูกตเวทิตาบูชาพระคุณครูมิรู้ลืม

คณะศิษย์อาจารย์มงคลบุตร

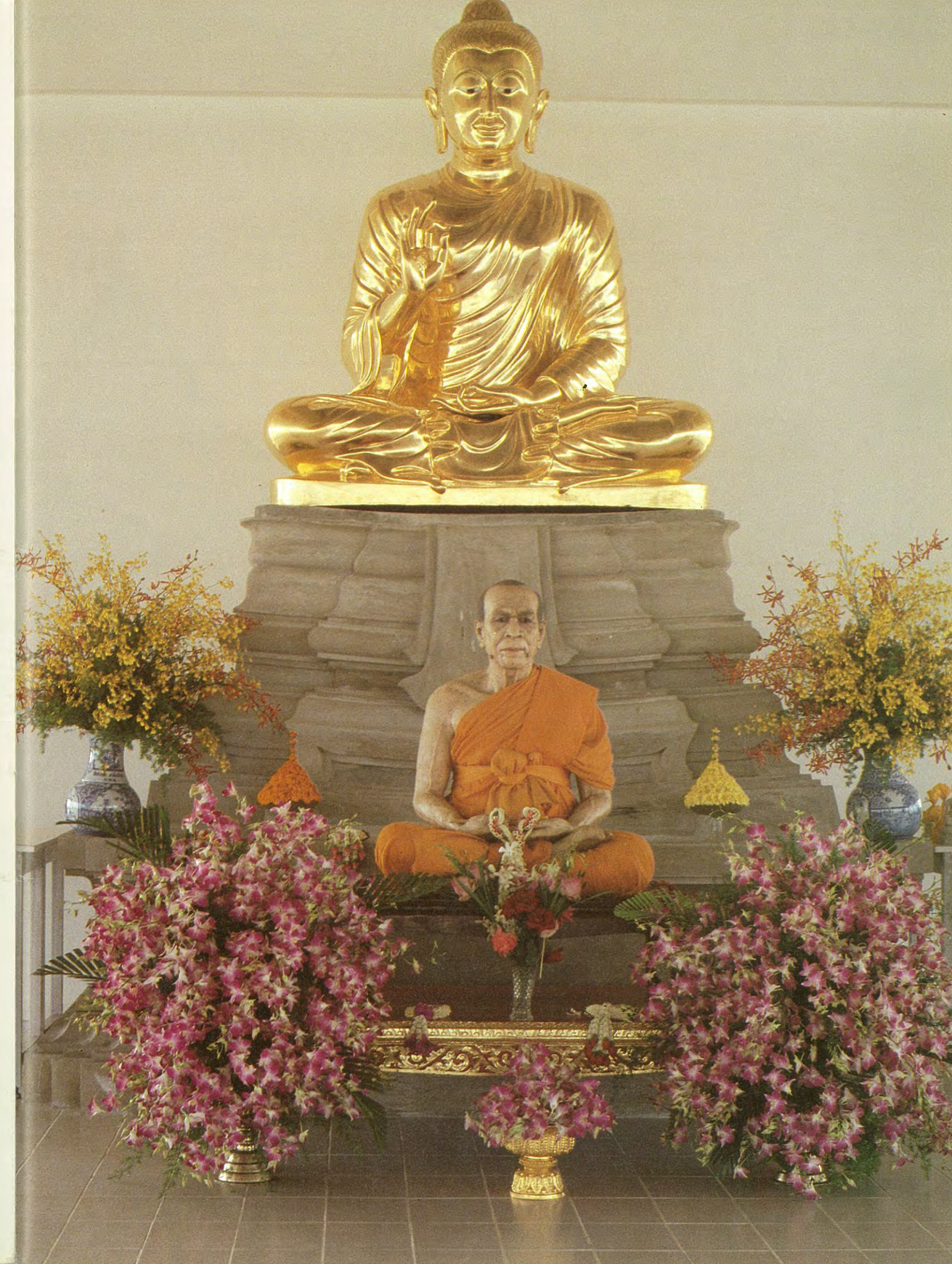

ศาลาอเนกประสงค์ ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ซึ่งอาจารย์เสริมชัยฯ นำสาธุชนร่วมกันสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติภาวนาธรรมแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา เพื่อสร้างพระในใจคน และสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิได้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยกันสืบบวรพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองและยืนยาวสืบไป

พระสงฆ์เถรานุเถระที่ได้รับอารธนา
เข้าร่วมในพิธีอุปสมบท นายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร)
ในวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ เวลา ๐๙.๐๐ น.
ณ พัทธสีมา วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

รายชื่อพระอันดับ

เจ้าพระคุณ **สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์** (พื้น ชุตินฺธโร ป.ธ.๙) ปฏิบัติหน้าที่พระสังฆราช เจ้าคณะใหญ่หนกลาง เจ้าอาวาสวัดสามพระยา เป็น **พระอุปัชฌาย์**

พระเดชพระคุณ **พระพรหมคุณาภรณ์** (เกี่ยว อุปเสโณ ป.ธ.๙) กรรมการมหาเถรสมาคม รองแม่กองพระธรรมทูตรูปที่ ๑ เจ้าคณะภาค ๑๐ เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เป็น **พระกรรมวาจาจารย์**

พระเดชพระคุณ **พระธรรมธีรราชมหามุนี** (ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ.๙) รองแม่กองพระธรรมทูตรูปที่ ๒ เจ้าคณะภาค ๗ รองประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เป็น **พระอนุสาวนาจารย์**

พระเดชพระคุณ **พระเทพสุธี** (หนู อโนมปญฺโญ ป.ธ. ๘) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

พระเดชพระคุณ **พระราชวิสุทธิโมลี** (ทองดี สุรเตโช ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดราชโอรสาราม

พระเดชพระคุณ **พระราชปริยัติกวี** (วิเชียร อโนมคุณโณ ป.ธ.๙) รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปริยัติ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

พระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ รองประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระเดชพระคุณ **พระชัยนาทมุนี** เจ้าคณะจังหวัดชัยนาท เจ้าอาวาสวัดหลวงสิริปูรณาราม

พระเดชพระคุณ **พระเมธีสุทธิพงศ์** (ระวัง วชิรญาโณ ป.ธ.๙ Ph.D.) รองอธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

พระเดชพระคุณ **พระพิพัฒน์ธรรมคณี** เจ้าคณะแขวงปากคลอง เขตภาษีเจริญ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

พระเดชพระคุณ **พระเมธีรัตโนดม** (อำนวย ปญฺโญวุฑโฒ ป.ธ.๗) รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี เจ้าอาวาสวัดเชียงงา อ.บ้านหมี่ ผู้อำนวยการ (ฝ่ายการอบรม) สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระครูโสภณธรรมภาณี เจ้าคณะอำเภอบางแพ เจ้าอาวาสวัดบางแพใต้

พระครูพิพัฒน์วุฒิสาคร เจ้าคณะตำบลหลักสอง เจ้าอาวาส วัดหลักสอง ราษฎร์บำรุง อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร

พระครูภาวนาวิริยาจารย์ เจ้าอาวาสวัดเขาพระ อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี

พระครูสมณธรรมสมาทาน ผู้ช่วยเจ้าอาวาสและรองอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

พระครูอุปภัมภ์ธรรมกิจ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

พระครูนิทัศน์ธรรมธาดา ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และเลขานุการเจ้าคณะภาค ๗

พระครูสรวุฒิพิศาล ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

พระครูพิศาลสังฆโสภณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

พระครูปลัดจำนงค์ สุวโจ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดธรรมจริยาภิรมย์ และเลขานุการเจ้าคณะอำเภอบ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร

พระครูวินัยธร (กิมใช้ รตนวณฺโณ) เจ้าอาวาสวัดประสาทสิทธิ์ จ.ราชบุรี

พระมหาศรีพลอย สจฺจญาโณ เจ้าอาวาสวัดเตาปูน จ.ชลบุรี

พระอธิการสิงห์ ชยสโร เจ้าอาวาสวัดเวฬุวนาราม (ไผ่เขียว) บางเขน กทม.

พระมหาสุเนตร สุรธมฺโม (ป.ธ.๔) เจ้าอาวาสวัดวาฬุการาม บ้านโจดหนองแก อ.พล จ.ขอนแก่น

พระครูสมุห์ณัฐนันท์ กุลศิริ วิปัสสนาจารย์วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

พระอาจารย์สังเวียน อธิวตฺโต วิปัสสนาจารย์วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และรักษาการเจ้าสำนักสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

พระสันต์ ทิพพสนฺโต วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

พระสัมริน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

พระบุญชู อุชุจาโร วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

พระธรรมเทศนา
ของ
พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)
หลวงพ่อวัดปากน้ำ
แสดงแก่พุทธบริษัท เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๒

รตนตฺตยคมนปณามคาถา

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺสฯ (๓ ครั้ง) อิจฺเจตํ รตนตฺตยํ พุทฺโธ ธมฺโม สงฺโฆ จาติ นานาโหนฺตมฺปิ วตฺถุโต อญฺญมญฺญาวิโยคาวเอกิภูตมฺปนตฺถโต พุทฺโธ ธมฺมสฺส โพเธตา ธมฺโม สงฺเฆน ธาริโต สงฺโฆ จ สาวโก พุทฺธสฺส อิจฺเจกาพุทฺธเมวิทนฺติฯ

อาตมาขอโอกาสแด่ท่านมหาชนทั้งหลายทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิตบรรดามีศาสนาเป็นภารกิจหวังปฏิบัติให้ถูกสนิทตามศาสนาของตน ๆ จึงได้อุตส่าห์พากันทรมานร่างกายในเวลาทำกิจทางศาสนาทุก ๆ ศาสนาล้วนแต่สอนให้ละความชั่วประพฤติความดีสิ้นด้วยกันทุกชาติทุกภาษา

ส่วนในทางพระพุทธศาสนา เวลาเช้าเวลาเย็นไหว้พระบูชาพระและสวด สังเวคกถา ปสาทกถาตามกาลเวลาเสร็จแล้ว ที่มีกิจเรียนคันถธุระก็เรียนไปที่มีกิจเรียนวิปัสสนาธุระก็เรียนไป ฝ่ายพระเถรานุเถระก็เอาใจใส่ตักเตือนซึ่งกันและกันตามหน้าที่เพื่อจะได้รักษาเนติแบบแผนอันดีของสาธุชนในพุทธศาสนาไว้ ให้เป็นตำรับตำราสืบสายพระศาสนาไป

บัดนี้ขอเชิญชวนท่านทั้งหลาย ฟังปณามคาถา ความนอบน้อมพระรัตนตรัยในอดีต อนาคต ปัจจุบัน และถึงเป็นที่พึ่งโดยย่อ

ความนอบน้อมมาจาก นโม **นโม** แปลว่า นอบน้อม เป็นบุคลาธิษฐาน คือ **นอบน้อมด้วยกาย นอบน้อมด้วยวาจา นอบน้อมด้วยใจ** นอบน้อมในพระผู้มีพระภาค เมื่อพระองค์มีพระชนมายุอยู่ อุบาสก อุบาสิกาเข้าไปสู่ที่เฝ้าแล้ว ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคด้วยเบญจางคประดิษฐ์ คือ กราบพร้อมด้วยองค์ ๕ เข่าและศอกทั้ง ๒ ต่อกัน ฝ่ามือทั้ง ๒ วางลงให้เสมอกัน ก้มศีรษะลงให้หน้าจดพื้นในระหว่างมือทั้ง ๒ นั้น หรือในระหว่างที่เฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าอยู่นั้น คอยฟังพระโอวาทานุสาสนีของพระองค์ ไม่ส่งใจไปในที่อื่น ไม่เปล่งวาจาออกในระหว่างที่พระองค์ทรงรับสั่งอยู่เป็นการรบกวนพระองค์ด้วยวาจาให้เป็นที่ระแคะระคายพระทัย

อนึ่งเมื่อเข้าไปสู่ที่เฝ้า ไม่นั่งให้ไกลนัก จะเป็นการเบียดเบียนพระองค์ ด้วยต้องออกพระกำลังเสียงในเวลารับสั่ง ไม่นั่งให้ใกล้นัก จะเป็นการเบียดเบียนพระองค์ด้วยกายอันเป็นของปฏิกูลจะเป็นที่รำคาญพระนาสิก ในเวลากลิ่นกายฟุ้งไป ไม่นั่งในที่เหนือลม ด้วยเคารพพระองค์ กลัวลมจะพัดเอากลิ่นกายที่ฟุ้งออกไปมากระทบพระนาสิกของพระองค์ ไม่นั่งในที่ตรงพระพักตร์นัก กลัวจะเป็นที่รำคาญพระเนตรทั้งสองของพระองค์ ไม่นั่งในที่เบื้องหลังนัก เกรงว่าพระองค์จะต้องหันพระพักตร์มากไปในเวลาจะทรงรับสั่ง ต้องนั่งในที่สมควร นอกจากที่ ๆ แสดงมาแล้วในเวลาอยู่ในที่เฝ้า ไม่ส่งใจไปในที่อื่น ไม่เปล่งวาจาให้เป็นที่รำคาญพระทัยแด่พระองค์ ดังนี้แล นอบน้อมด้วยกายในพระองค์

ในเมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ยังเหลือแต่เจดีย์ ๔ เหล่า คือ บริโภคเจดีย์ ธาตุเจดีย์ ธรรมเจดีย์ อุทเทสิกเจดีย์ พุทธศาสนิกชนไปถึงที่เช่นนั้นเข้าแล้ว ในเมื่อกั้นร่มควรลดร่มลง หมผ้าปิด ๒ บ่า ควรลดออกเสียบ่าหนึ่ง ในเมื่อสวมรองเท้าเข้าไป ควรถอดรองเท้าเสีย และเข้าไปในที่นั้นไม่ควรแสดงอึงคะนึง และไม่เคราพแต่อย่างใดที่สกปรกลงไว้ เช่นก้นบุหรี่ หรือชานหมาก น้ำลาย น้ำมูก อุจจาระ ปัสสาวะ ในที่บริเวณนั้น เมื่อเข้าไปในที่นั้น เห็นรกปัดกวาดเสีย ถากถางเสีย เห็นไม่สะอาดทำให้สะอาด เห็นผุพังควรแก้ไขซ่อมแซมปฏิสังขรณ์ได้ก็ยิ่งดี ดังนี้เป็นความนอบน้อมพระผู้มีพระภาคด้วยกายโดยบุคลาธิษฐาน

อนึ่งนำเรื่องของพระรัตนตรัยไปสรรเสริญในที่นั้นแก่บุคคลนั้นอยู่เนือง ๆ ดังนี้ ก็ชื่อว่านอบน้อมด้วยวาจา

และคิดถึงพระรัตนตรัยอยู่เนือง ๆ ไม่ยอมให้ใจไปจดอยู่กับอารมณ์สิ่งอื่นมากนัก คอยบังคับใจให้จดอยู่กับพระรัตนตรัยเนือง ๆ ดังนี้ ชื่อว่านอบน้อมพระรัตนตรัยด้วยใจ

ความนอบน้อมของข้าพเจ้าจงมีแด่พระผู้มีพระภาคผู้เป็นองค์อรหันต์ ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบบรรดาพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ต้องว่าดังนี้ ทั้งคฤหัสถ์และบรรพชิตทั้งหลาย ในเวลาทำศาสนกิจทุกครั้ง เช่น พระเถรานุเถระกระทำสังฆกรรมและอุบาสก อุบาสิกาทั้งหลายจะสมาทานศีล ก็ต้องว่า "นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส" ถึง ๓ หน จะว่าแต่เพียงหนหนึ่งหรือสองไม่ได้ หรือได้เหมือนกันแต่ว่าไม่เต็มรัตนตรัยทั้ง ๓ กาล จะให้เต็มหรือถูกรัตนตรัยทั้ง ๓ กาลแล้ว ต้องว่าให้เต็ม ๓ หน หนที่ ๑ นอบน้อมพระรัตนตรัยในอดีต หนที่ ๒ นอบน้อมพระรัตนตรัยในปัจจุบัน หนที่ ๓ นอบน้อมพระรัตนตรัยในอนาคต ทั้งหมดต้องว่า ๓ หน จึงครบถ้วนถูกพระรัตนตรัยทั้ง ๓ กาล

รัตนตรัย แบ่งออกเป็น ๒ คือ รัตน ๑ ตรัย ๑ รัตนแปลว่าแก้ว ตรัย แปลว่า ๓ รัตนตรัยรวมกันเข้า แปลว่า แก้ว ๓ **พุทธรัตนะ แก้วคือพระพุทธ ธรรมรัตนะ แก้วคือพระธรรม สังฆรัตนะ แก้วคือพระสงฆ์** ทำไมจึงต้องเอา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์มาเปรียบด้วยแก้ว ที่ต้องเปรียบด้วยแก้วนั้น เพราะแก้วเป็นวัตถุทำความยินดีให้บังเกิดแก่เจ้าของผู้ปกครองรักษา ถ้าผู้ใดมีแก้วมีเพชรไว้ในบ้านในเรือนมาก ผู้นั้นก็อิ่มใจ ดีใจ ด้วยคิดว่าเราไม่ใช่คนจน ปลื้มใจของตนด้วยความมังมีแม้คนอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของเล่า เห็นแก้วเห็นเพชรเข้าแล้ว ที่จะไม่ยินดีไม่ชอบนั้นเป็นอันไม่มี ต้องยินดีต้องชอบด้วยกันทั้งนั้น ฉันใด รัตนตรัย แก้ว ๓ ดวง คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ทั้ง ๓ นี้ ก็เป็นที่ยินดีปลื้มใจของเทวดาแลมนุษย์ทั้งหลายฉันนั้น

พระรัตนตรัยเป็นแก้วจริง ๆ หรือเปรียบด้วยแก้ว ถ้าเป็นทางปริยัติเข้าใจตามอักขระแล้ว เป็นอันเปรียบด้วยแก้ว ถ้าเป็นทางปฏิบัติเข้าใจตามปฏิบัติแล้วเป็นแก้วจริง ๆ ซึ่งนับว่าประเสริฐเลิศกว่าวิญญาณกรัตนะและอวิญญาณกรัตนะซึ่งมีในไตรภพ ลบรัตนะในไตรภพทั้งหมดสิ้น

จะกล่าวถึงรัตนะในทางปฏิบัติ "ปฏิปตฺติ" แปลว่า ถึงเฉพาะผู้ปฏิบัติ ถึงเฉพาะซึ่งพระรัตนตรัย การถึงรัตนตรัยของผู้ปฏิบัติในยุคนี้ต่าง ๆ กัน ผู้ไม่ได้เล่าเรียนศึกษาก็ถึงรูปพระปฏิมากรในโบสถ์วิหารการเปรียญ ถึงพระธรรมในตู้ในโบลาน ถึงพระสงฆ์สมมุติ ทุกวันนี้ผู้ได้เล่าเรียนศึกษารู้พุทธ

ประวัติ ก็ถึงพระสีธาตุราชกุมารที่ได้ตรัสรู้ ใต้ควงไม้สรีมหาโพธิ์ ที่ได้มาโปรดพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ถึงพระธรรมก็คือปฐมเทศนาธรรมจักกัปปวัตนสูตร กับธรรมที่พระองค์ทรงสั่งสอนปัญจวคคีย์ทั้ง ๕ ให้ได้บรรลุมรรคผลทั้งสิ้น ถึงพระสงฆ์ก็คือพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ จนถึงสุภัททภิกษุ ซึ่งเป็นปัจฉิมสาวกเวไนย

ผู้มีสติปัญญา เป็นผู้เฒ่าเหล่าเมธาเล่าเรียนศึกษามาก การถึงรัตนตรัยของท่านลึกล้ำ ท่านคิดว่า "พุทธ" ก็แปลกันว่าตรัสรู้ ตรัสรู้เป็นภาษาเจ้าเพราะพระพุทธเจ้าท่านเป็นเจ้าจึงแปลว่าตรัสรู้ ภาษาสามัญก็แปลว่ารู้เท่านั้น ท่านก็ทำขึ้นในใจของท่านว่ารู้นั่นเอง เป็นพระพุทธเจ้า ท่านก็ถึงความรู้ของท่านที่ถูกดี ถึงธรรมของท่านความดีไม่มีผิด ถึงสงฆ์ของท่าน "สงฺเฆน ธาริโต" พระสงฆ์ทรงไว้ตัวของเรานี้เอง ที่รักษาความรู้ถูกรู้ดีไม่ให้หายไปเป็นสงฆ์

การถึงพระรัตนตรัยดังแสดงมาแล้วนี้ก็ถูก เหมือนต้นไม้ เอานิ้วไปจดเข้าที่กะเทาะก็ถูกต้นไม้ เอานิ้วไปจดเข้าที่เปลือกก็ถูกต้นไม้ เอานิ้วไปจดเข้าที่กระพี้ก็ถูกต้นไม้ ถูกแต่กะเทาะ เปลือก กระพี้ เท่านั้น หาถูกแก่นของต้นไม้ไม่

การถึงพระรัตนตรัย ต้องเอากายวาจาใจของเราที่ละเอียด จดเข้าไปให้ถึงแก่นพระรัตนตรัยจริง ๆ รัตนตรัยซึ่งแปลว่าแก้ว ๓ แก้ว คือพระพุทธ ๑ แก้วคือ พระธรรม ๑ แก้ว คือพระสงฆ์ ๑ ได้ในบทว่า **สกฺกตฺวา พุทฺธํ รัตนํ กระทำตนให้เป็นแก้วคือพุทธ สกฺกตฺวา ธมฺมรตนํ กระทำตนให้เป็นแก้วคือธรรม สกฺกตฺวา สงฺฆรตนํ กระทำตนให้เป็นแก้วคือสงฆ์**

การเข้าถึงพระรัตนตรัย ต้องใช้กาย วาจา ใจที่ละเอียด ที่หยาบเข้าไม่ถึง กาย ที่ละเอียดซึ่งได้กับกายสังขาร วาจาที่ละเอียดซึ่งได้กับวจีสังขาร ใจที่ละเอียดซึ่งได้กับจิตสังขาร กายสังขารคือลมหายใจเข้าออกซึ่งปรนเปรอกายให้เป็นอยู่ วจีสังขารคือความตรึกตรองที่จะพูด จิตสังขารคือความปรุงของจิตสำหรับใช้ทางใจ กายสังขารหยุด วจีสังขารก็หยุด จิตสังขารก็หยุด เป็นจุดเดียวกันอยู่ที่ตรงศูนย์กลางของกายมนุษย์ มีธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์เป็นดวงใสเท่าฟองไข่แดงของไก่ใสดังกระจกส่องเงาหน้า กายวาจาใจที่ละเอียดจดลงที่ศูนย์กลางของธรรมนั้น ก็หยุดพร้อมทั้งกายสังขาร วจีสังขาร จิตสังขารสงบ การสงบสังขารชนิดนี้ เด็กในท้องมารดาก็สงบจึงอยู่ในที่แคบ เป็นอยู่ได้เทวดาใน ๖ ชั้นทำได้ รูปพรหม และอรูปพรหมทำได้ เด็กในท้องก็นับว่าสังขารสงบ เทวดาก็นับว่าสังขารสงบได้ รูปพรหม และอรูปพรหมก็นับว่าสังขารสงบได้ การสงบสังขารเสียเป็นสุข สมด้วยคาถา ๔ บาท ในบาทเบื้องปลายว่า "เตสํ วูปสโมสุโข" สงบสังขารทั้งหลายเสียได้ นำมาซึ่งความสุข นี้สงบสังขารได้ตามสมควร เป็นทางทำตนให้เป็นพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ชั้น ๑

กายสังขารสงบ คือลมหายใจหยุด วจีสังขารสงบ คือความตรึกตรองหยุด จิตสังขารสงบ คือความตรึกตรองหยุด จิตสังขารสงบ คือใจหยุด อยู่ที่ศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ชื่อว่าสันติลมหยุดลงไปในที่เดียวกันชื่อว่า อานาปาณ ซึ่งแปลว่าลมหยุดนิ่งหรือไม่มี เมื่อสังขารทั้ง ๓ หยุดถูกส่วนเข้าแล้ว เรียกว่ากายานุปัสสนาสติปัฏฐานด้วยส่วนหนึ่ง เมื่อสังขารสงบมีความสุขเกิดขึ้นเรียกว่า เวทนา นุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตคิดว่าเป็นสุขเรียกว่า จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในเมื่อสติปัฏฐานทั้ง ๓ ถูกส่วนพร้อมกันเข้า เกิดเป็นดวงใสขึ้นเท่าฟองไข่แดงหรือเท่าดวงจันทร์ดวงอาทิตย์ใสบริสุทธิ์สนิทเหมือนกระจกส่องเงาหน้านั่นแหละ **ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน** ดวงนี้บางท่านเรียกว่าพระธรรมดวงแก้ว โบราณท่านใช้แปลในมูลกัจจายว่า **"ปฐมมรรค"** ธรรมดวงนี้แหละคือ**ดวงศีล** เพราะอยู่ในเหตุว่างของธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ใสบริสุทธิ์ไม่มีราคีตาของกายทิพย์เห็นต้องเอาใจของตนจดลงที่ตรงกลางดวงศีลนั้นทำใจให้หยุดนิ่ง แต่พอถูกส่วนเข้าใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงศีล ดวงศีลก็ว่างออกไปเห็น**ดวงสมาธิ** เอาใจหยุดนิ่งลงไปที่กลางดวงสมาธิแต่ถูกส่วนเข้าใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงสมาธิ ดวงสมาธิก็ว่างออกไป ตาของกายทิพย์ก็เห็น **ดวงปัญญา** ที่อยู่ในกลางดวงสมาธินั้น แล้วเอาใจของตนจดเข้าที่ศูนย์กลางดวงปัญญา ทำให้ใจหยุดนิ่งแต่พอถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติก็ว่างออกไป ตาของกายทิพย์ก็เห็น**ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ** ที่อยู่ในกลางดวงวิมุตตินั้นแล้วเอาใจของตนจดเข้าที่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ทำใจให้หยุดนิ่ง แต่พอถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะก็ว่างออกไป ตาของกายทิพย์ก็เห็นตนของตนเองอยู่ในศูนย์กลางของดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั้น เหมือนตาของกายมนุษย์เห็นตัวของกายมนุษย์ฉะนั้น ที่ได้แสดงมาแล้วนี้ ก็เป็นวิธีทำตัวให้เป็นพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ชั้น ๑

ทำต่อไป ทำใจให้หยุดอยู่ที่ศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์ แต่พอถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงศีล ให้ใจหยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้าใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงศีล ดวงศีลก็ว่างออกไปเห็นดวงสมาธิอยู่ในกลางดวงศีล ให้ใจหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางของดวงสมาธิ แต่พอถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงสมาธิ ดวงสมาธิก็ว่างออกไป เห็นดวงปัญญาอยู่ในกลางดวงสมาธิ ให้ใจหยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางดวงปัญญา แต่พอถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงปัญญา ดวงปัญญาก็ว่างออกไป เห็นดวงวิมุตติอยู่ในกลางดวงปัญญา ให้ใจหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ แต่พอถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติก็ว่างออกไป เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะอยู่ในกลางดวงวิมุตติ ให้ใจหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ แต่พอถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะก็ว่างออกไป ตาของกายรูปพรหมก็เห็นตนของตนเองอยู่ในศูนย์กลางของดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั้น เหมือนตาของกายทิพย์เห็นตนของกายทิพย์เองฉะนั้น ที่ได้แสดงมานี้เป็นวิธีทำตัวให้เป็นพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ชั้น ๑

ทำต่อไป ทำใจให้หยุดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม แต่พอถูกส่วนเข้าก็เห็นดวงศีล ให้ใจหยุดนิ่งอยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงศีล ดวงศีลก็ว่างออกไปเห็นดวงสมาธิอยู่ในกลางดวงศีล ให้ใจหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางของดวงสมาธิ แต่พอถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงสมาธิ ดวงสมาธิก็ว่างออกไป เห็นดวงปัญญาอยู่ในกลางดวงสมาธิ ให้ใจหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงปัญญา แต่พอถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงปัญญา ดวงปัญญาก็ว่างออกไป เห็นดวงวิมุตติอยู่ในกลางดวงปัญญา ให้ใจหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงวิมุตติ แต่พอถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติก็ว่างออกไป เห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะอยู่ในกลางดวงวิมุตติ ให้ใจหยุดอยู่ที่ศูนย์กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ แต่พอถูกส่วนเข้า ใจก็ละเอียดยิ่งกว่าดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะก็ว่างออกไป ตาของกายธรรมก็เห็นกายของพระองค์เอง อยู่ที่ศูนย์กลางของดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั้น เหมือนตาของกายอรูปพรหมเห็นตนของตนเองฉะนั้น ที่ได้แสดงมานี้เป็นวิธีทำตัวให้เป็นพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ชั้น ๑

เมื่อทำมาถึงกายธรรมหรือธรรมกายดังนี้แล้ว ก็รู้จักตัวตนชัดเจนโดยไม่ต้องสงสัย เพราะกายทั้ง ๕ บอกตัวของตัวเอง กายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูป พรหม กายอรูปพรหม ทั้ง ๔ กายนี้ บอกตัวเองอยู่ว่าไม่เที่ยง ไม่ใช่ตัว เป็นแต่สมมุติเท่านั้น รู้ได้เองว่ากายมนุษย์มาเกิดเป็นมนุษย์แล้ว ก็ชั่วคราวตามอายุขัยและวัยสิ้นปัจจัยคือบุญและบาปแล้ว ก็แตกสลายไป **รู้ได้จริง ๆ อย่างนี้ ไม่ใช่แต่รู้ เห็นด้วยตาของตนทุก ๆ คนด้วยกันทั้งนั้น**

ส่วนกายทิพย์ หรือรูปพรหม อรูปพรหม สิ้นอำนาจของบุญกรรม และรูปฌาน อรูปฌานแล้วก็แปรไปเหมือนกายมนุษย์ ต่างกันแต่ช้าและเร็วเท่านั้น

ส่วนกายธรรมหรือธรรมกายเป็นตัวยืนบอกความจริงว่าเที่ยง เป็นสุข เป็นตัวส่วนกายทั้ง ๔ เป็นตัวยืนบอกเท็จว่าไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัว เท็จต่อความจริงอย่างนี้ เมื่อไม่รู้เห็นจริง จะรู้เห็นเท็จได้อย่างไร ต้องรู้จริงเห็นจริงเสียก่อน จึงย้อนมารู้จักเท็จได้ดังนี้

ธรรมกายนี้เองเป็นพุทธรัตนะ ซึ่งแปลว่าแก้วคือพุทธะ เมื่อรู้จักพุทธรัตนะแล้ว ก็ควรรู้จักธรรมรัตนะเสียทีเดียว ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม อรูปพรหม **เป็นธรรมรัตนะ แต่เป็นส่วนโลกีย์** ส่วนธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายนั้นเป็น **โคตรภู** ต่อเมื่อใด ธรรมกายเลื่อนขึ้นไปเป็นพระโสดาแล้ว **ธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายพระโสดานั้นเอง เป็นโลกุตตระ**

ส่วน ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ที่อยู่ในศูนย์กลางของดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ กายทิพย์ กายรูปพรหม แลกายอรูปพรหมเป็นโลกียมรรคเพราะกายทั้ง ๔ นั้นเป็นโลกีย์ ธรรมจึงเป็นโลกีย์ไปตามกาย ส่วนศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะที่อยู่ในศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายเป็นโลกุตตระ เพราะธรรมกายของพระโสดาเป็นโลกุตตระ ธรรมจึงเป็นโลกุตตระไปตามกาย **ธรรมที่ทำให้เป็นกายต่าง ๆ นี้เองเป็นธรรมรัตนะ** ซึ่งแปลว่า แก้วคือธรรม เมื่อรู้จักธรรมรัตนะแล้วก็ควรรู้จักสังฆรัตนะเสียทีเดียว ธรรมกายหรือกายธรรมหมดทั้งสิ้น ยกธรรมกายของพระสัพพัญญูและธรรมกายของพระปัจเจกพุทธเจ้าออกเสีย นอกจากนั้นเป็น**ธรรมกายของสาวกพุทธทั้งสิ้น มีมากน้อยเท่าใดเป็นสังฆรัตนะ** แก้วคือสงฆ์

การที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัยที่ถูกแท้นั้น ต้องเอาใจของตนจดลงที่ศูนย์กลางของธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ เป็นดวงใสบริสุทธิ์เท่า ๆ ฟองไข่แดงของไก่ ตั้งอยู่ศูนย์กลางของกายมนุษย์ มีเหมือนกันหมดทุกคน จำเดิมแต่อยู่ในท้องมารดา ใจของกุมารกุมารีจดจี้หยุดนิ่งอยู่ตรงศูนย์กลางของดวงธรรมนั้นทุกคน ตรงศูนย์กลางของดวงธรรมมีว่างอยู่ประมาณเท่าเมล็ดโพธิ์หรือเมล็ดไทร ใจของกุมารหรือกุมารีก็จดอยู่ศูนย์กลางนั้น

ผู้ที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัย ต้องเอาใจของตนไปจดอยู่ที่ศูนย์กลางกายของตนนั้น แล้วทำใจให้หยุด หยุดในหยุด หนักเข้าไปทุกทีไม่ให้คลายออก ทำไปจนใจไม่คลายออก ใจนั้นหยุดในหยุดหนักเข้าไปทุกทีนี้เป็นทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ไม่ใช่ทางไปของปุถุชน ทางไปของปุถุชนไม่หยุด ออกนอกจากหยุด นอกจากทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์อยู่เสมอ จึงได้เจอะเจอพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ยากนัก ขอผู้จงรักภักดีต่อตนของตนที่แท้แล้ว จงตั้งใจแน่แน่ว ให้ถูกทางไปของพระพุทธเจ้า พระอรหันต์เถิดประเสริฐนัก พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ในอดีตอนาคตปัจจุบันไปทางเดียวเหมือนกันทั้งหมด

เพราะฉะนั้นพวกเราที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัยจึงต้องทำใจให้หยุดให้นิ่ง ให้ตรงต่อทางไปของพระพุทธเจ้าพระอรหันต์ จึงจะถูกหลักฐานในพุทธศาสนา ทั้งถูกตำราของสัตว์ผู้ไปเกิดมาเกิดด้วยสัตว์ผู้ไปเกิดมาเกิดเข้าสิบไม่ถูก ก็ไม่ตกศูนย์ เมื่อไม่ตกศูนย์ก็ไม่เกิดมาเกิดไม่ได้ ธรรมดาของเกิดแลตาย ต้องมีสิบศูนย์เป็นเครื่องหมายเหมือนกันทั้งหมด ทั้งในภพและนอกภพ การที่จะเข้าถึงพระรัตนตรัยก็เหมือนกัน ต้องเข้าสิบศูนย์เป็นชั้น ๆ ไปจึงจะเข้าถึงพระรัตนตรัยได้ ดังแสดงมาตั้งแต่ต้นเป็นชั้น ๆ มาแล้วทุกประการ

รัตนะทั้ง ๓ นี้ เป็นแก้วจริง ๆ จัง ๆ แก้วที่มีในไตรภพนี้มีคุณภาพไม่เทียมทันส่วนแก้วในไตรภพที่มนุษย์ใช้อยู่บัดนี้ เพชรเป็นสูงกว่า หรือแก้วที่มีรัศมีเป็นของหายากไม่มีใครจะใช้กันนัก แก้วชนิดอย่างนั้นมีสีต่าง ๆ ถ้าสีนั้นเขียว ใส่ลงไปในน้ำ ๆ ก็เขียวไปตามสีแก้วนั้น ถ้าสีเหลืองน้ำก็เหลืองไปตาม ถ้าแดงน้ำก็แดงไปตามสีแก้ว ตกว่าแก้วสีอะไร น้ำก็เป็นไปตามสีแก้วนั้น ๆ นี้เป็นรัตนะที่สูงในโลก สูงยิ่งกว่านี้ขึ้นไป ก็ต้องเป็นแก้วของพระเจ้าจักรพรรดิ

พระเจ้าจักรพรรดิมีแก้ว ๗ ประการ คือ จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว แก้วมณี นางแก้ว คหบดีแก้ว ปรินายกแก้ว แก้ว ๗ ประการนี้เกิดขึ้นในโลกกาลใด มนุษย์ใดโลกได้รับความสุขปราศจากการไถและหว่าน สำเร็จความเป็นอยู่อาศัยแก้ว ๗ ประการของพระเจ้าจักรพรรดิให้เป็นอยู่ได้โดยตลอดชีวิต ไม่ต้องทำกิจการใด ๆ ทั้งสิ้น พระเจ้าจักรพรรดิสอนให้ตั้งอยู่ในศีล ๕ กรรมบท ๑๐ ครั้นสิ้นชีพแล้ว ไปบังเกิดในสุคติโดยส่วนเดียว ไม่มีตกไปอยู่ในทุคติเลย

แก้วทั้งหลายในโลก พิเศษถึงเพียงนี้แล้ว ยังไม่พิเศษเท่าแก้ว คือพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ แก้วคือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะนั้น ถ้าผู้ใดเข้าไปได้เข้าไปถึงแล้ว ลืมแก้วลืมสวรรค์ลิบ ๆ ในโลกหมดทั้งสิ้น

ผู้ที่จะเข้าไปได้ถึงแก้วทั้ง ๓ นี้ ต้องดำเนินไปตามต้น กาย วาจา ใจ คือ กาย สังขาร วจีสังขาร จิตสังขาร ดังแสดงมา แล้วในเบื้องต้น จนถึงธรรมกาย คือให้ดำเนินไปตามโพธิปักขิยธรรม ๓๗ ตั้งต้นแต่กาย เวทนา จิต ธรรมไป แต่พอถึงธัมมานุปัสสนาก็เห็นเป็นดวงใสที่เรียกว่าดวงศีล ต่อแต่นั้นก็ถึง สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติ ญาณทัสสนะ ซึ่งนับว่าเป็นที่รวมพระไตรปิฎก ๆ รวมอยู่ในศูนย์กลางของดวงธรรม ที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นี้ทั้งสิ้น เมื่อจับได้รวมของกายมนุษย์ได้แล้ว กายทิพย์ กาย รูปพรหม กายอรูปพรหม กายธรรมก็เหมือนกันดังแสดงมาแล้ว

ที่ได้แสดงมาแล้วนี้ เป็นวิธีให้เข้าถึงรัตนะทั้ง ๓ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ หรือพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ มีอาการต่าง ๆ กัน ในเมื่อจับหลักยังไม่ได้ ต่อเมื่อจับหลักคือธรรมกายเสียได้แล้ว จะเห็นว่าไม่ต่างกัน เนื่องเป็นอันเดียวกันแท้ ๆ

สมด้วยกระแสบาลีในเบื้องต้นว่า "หมวดสามของรัตนะนี้ คือ พุทโธ ธัมโม สังโฆ หรือพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ แม้ต่างกันโดยวัสดุ แต่เนื้อความเป็นอันเดียวกัน เป็นของเนื่องซึ่งกันและกัน พระพุทธเจ้าเป็นผู้ตรัสรู้ พระธรรม พระสงฆ์ทรงไว้ พระสงฆ์เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า เนื่องเป็นอันเดียวกันเป็นบรรทัดฐานดังแสดงมาทุกประการพอสมควรแก่เวลาด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา
ของ
พระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์
เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
ประธานโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย
แสดงแก่คณะผู้ปฏิบัติธรรม เมื่อ ๕ มกราคม ๒๕๒๙

สาระธรรมสำหรับชีวิต

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ (๓ ครั้ง)

ขอเจริญพรท่านสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย ทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ วันนี้เป็นวันปฏิบัติธรรมของโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย และวันนี้เป็นวันอาทิตย์แรกของปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ จะเปลี่ยน พ.ศ. จาก ๒๘ มาเป็น ๒๙ ก็ตาม แต่ว่าท่านผู้ปฏิบัติธรรมนั้นย่อมจะทราบดีอยู่ว่าสิ่งที่เราจะต้องเพิ่มให้มากขึ้น ให้ใหม่ขึ้นอยู่ตลอดเวลานั้นก็คือการปฏิบัติในทางจิตใจนั้นเองเป็นสำคัญ

เมื่อในทางจิตใจของเรามีหลักที่ถูกต้องแล้ว การที่จะแสดงออกมาเป็นการกระทำก็ตาม เป็นการพูดก็ตาม ก็จะเป็นไปในลักษณะที่ดีงาม อย่างที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์พระธรรมบทขุททกนิกายเป็นพระพุทธดำรัสว่า มโน ปุพฺพํ คมา ธมฺมา เป็นต้น เก็บเป็นใจความว่า ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มโน เสฏฺฐา มีใจประเสริฐสูงสุด มโนมยา สำเร็จแต่ใจ เมื่อใจดีแล้ว จะทำก็ตาม จะพูดก็ตาม ก็จะดีตามไปด้วย และเมื่อนั้นแหละ จิตก็จะมีความสงบสุขยั่งยืนถาวรมั่นคงเรื่อย ๆ ขึ้นไป ความดีส่วนนี้ จะติดอยู่ในจิตในใจ ไม่มีใครสามารถที่จะฉุดออกมาได้ ทำลายได้ เหมือนกับเงาที่ติดตามตัวคนไปฉะนั้น

ดังนั้นเมื่อท่านทั้งหลายได้ฟังคตินิยมทางโลกว่าปีนี้ขึ้นศกใหม่แล้ว เป็น พ.ศ. ๒๕๒๙ ก็ควรที่จะได้นึกถึงหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า แล้วปฏิบัติตาม เพิ่มบุญเพิ่มกุศลให้ใหม่ลงไปในชีวิตจิตใจให้มากขึ้นไปโดยลำดับ อย่างนี้เรียกว่าใหม่ในบุญใหม่ในกุศล หรืออาจจะพูดได้ว่า ใหม่ในศีล ใหม่ในสมาธิ และใหม่ในปัญญาอยู่เสมอ หรืออาจจะพูดได้ว่า ใหม่ในทานใหม่ในศีล และใหม่ในภาวนา อยู่เสมอก็ได้

โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายที่ได้ก่อตั้งขึ้นนั้นยังไม่นาน แต่ว่าน่าชื่นใจที่ได้อำนวยประโยชน์ แก่ประชาชนกว้างขวางออกไปอย่างมาก ที่ว่ามากนี้ มุ่งหมายถึงตัวประโยชน์มาก ที่เกิดขึ้นในใจของคน เป็นสำคัญ ได้จัดให้มีการฝึกอบรมขึ้นเป็นพิเศษที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ก็ได้ผลดีเกินคาด เฉพาะปีนี้เข้าใจว่าท่านทั้งหลายได้รับทราบอยู่แล้ว

ทางสถาบันฯอันประกอบด้วย คณะบุคคลผู้ดำเนินการฝ่ายบรรพชิตและฝ่ายคฤหัสถ์ ในฝ่ายคฤหัสถ์มีอาจารย์เสริมชัยเป็นต้น ได้มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะให้เกิดสิ่งที่เป็นสาระ เป็นศีลสาระ สมาธิสาระ ปัญญาสาระ วิมุตติสาระ วิมุตติญาณทัสสนะสาระ แก่ท่านทั้งหลาย ความปรารถนาที่สำคัญของสถาบันฯนี้ จึงอยู่ที่ว่า จะทำอย่างไรจึงจะให้สาระดังที่กล่าวมานั้น เกิดขึ้นในจิตใจของท่านทั้งหลายให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ส่วนเรื่องอื่นเป็นเรื่องประกอบ จะยกตัวอย่างเช่นว่าที่สถาบันฯของเราจะเป็นวัดหรือไม่เป็นวัด เป็นเรื่องประกอบไม่ใช่เรื่องสาระ บางท่านอาจจะได้ยินมาบ้าง แล้วอาจจะมีความปรารถนาดีเป็นห่วง ข้อนั้นเป็นเรื่องประกอบ สิ่งที่ท่านจะต้องหยิบฉวยเอาจากสถาบันฯนี้ นั้นก็คือ "สาระ ๕ ประการ" ดังที่กล่าวแล้วนั้น แม้เรื่องอื่น ๆ ต่าง ๆ ที่จะจัดจะทำขึ้นให้ก้าวหน้ารุดหน้าซึ่งอยู่ในลักษณะที่ว่าให้คนเกิดความนิยมเป็นต้น ก็เป็นเรื่องภายนอก เป็นเรื่องประกอบ ไม่ใช่เป็นเรื่องสำคัญ สำคัญก็คือว่า ทำอย่างไรจะให้ท่านผู้ที่มาแม้แต่คนเดียวนั้นให้ได้สาระกลับไป เมื่อท่านได้รับสาระกลับไปแม้แต่คนเดียว นั่นคือจุดประสงค์ของสถาบันฯแห่งนี้

พระพุทธเจ้าทรงประกาศธรรมครั้งแรกในท่ามกลางท่านผู้ฟังเพียง ๕ ท่าน ซึ่งท่านทราบกันดีอยู่แล้ว เรียกว่า พระปัญจวัคคีย์ แต่สาระ ๕ ประการเกิดพร้อมบริบูรณ์ จนกระทั่งถึงวิมุตติญาณทัสสนะสาระ ซึ่งอาตมาก็จะไม่ขอแปลรายละเอียดพูดเป็นคำพระไว้ก่อน พระพุทธศาสนาจึงได้ยังอมตธรรม คือธรรมที่เป็นจริงไม่เปลี่ยนแปลงแปรผัน อำนวยความสุขสวัสดีจริงให้เกิดขึ้นแก่ชาวโลก อย่างที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า เรามองไม่เห็นทางแห่งความสุขสวัสดีเลย นอกไปจากหลัก ๔ ประการ แล้วก็ทรงแสดงถึงหลักธรรมมีโพชฌงค์เป็นเบื้องต้น ที่ท่านคงจะได้ยินพระท่านพูดอยู่เสมอว่า นานฌตฺตร โพชฺฌา โพชฺฌาในที่นั้น ก็คือ โพชฌงค์ ซึ่งมีองค์ปัญญาเป็นองค์นำ ซึ่งรวมแล้ว ต้องไปอยู่ในสาระดังที่กล่าวมานั้นเอง จึงขอให้ท่านทั้งหลายที่ได้มาปฏิบัติธรรมที่นี่ มองลงไปที่สาระ แล้วพยายามที่จะหยิบฉวยเอาสาระให้ได้ และนั่นแหละคือแก่นสารอันประเสริฐสำหรับชีวิตของคนเราทุกคน

ท่านทั้งหลายมองเห็นอยู่ในขณะนี้ว่า พระก็ดี โยมก็ดี ก็มีแต่สภาพร่างกายกว้างวาหนาคืบเท่านั้น จะหนุ่มจะแก่ก็มีเท่านี้แหละ และทุกส่วนก็จะต้องชำรุดทรุดโทรมเสียหาย ถึงกับสิ้นสุดลงอย่างไม่มีปัญหาใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าหากว่าเราสามารถใช้สิ่งที่จะต้องเสื่อมและถึงความสิ้นสุดตามธรรมดาของสังขาร ให้เป็นประโยชน์ขึ้นมาได้ เมื่อไรนั่นแหละสาระความเป็นแก่นเป็นสารที่เรายึดไว้ได้ ส่วนอื่นเป็นส่วนประกอบทั้งสิ้น ไม่ใช่เป็นตัวหลักสำคัญ ถ้าหากว่ามองไม่เห็นก็จะเที่ยวคว้าอยู่ ไม่สามารถที่จะหยิบเอาสาระอะไรได้ ไปหยิบเอาสิ่งโน้นบ้าง สิ่งนี้บ้าง หยิบฉวยผิด ๆ ถูก ๆ

ท่านมาที่นี่แล้ว ให้มั่นใจว่าจะได้สิ่งที่เป็นสาระแน่ ถ้าหากว่าท่านทั้งหลายได้พยายามที่จะหยิบฉวยเอาไป ตั้งแต่ศีลสาระเป็นต้นไป ท่านมีสิทธิ์ที่จะเก็บไว้ในใจไม่มีปัญหาใด ๆ ทั้งสิ้น อย่างขณะนี้ท่านนั่งประชุมอยู่ในศาลาการเปรียญหลังนี้แน่นท่านทั้งหลายจะเห็นได้ว่ากายกรรม วจีกรรมของท่านทั้งหลายเป็นศีลสาระ คือไม่มีการกระทำ และการพูดที่ไร้สาระไร้แก่นไร้สาร ท่านดูเอาเองก็แล้วกันว่าท่านได้ทำสิ่งที่เป็นสาระหรือไม่ อันนี้เป็นความปีติเบื้องต้นแต่ไม่ใช่หลงอยู่เพียงแต่ปีติที่เกิดขึ้น

เรามีร่างกาย มีมือมีเท้าเหมือนเขานั่นแหละเ เหมือนคนในจำนวน ๕๐ ล้านในเมืองไทยนี้แหละ แต่ว่าอัตภาพร่างกายมือเท้าของเรานี้เป็นรากฐานให้เราได้มีสาระ คือสิ่งที่เป็นแก่นเป็นสาร เมื่อเบื้องต้นดีอย่างนี้แล้ว ท่ามกลาง และที่สุด ถ้าท่านทั้งหลายตั้งใจให้ดีแล้วก็จะได้สืบไป

อาตมาเคยพูดที่นี่แหละว่า คณะผู้ดำเนินการทั้งฝ่ายบรรพชิต และคฤหัสถ์ไม่ได้มีความปรารถนาอย่างอื่นเลย อาตมาได้ร่วมงานมาตั้งแต่ต้น ยังมองไม่เห็นและจับไม่ได้เลยว่า คณะผู้ดำเนินงานนี้แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวแม้แต่นิดเดียว แม้แต่จะหลับจะนอนให้สบายก็ยังไม่ปรารถนาเลย ขออย่างเดียวว่า ให้ได้สร้างสิ่งที่เป็นสาระให้เกิดขึ้นแก่ท่านทั้งหลายผู้มานั้นเองเป็นสำคัญ ส่วนตัวนั้น อาตมาสังเกตดูแล้วไม่เห็นมีใครต้องการอะไรเลย ต้องขอกล่าวไว้ในที่นี้ว่า สิ่งที่จำเป็นสำหรับชาวโลกก็คือเงินทองจับจ่ายใช้สอย คณะผู้ดำเนินการนั้นเกือบจะว่าปลงไปได้หมด ไม่ได้ข้องใจในเรื่องเงินเรื่องทองที่จะต้องมีจะต้องใช้ เพียงแต่ว่าให้มีชีวิตอยู่ได้เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นเท่านั้นเป็นวัน ๆ อย่างที่ท่านทั้งหลายจะหาพบได้โดยทั่วไปในที่ไหนบ้าง แม้แต่ความมีชื่อเสียง ความนิยมจากคนต่าง ๆ ว่าสำคัญอย่างนั้นอย่างนี้ อาตมาดูแล้วก็ยังไม่พบเลย อาจารย์เสริมชัยนี้ เรียกว่าพบกันทุกวันก็ว่าได้ ก็ยังไม่ได้เคยแสดงให้เห็นสักนิดหนึ่งว่าอยากจะให้เขานับถือ อยากจะให้เขายกย่อง อยากจะให้เขาว่า เป็นคนสำคัญสอนเก่ง ยังไม่เห็นเลย เป็นความจริง อาตมาไม่เคยจับได้ สิ่งปรารถนาที่สูงสุดก็คือต้องการให้ท่านทั้งหลายได้สาระกลับไปเท่านั้นเอง

จึงขอให้ท่านทั้งหลายที่ได้มาปฏิบัติกันนี้แหละ ได้ตั้งอกตั้งใจเพื่อที่จะยึดเอาสาระต่าง ๆ แล้วเก็บไว้ให้ดี ไม่ต้องไปมองใคร ไม่ต้องไปคิดถึงเรื่องอื่น ถึงใคร คิดว่าจะยึดเอาสาระอย่างไรได้ เท่านั้นแหละเป็นสำคัญ ขอแต่ว่าให้ตั้งใจจริงก็แล้วกัน ถ้าท่านตั้งใจจริงแล้ว อาตมามั่นใจเหลือเกินว่าได้แน่ ไม่มีปัญหาใด ๆ ทั้งสิ้น อาจจะช้าอาจจะเร็ว ที่รวมเรียกว่าจะสร้างพระในใจของท่านทั้งหลายนั่นเอง แต่ใช้คำว่าสร้างพระในใจคน สร้างพระในใจพระต้องการที่จะให้องค์พระมีอยู่ในใจท่านทั้งหลาย ให้ท่านทั้งหลายได้เห็นองค์พระในใจของท่าน ไม่ไปเห็นที่คนอื่น เห็นด้วยความหนักแน่น เห็นด้วยความมั่นคง เห็นด้วยความแจ่มใส ที่เป็นตัวศรัทธาปสาทะคือแจ่มชัดอยู่ในใจ ชัดเมื่อไรแล้ว ท่านกำหนดไว้ให้ดี นั่นแหละเป็นทางแห่งสาระนำท่านไปสู่ความมีสาระยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ในโอกาสนี้จึงขอกล่าวกับท่านทั้งหลายในฐานะที่ได้มาร่วมกันอยู่ในร่มเงาของพระพุทธศาสนา มีพุทธศาสนา มีพุทธธรรม คือคำสอนของพระพุทธองค์ปกเกล้าปกกระหม่อมเหนือเศียรเหนือเกล้าให้ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจในขณะปฏิบัติทุกครั้ง อย่าสงสัย อย่าวอกแวก พยายามที่จะเข้าถึงด้วยตนของตนเอง อย่างที่มีบทพระธรรมคุณว่า ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญฺญูหิ สวดกันอยู่เสมอ เราต้องเห็น เราต้องประจักษ์ด้วยตนเองให้ได้ และนั่นแหละคือความสำเร็จของโครงการ ที่ได้ตั้งไว้

อาตมภาพขอถือโอกาสกล่าวไว้เพียงเท่านี้ ในโอกาสนี้อาตมภาพขออ้างเอาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งที่ทรงไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย รวมทั้งบุญกุศลที่ท่านทั้งหลายได้ปฏิบัติอบรม จงมารวมกัน เป็นกำลังที่สำคัญ ดลบันดาลให้ท่านทั้งหลายได้มีจิตใจชื่นบาน แจ่มใสในพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และขอให้สัมฤทธิ์ในสิ่งที่ประสงค์อันชอบ โดยทั่วถึงกันทุกท่าน

เทอญ...สาธุ

ถอดเทปโดย
รศ.ถาวร สุทธิพงศ์
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

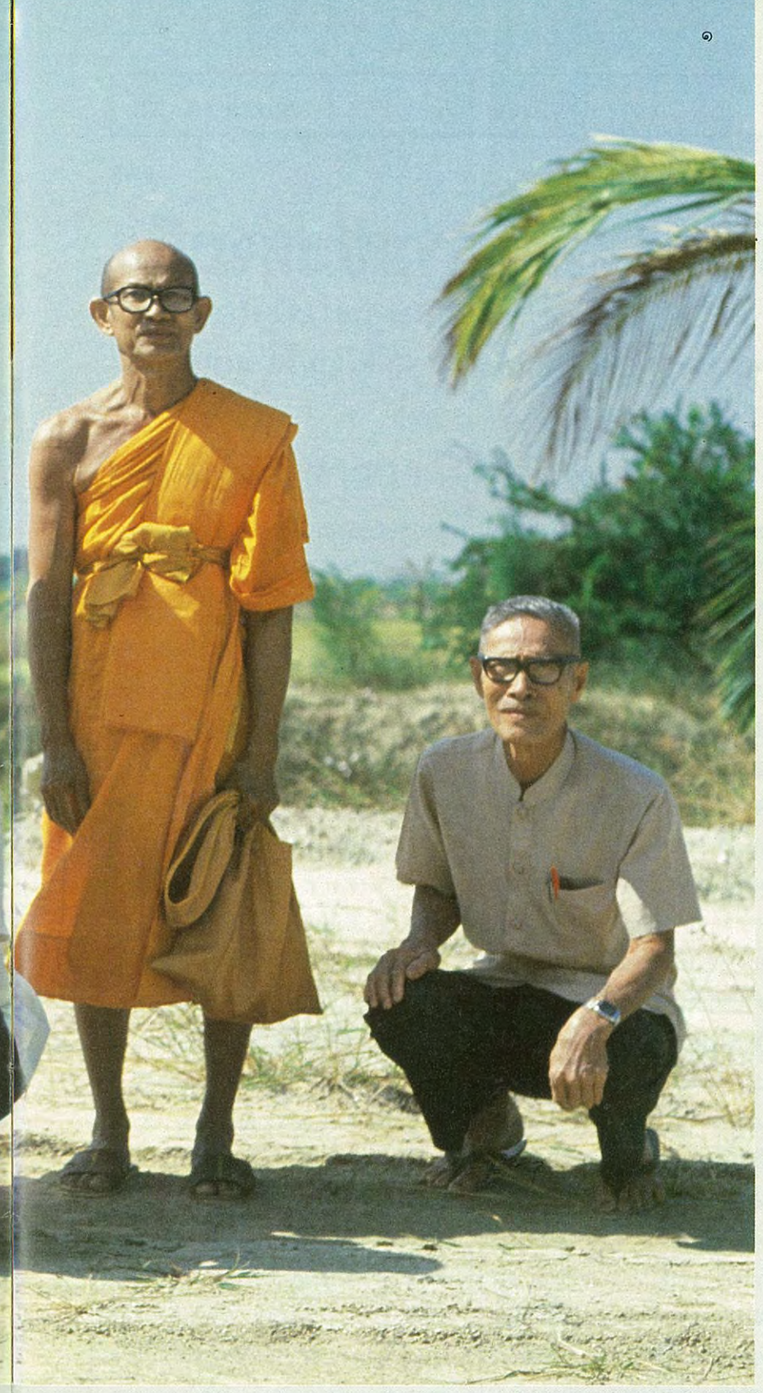

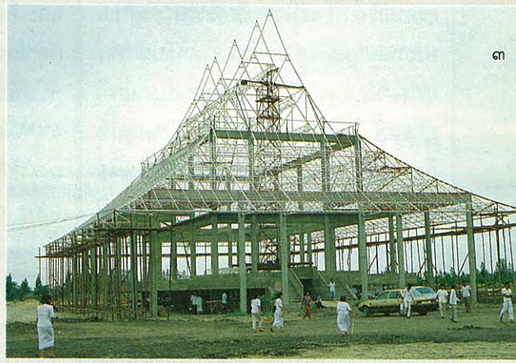

๑ หลวงพ่อ **พระพรหมคุณาภรณ์** กรรมการมหาเถรสมาคมและเจ้าอาวาสวัดสระเกศฯ องค์**ประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย,** หลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาส และอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ องค์**รองประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ถ่ายภาพร่วมกับคณะผู้บริหารสถาบันฯ เนื่องในโอกาสที่มีการอบรมพระกัมมัฏฐาน

๒ อาจารย์เสริมชัยฯ อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุจำนวนหนึ่งไปประดิษฐานไว้ที่วัดโคน อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ เพื่อให้สาธุชนพุทธบริษัทได้บูชา

๓ **ศาลาอเนกประสงค์** ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ขณะอยู่ระหว่างการก่อสร้าง

สัมโมทนียกถา	

ของ

พระเดชพระคุณ พระธรรมธีรราชมหามุนี

เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ

ประธานโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

ในศุภวโรกาสที่พระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระ พุทธ โฆษาจารย์ ได้โปรดเมตตาอนุเคราะห์เป็นพระอุปัชฌาย์อุปสมบทคุณเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ ณ พัทธสีมา วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ในวันพฤหัสบดีที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ ตรงกับวันแรม ๑๑ ค่ำ เดือน ๓ ปีขาล เวลา ๐๙.๐๐ น.นี้ นับเป็นมงคลสมัยยังความปีติโสมนัสแก่ทุกท่านที่มาร่วมอนุโมทนาบุญกุศลสำคัญครั้งนี้ยิ่งนัก

คณะผู้ร่วมอนุโมทนาบุญมีทั้งพระเถราจารย์ผู้ใหญ่ พระสงฆ์ สามเณร ผู้ทรงศีล สาธุชน บุคคลสำคัญผู้เคารพนับถือ ครอบครัว ญาติมิตร อีกทั้งศิษยานุศิษย์ ประกอบกันเป็นองค์ประชุมในพิธีบรรพชาอุปสมบทอันเป็นมหากุศลนี้ซึ่งยากนักที่บุคคลพึงได้พึงประสบ เพราะต้องสมบูรณ์ถึงพร้อมด้วยขณะ ด้วยสมัย ชาติกำเนิด อายุ ตระกูล ฉันทะ อัธยาศัย บุญญาบารมี ประชุมพร้อมต้องกัน

คุณเสริมชัยเป็นผู้ที่อุทิศชีวิตจิตใจให้แก่พระบวรพุทธศาสนามานาน เป็นผู้เสียสละกำลังความคิด กำลังใจ กำลังกายมากมายนัก มิได้เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย แม้ขณะอยู่ในเพศฆราวาสก็ได้ร่วมกับพระเถรานุเถระและสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลายก่อตั้งโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และต่อมาก็ได้สร้างสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เพื่อการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ได้เป็นกำลังสำคัญเสมอมาในการช่วยสร้างพระวิปัสสนาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ และสร้างพระในใจคน สืบทอดวิชชาธรรมกายตามพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ ผู้ทรงพระเดชพระคุณหาที่สุดมิได้

พระพุทธศาสนาแพร่หลายไพศาลดำรงถาวรตลอดมาตราบจนปัจจุบันและต่อไปในอนาคต เป็นรัตนแก้วอันประเสริฐ ทำให้เกิดความชื่นบานกอปรประโยชน์และเกื้อกูลความสุขของพุทธศาสนิกชนก็เพราะพระสงฆ์นำสืบกันมา บัดนี้คุณเสริมชัยจะได้รับบรรพชาอุปสมบทโดยน้ำใจที่สนิทสนมเป็นศาสนทายาทร่วมสิกขากับคณะสงฆ์ด้วยตนเอง ร่วมอุปถัมภ์ศาสนวงศ์ให้ถาวร ร่วมเป็นธุระสั่งสอนพุทธบริษัทสืบต่อไป

อาตมภาพขออ้างอานุภาพรัตนะทั้ง ๓ คือพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ทั้ง ๓ ประการนี้ จงดลบันดาลความสุขสวัสดิ์ให้อุบัติบังเกิดมีแด่ท่านสาธุชนทั้งปวง บรรดามาสโมสรอนุโมทนาบุญ และคุณเสริมชัยให้สถิตสถาพรสัมฤทธิ์ผลสมดังมโนรถ รุ่งเรือง จำเริญ ในบวรพระพุทธศาสนายิ่งขึ้นไป เทอญ

สัมโมทนียกถา	

ของ

พระเดชพระคุณ พระราชวิสุทธิโมลี

เจ้าอาวาส วัดราชโอรสาราม

รองประธาน (ฝ่ายปริยัติ) สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

บุคคลที่พระศาสนาต้องการ

ทหารที่มีคุณภาพและมีสมรรถภาพดี ย่อมเป็นศรีสง่าแก่กองทัพ ยิ่งแม่ทัพนายกองเป็นผู้มีคุณภาพและมีสมรรถภาพดีด้วยแล้ว ย่อมทำให้กองทัพนั้นแข็งแกร่งเกรียงไกร รบที่ไหนชนะที่นั่น ทั้งเป็นที่เกรงขามของศัตรูหมู่ปัจจามิตรโดยทั่วหน้าฉันใด ภิกษุดีมีคุณภาพและมีสมรรถภาพดีก็เป็นศรีสง่าแก่พระศาสนา ฉันนั้น หากเปรียบพระศาสนาเป็นกองทัพ โดยมีชื่อเรียกกันทั่วไปว่า "กองทัพธรรม" พระศาสนาก็ย่อมต้องการทหารที่ดี ต้องการแม่ทัพนายกองที่ดี เพื่อแสดงแสนยานุภาพคือการเผยแผ่ธรรมไปสู่มวลมนุษย์ให้กว้างไกลไปทั่วโลกโดยไม่มีขอบเขตจำกัด ภิกษุดี คือภิกษุผู้มีความรู้ดี มีความสามารถดี และมีการปฏิบัติดี องค์คุณ ๓ ประการนี้มีอยู่ในภิกษุใด นอกจากจะทำให้ภิกษุนั้นได้ชื่อว่า ภิกษุดี เป็นที่ต้องการของพระศาสนาแล้ว ยังเป็นภิกษุประเภทแม่ทัพนายกองอีกด้วย ภิกษุเช่นนี้แหละที่พระศาสนาต้องการ เพราะเป็นกำลังของพระศาสนาได้ทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านการดำรงไว้และการเผยแผ่พระสัทธรรมอันเป็นหลักของพระศาสนา

ในสมัยพุทธกาล เมื่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประกาศพระศาสนาใหม่ ๆ วันหนึ่ง ขณะที่ทรงประทับเทศนาธรรมอยู่ที่วัดเวฬุวัน เมืองราชคฤห์ ทรงทอดพระเนตรเห็นนักบวชต่างศาสนา ๒ ท่านเดินนำหน้าบริวารนับร้อยเข้ามาในวัด ทรงทราบด้วยพระญาณว่า นักบวช ๒ ท่านนี้จะเป็นกำลังสำคัญของพระศาสนาในอนาคต จึงตรัสให้ที่ประชุมทราบตอนนั้นเลยว่า "คู่อัครสาวกของเรามาแล้ว" และทรงต้อนรับนักบวช ๒ ท่าน พร้อมด้วยคณะนั้นด้วยพระทัยยินดี ทรงให้บวชเป็นภิกษุทั้งหมด ต่อมา ท่านทั้งสองนั้นก็เป็นกำลังสำคัญในการประกาศพระศาสนาของพระองค์ได้จริง สองท่านนั้นก็คือ พระสารีบุตร และพระโมคคัลลาน์ คู่พระอัครสาวกขวาซ้ายของพระองค์นั่นเอง

บุคคลผู้มีศรัทธามาบวช ก็นับเป็นบุคคลที่พระศาสนาต้องการอยู่แล้ว ยิ่งเป็นผู้มีความรู้ดี มีความสามารถดี และมีการปฏิบัติดี มาก่อนจะบวชด้วยแล้ว ยิ่งเป็นที่ต้องการของพระศาสนามากขึ้นเป็นทวีคูณ

อนึ่ง ยังมีบุคคลที่พระศาสนาต้องการอีกประเภทหนึ่ง คือ บุคคลผู้กล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ในสิ่งที่เป็นความดำรงอยู่นานและความวิวัฒนาการแห่งพระศาสนา โดยไม่เห็นแก่ความลำบากเหนื่อยยากส่วนตน และไม่หวังผลเป็นชื่อเสียงและลาภสักการะ เพราะพระศาสนาสามารถอาศัยบุคคลเช่นนี้ได้มากเช่นกัน

ผู้มีความรู้ดี มีความสามารถดี และมีปฏิบัติดี ทั้งเป็นผู้ที่กล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง นับว่าเป็นยอดของประเภทบุคคลที่พระศาสนาต้องการ บุคคลเช่นนี้ แม้มีไม่มากนัก ก็อาจนำพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง วิวัฒนาการ แผ่ไพศาลไปทั่วปฐพีได้

คุณเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ เมื่อเป็นคฤหัสถ์ เป็นผู้มีความสนใจใฝ่หาธรรมในพระพุทธศาสนามาก โดยเฉพาะในด้านการปฏิบัติ จนมีความรู้ความสามารถขนาดที่เรียกได้เต็มปากว่า "อาจารย์" ทั้งยังเป็นผู้กล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำ ในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรม เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา เป็นผู้มีความเสียสละสูง เรียกได้ว่าเป็นบุคคลที่พระศาสนาต้องการมากผู้หนึ่ง บัดนี้ คุณเสริมชัย ได้ตัดสินใจสละเพศคฤหัสถ์ผู้ครองเรือน มาสู่เพศบรรพชิต เพื่อทำกิจแห่งพุทธทายาทให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขออนุโมทนาไว้ ณ ที่นี้ และยินดีต้อนรับเพื่อนสหธรรมิกใหม่ท่านนี้ด้วยความดีใจและเต็มใจ ทั้งยังหวังด้วยว่า พระพุทธศาสนาของเราได้กำลังสำคัญเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งท่านแล้ว อันจะนำพระพุทธศาสนาเจริญวัฒนาถาวรยิ่ง ๆ ขึ้นไป ด้วยกำลังความรู้ ความสามารถ ความปฏิบัติดี และความกล้าในทางที่ถูกต้องของท่านผู้นี้ ขออนุโมทนาด้วยใจ

สัมโมทนียกถา	

ของ

พระเดชพระคุณ พระภาวนาโกศลเถร

รองเจ้าอาวาส

และพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

เมื่อโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย วัดสระเกศฯ ได้ก่อตั้งขึ้นนับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และ ๒๕๒๔ ตามลำดับมานั้น คุณเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ ได้เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานและเผยแพร่วิชชาธรรมกายของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามที่พระเดชพระคุณ หลวงพ่อวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี) ได้เคยสอนไว้ ได้ทำการอบรมพระกัมมัฏฐานเป็นประโยชน์ทั้งที่ใกล้ไกล ทั้งโดยการสอนทางหนังสือ วิทยุ และโทรทัศน์ ได้ผลเป็นที่อนุโมทนาสาธุการทั่วไป

คุณเสริมชัย เป็นผู้ที่สำรวมและระวังในสังวร ๕ เจริญกัลยาณมิตรธรรม ๗ และปฏิบัติสัปปุริสธรรม ๘ ประการ โดยเคร่งครัดเสมอเป็นแบบอย่างดีงามของครูผู้ตั้งตนไว้ในคุณธรรม

บัดนี้คุณเสริมชัย จะได้อุปสมบทในวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ ก็จะได้เป็นกำลังในพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น อาตมาหวังว่าคุณเสริมชัยจะได้เป็นกำลังและเจริญยิ่งในบวรพระพุทธศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดไป.

สัมโมทนียกถา	

ของ

พระเดชพระคุณ พระเมธีรัตโนดม

รองเจ้าคณะจังหวัดลพบุรี

ผู้อำนวยการ (ฝ่ายการอบรมพระกัมมัฏฐาน)

สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

อาตมภาพได้รู้จักอาจารย์เสริมชัยครั้งแรกทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๙ ในรายการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน และรายการสร้างพระในใจคน ได้ฟังการอธิบายการฝึกจิตทำสมาธิตามแนววิชชาธรรมกายของหลวงพ่อวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ประจำทุกวันอาทิตย์ เวลา ๘.๐๐ น. ถึง ๘.๓๐ น. อาตมภาพเคยอยู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญมาก่อน และได้เคยฝึกหัดมาบ้างเล็กน้อยสมัยเมื่อหลวงพ่อยังมีชีวิตอยู่

พอมาได้ฟังอาจารย์เสริมชัยบรรยายหลักการทำสมาธิตามแนวพระพุทธศาสนาแล้ว นึกชื่นชมอยู่ในใจว่า ท่านผู้นี้คงจะเป็นผู้คงแก่เรียนมามาก จึงอธิบายหลักธรรมได้แจ่มแจ้ง ชัดเจน เข้าใจง่าย และเมื่ออาจารย์เสริมชัยประกาศว่า จะมีการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายขึ้น ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี อาตมภาพเกิดศรัทธาขึ้นมา อยากไปปฏิบัติธรรม และเมื่อไปฝึกหัดปฏิบัติธรรมอยู่ที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายนี้แล้ว จึงได้มีโอกาสพบปะสนทนากัน อาจารย์เสริมชัยมีความรู้ทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติแตกฉานดีมาก ศึกษาค้นคว้าถึงพระไตรปิฎก อ้างหลักฐานที่มาแห่งหัวข้อธรรมต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ประกอบกับเป็นผู้ขยันพากเพียรในการสอน แนะนำให้ผู้ปฏิบัติฝึกฝนตนเองในทางที่ถูกต้อง น่าอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง

อาจารย์ได้นำเอาหลักธรรมไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ได้ทราบว่า ในอดีตก่อนที่อาจารย์จะมาฝึกสมาธิ ก็เป็นผู้ที่มีอดีตที่ผ่านมาอย่างโชกโชนทีเดียว พอมาฝึกสมาธิได้ ก็เป็นผู้มีจิตตั้งมั่น ละในสิ่งที่เป็นอบายทั้งสิ้นได้โดยเด็ดขาด รักษาศีล ๕ ข้อได้อย่างมั่นคงตลอดมา จนกระทั่งสละชีวิตฆราวาสได้โดยสิ้นเชิง มุ่งหน้าสู่เพศพรหมจรรย์ เจริญรอยตามบาทพระพุทธองค์ น่าศรัทธายิ่งนัก

อาตมภาพขออนุโมทนาในบุญกุศลที่อาจารย์ได้บำเพ็ญในครั้งนี้ ขอให้อาจารย์จงเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระศาสนาเป็นนิจเทอญ

อนุโมทนาบท
ของ
ศาสตราจารย์ บัญญัติ สุชีวะ
อดีตประธานศาลฎีกา
ประธานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ หรือที่รู้จักกันแพร่หลายในกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมว่า "อาจารย์มงคลบุตร" เป็นผู้อำนวยการและวิทยากรประจำมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ซึ่งได้ก่อตั้งใน พ.ศ. ๒๕๒๔

การก่อตั้งมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายนี้ อาจารย์เสริมชัยเป็นผู้ริเริ่มและดำเนินงานทุกอย่างร่วมกับผู้ที่เลื่อมใสในพระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกายอีกหลายท่าน จนในที่สุดมูลนิธินี้ก็ได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ และได้ก้าวหน้าด้วยความมั่นคงเป็นปึกแผ่นเป็นลำดับมา สามารถสร้างสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายขึ้นบนที่ดินเนื้อที่ ๑๔๐ ไร่ อยู่ริมถนนสายดำเนินสะดวก-บางแพ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เพื่อใช้เป็นสถานที่ถาวรและเป็นศูนย์กลางการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา ทั่วประเทศ โดยประสงค์จะให้ผู้ที่เข้ารับการอบรมเหล่านั้นได้ไปเผยแพร่พระสัทธรรมในท้องที่ของท่าน อันจะทำให้การปฏิบัติธรรมแพร่หลายในหมู่พุทธบริษัทไปทั่วประเทศ การดำเนินงานของสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายดังกล่าวได้บรรลุผลเป็นที่น่าพอใจยิ่ง

ผู้ที่เป็นหลัก เป็นเรี่ยวเป็นแรงในการบริหารมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย และสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายจนประสบความสำเร็จ เป็นปึกแผ่นก้าวหน้ามาดังที่เห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ก็คือ อาจารย์เสริมชัย ท่านได้ทุ่มเททั้งแรงกาย แรงใจและกำลังทรัพย์ให้แก่งานของมูลนิธิฯ และงานของสถาบันฯ โดยมิได้เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ความยากลำบากส่วนตัวแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะท่านเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง เมื่อท่านได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมตามแนววิชชาธรรมกายตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๓ มาจนได้ถึงธรรมกายแล้ว ท่านก็ปรารถนาจะให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติธรรมและถึงธรรมกายเช่นเดียวกับท่านด้วย ท่านจึงได้เขียนหนังสือธรรมปฏิบัติออกเผยแพร่มากมายหลายเรื่อง เป็นผู้บรรยายรายการธรรมสู่สันติทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และรายการธรรมปฏิบัติทางโทรทัศน์เป็นประจำ เป็นผู้จัดอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายทั้งที่วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร และที่สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี การกระทำของท่านดังกล่าวนี้สืบเนื่องมาจากท่านมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่า "เราเกิดมาทำหน้าที่ปฏิบัติและรักษาพระสัทธรรมของพระพุทธเจ้า และเผยแพร่พระสัทธรรมที่ปฏิบัติได้นี้เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นให้เขาช่วยตัวเองได้ต่อไปด้วย เท่าที่เราจะสามารถช่วยเขาได้"

ในการที่อาจารย์เสริมชัยสละทางโลก อุทิศตนให้แก่ทางธรรมโดยอุปสมบทเป็นพระภิกษุครั้งนี้ จึงเป็นการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุความตั้งใจของท่านดังกล่าวมาแล้วอย่างสมบูรณ์นั่นเอง ผมจึงร่วมยินดีและร่วมอนุโมทนาในกุศลกรรมนี้ของอาจารย์เสริมชัยเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่ามูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายและสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายจะขาดท่านผู้เป็นหลักในการดำเนินและบริหารงาน แต่ก็คงเป็นการขาดเฉพาะตัวท่านซึ่งเป็นฆราวาสเท่านั้น แต่มูลนิธิฯและสถาบันฯ ก็ยังมีท่านในฐานะพระภิกษุคอยช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมของมูลนิธิฯ และสถาบันฯอยู่ เพราะวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ และสถาบันฯ ก็คือ ความตั้งใจอย่างแน่วแน่ของท่านดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นเอง

ด้วยอำนาจแห่งคุณงามความดีทั้งปวงที่อาจารย์เสริมชัยได้บำเพ็ญมาตลอดเวลาที่เป็นฆราวาส ผมขอให้อาจารย์เสริมชัยประสบสุขและบรรลุความสำเร็จตามความตั้งใจเมื่ออยู่ในภิกษุเพศด้วยเทอญ

หลวงพ่อ**พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และรองประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ผู้เป็นแม่งานประกอบพิธีบรรจุเส้นเกศาหลวงพ่อวัดปากน้ำ กำลังดูแลการบรรจุเส้นเกศาหลวงพ่อและวัตถุมงคลเข้าไว้ในองค์รูปหล่อในพิธีนี้ หลวงพ่อ**พระธรรมธีรราชมหามุนี, พระราชปริยัติกวี พระพิพัฒน์ธรรมคณี** และ**พระเมธีรัตโนดม**ต่างร่วมบรรจุเส้นเกศาหลวงพ่อวัดปากน้ำและวัตถุมงคลเข้าในรูปหล่อหลวงพ่อคนละองค์ รวมเป็น ๕ องค์

หลวงพ่อ **พระธรรมธีรราชมหามุนี** เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ รองประธานสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี กับ **พระเมธีรัตโนดม** ผู้อำนวยการ (ฝ่ายฝึกอบรม) และอาจารย์เสริมชัยฯ ผู้อำนวยการ (ฝ่ายบริหารทั่วไป) ของสถาบันฯและคณะ ในวันฉลองรูปหล่อหลวงพ่อวัดปากน้ำเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

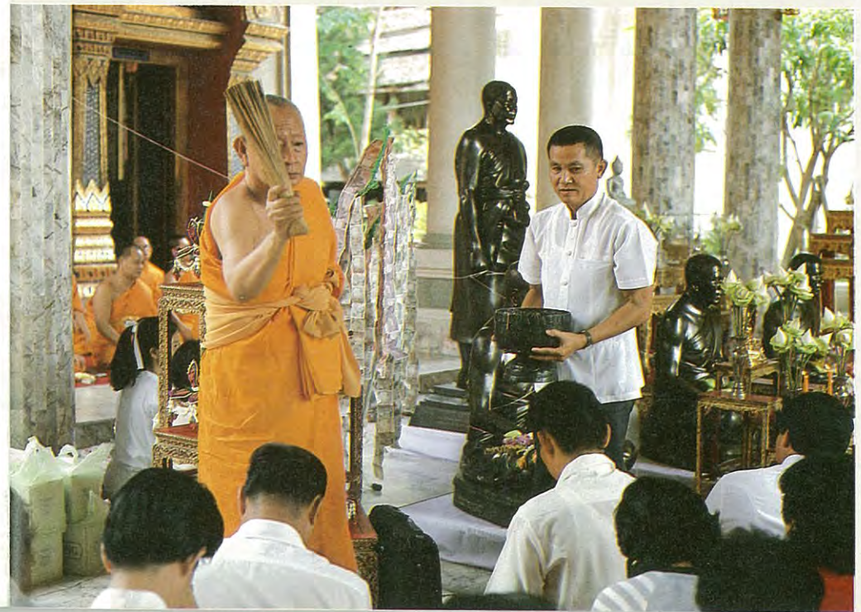

อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร) กำลังช่วยอุ้มบาตรน้ำพระพุทธมนต์ให้กับหลวงพ่อ**พระภาวนาโกศลเถร** ในพิธีฉลองรูปหล่อหลวงพ่อวัดปากน้ำ เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๒๗ ก่อนที่จะนำไปประดิษฐานไว้ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

อนุโมทนาบท
ของ
ศาสตราจารย์ นิคม จันทรวิทุร
อดีตอธิบดีกรมแรงงาน
รองประธานมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

อาจารย์เสริมชัย-ผู้สืบทอดธรรมปฏิบัติของหลวงพ่อสด

ผมได้พบอาจารย์เสริมชัยเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้ฝากตัวเป็นลูกศิษย์ร่วมปฏิบัติธรรมที่ศาลาวัดธาตุทอง

เป็นการเริ่มต้นความสัมพันธ์ของผมและครอบครัวกับท่านอาจารย์ ทำให้พวกเราได้มีโอกาสสัมผัสกับรสพระธรรมของพระพุทธองค์ และขณะเดียวกันก็ได้เห็นความพยายามของชาวพุทธท่านหนึ่งซึ่งได้มุมานะที่จะถ่ายทอดวิชาการของหลวงพ่อสดแห่งวัดปากน้ำให้แก่สาธุชนทั้งหลาย

สิบปีที่ผ่านมา ลูกศิษย์ทั้งหลายของท่านต่างประทับใจในความตั้งใจและความแน่วแน่ของท่านอาจารย์ที่จะเผยแพร่ธรรมปฏิบัติตามแนวทางของหลวงพ่อ กล่าวได้ว่าเป็นภารกิจอันเดียวในชีวิตของท่าน

จากจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ และในจำนวนลูกศิษย์ไม่กี่คน ท่านอาจารย์เสริมชัยได้เริ่มงานของท่านที่ศาลาหม่อมอาบ วัดธาตุทอง งานก็ได้ขยายไปยังสถานศึกษา เอ ยู เอ สำนักข่าวสารอเมริกัน วัดสระเกศฯ ธรรมสถานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วัดไผ่เขียว ฯลฯ จนถึงการจัดตั้งสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

ผมยังจำได้ติดหูติดตาถึงความทุ่มเทและความเสียสละของอาจารย์ต่องานเผยแพร่ ในตอนต้นท่านทำงานทุกอย่างโดยไม่มีผู้ช่วย ในช่วงจัดรายการวิทยุ "ธรรมสู่สันติ" ท่านอาจารย์ต้องทำงานอย่างเหน็ดเหนื่อยในการเขียนบทพูดใส่เทป ส่งเทปไปยังสถานีวิทยุกระจายเสียงต่าง ๆ งานยิ่งหนักขึ้นเมื่อจัดรายการ "ธรรมปฏิบัติทางโทรทัศน์" ภารกิจเพิ่มเป็นหลายร้อยเท่าเมื่อจัดตั้งสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย โดยเฉพาะการจัดอบรมพระกัมมัฏฐานแต่ละครั้ง ด้วยความอุตสาหะอย่างแรงกล้าและการทำงานอย่างทุ่มเทชีวิตจิตใจ งานสืบทอดธรรมปฏิบัติของหลวงพ่อสดได้ดำเนินไปอย่างกว้างขวาง มีผู้ปฏิบัติธรรมในปัจจุบันเป็นจำนวนหลายหมื่นคนอยู่ในท้องถิ่นทั่วราชอาณาจักร แต่อาจารย์ก็ไม่หยุดยั้งในความคิด และความพยายามที่จะช่วยให้พุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้สัมผัสทางไปสู่ความสุขความสงบถาวร

ด้วยจิตใจแน่วแน่ยึดมั่นในภารกิจในชีวิต อาจารย์เสริมชัยจึงได้ตัดสินใจสละชีวิตทางโลกออกบวชในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๒๙ สร้างความปรีดาปราโมทย์แก่ลูกศิษย์ทั้งหลายและต่างก็อนุโมทนาในการกระทำอันสูงส่งนี้

ในวาระอันเป็นมงคลยิ่งนี้ พวกเราทั้งหลายขอตั้งจิตอธิษฐาน ขออำนาจผลบุญทั้งหลายที่อาจารย์ได้สร้างสมมาจงช่วยสนับสนุนค้ำจุนให้อาจารย์ประสบความสำเร็จในภารกิจที่ตั้งใจและประสบความสุขความสงบในชีวิตบริสุทธิ์ตลอดไป

USIS DIRECTOR

Dr. Paul Blackburn's Speech

on Occasion of
Farewell Party for Khun Sermchai
January 29, 1986

Ladies and Gentlemen:

I have the honor and the sad duty to say a few words about Khun Sermchai. It's very difficult to say just a few words about Khun Sermchai. Because he is a man who calls forth many many words. What do you say about the man you've known for more than twenty years..... man who has been one of the most unusual and interesting and likable and challenging member of the USIS staff for a ... more than twenty years... how many years? (Khun Sermchai - 23 years) for twenty three years. And of course when he was first here when I first knew him the Research side of USIS was rather big part of the peration. There was American Research Officer ... Dan Camp ... and Jane Beacham ... was here and so on. And over the years, Khun Sermchai has been involved in many media surveys, public opinion surveys, test of Seripharb readership all that sort of things. And in more recent years he's taken on new challengers relative to DRS ... the whole word processing and Wang system management and in all of those areas. He has been a person who has been very dedicated worker, very creative. He has stayed alive and interested in all the work that we were doing. And, of course, I think we all know that he not only has contributed here but he has been a person who has been in the wider community teaching courses in Research Methodology and so on. And the cause that's completely other part of Khun Sermchai that we know and respect so much which is his interest in Buddhism and the fact that he has become such a dedicated person and such a renown teacher to many people here, 2 think and people throughout Thailand.

I want to read something which came in today from Rob Nevitt (East Asia and Pacific Area Director, USIA, Washington DC)... and it refers to Khun Sermchai and his retirement. I'll read it as follows:

"All of you many friends and colleagues in the East Asia area office and throughout USIA wish you a most happy and prosperous retirement... (I don't know what you gonna do with all the money when you are in the monkhood) and that you will have a full roster of participants in your future successes and recipients of your wisdom, hard work and creativity. We will miss you and your many contributions to the efficiency and increasing sophistication of USIS Thailand over the years. Good Luck and Heartiest Best Wishes!"

I clap for those words and because they are the end of my formal speech but I think that there is something which we would like to pass on to you and I'm sure many people are passing many things on to you and of course I notice that everybody knows it that they can still touch you for a few more weeks ... and after that no touching, no touch, everybody remember that. Yes, I think there is something I haven't see it yet either.

This is a small momento of affection and thanks and I think everyone will want to add a little bit to this after you've taken a look.

คำปรารภบวช

ของ

อาจารย์มงคลบุตร (เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์)

ผู้อำนวยการมูลนิธิ และผู้อำนวยการ (ฝ่ายบริหาร) สถาบัน

พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระคุณครูไม่รู้ลืม

ณ วันพฤหัสบดี ที่ ๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ ตรงกับวันขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือนอ้าย (๑) เวลา ๑๗.๓๐ น. พระอาจารย์ณัฐนันท์ กุลสิริ (พระวิปัสสนาจารย์ วัดปากน้ำ) ซึ่งไปช่วยอบรมพระกัมมัฏฐานอยู่เป็นประจำทุกวันอาทิตย์ ที่ศาลาหม่อมอาบ วัดธาตุทอง ได้พาข้าพเจ้าไปกราบนมัสการ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** (วีระ คณฺตฺตโม) รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เพื่อถวายตัวเป็นศิษย์ที่กุฏิของท่าน ซึ่งอยู่ชั้น ๒ ตึกบวรเทพมุนี

ทันทีที่ข้าพเจ้าได้กราบนมัสการเพื่อถวายตัวเป็นศิษย์ ท่านก็กล่าวยิ้ม ๆ ว่า "หาตัวมานานแล้วเพิ่งจะพบ" แล้วก็ถ่ายทอดวิชชา **"ล้มกายเป็นเหตุวิชชา ๑๙ อย่าง"** ซึ่งเป็นหลักเบื้องต้นที่สำคัญยิ่งของการเจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูง ให้ไปฝึกปฏิบัติให้ชำนาญ เพื่อชำระธาตุธรรมให้สะอาดบริสุทธิ์จากธาตุธรรมของภาคมารที่ละเอียด ๆ ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปเสียก่อน เมื่อธาตุธรรมสะอาดบริสุทธิ์แก่กล้ายิ่งขึ้นแล้ว หลวงพ่อพระภาวนาฯ จึงถ่ายทอดวิชชาที่สูง ๆ ยิ่ง ๆ ขึ้นไปถึงอาสวักขยญาณขั้นสูง ซึ่งท่านได้รับถ่ายทอดจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ให้แก่ข้าพเจ้าโดยไม่ปิดบัง มีทั้งการถ่ายทอดให้โดยตรง และมีทั้งให้ไปศึกษาค้นคว้าวิชชาเอาเอง แล้วมาสอบผลการค้นพบวิชชากับหลวงพ่อพระภาวนาฯ ท่านว่าใช่หรือไม่ใช่ ผิดหรือถูก เป็นคราว ๆ อีกทีหนึ่ง และมีทั้งในตำราจดวิชชาจากพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำฯ ผู้ค้นพบวิชชาธรรมกาย ผู้เป็นครูของหลวงพ่อพระภาวนาฯ โดยตรง

มีข้อสังเกตการถ่ายทอดวิชชาธรรมกายของหลวงพ่อพระภาวนาฯ ให้แก่ข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้ามิได้มาฝึกนั่งเจริญภาวนากับหลวงพ่อท่านทุก ๆ วัน แต่พอหลวงพ่อท่านให้วิชชาซึ่งเป็นหลักวิชชาแล้ว ก็ไปฝึกทำเอง สงสัยอะไรก็ไปถามท่าน บางครั้งก็โทรศัพท์ไปถามท่านก็มี ท่านก็จะตอบข้อถามและให้ข้อแนะนำอย่างไม่ถือสา (ที่โทรศัพท์ถึงท่าน แทนที่จะไปกราบนมัสการถามท่านโดยตรง) เพราะท่านทราบความจำเป็นเรื่องมีกิจมากทั้งทางโลกและทางธรรมของข้าพเจ้า เป็นความเมตตากรุณาของหลวงพ่อซึ่งมีให้แก่ข้าพเจ้าเสมอมา และมีข้อสำคัญในการถ่ายทอดวิชชาของหลวงพ่อท่านให้แก่ข้าพเจ้านั้น หลวงพ่อท่านถ่ายทอดให้กับข้าพเจ้าอย่างสมบูรณ์และจุใจ กล่าวคือให้หลักวิชชาธรรมกายครบถ้วนทุกระดับตั้งแต่เบื้องต้น ได้แก่ หลักการพิสดารกายซ้อนสับทับทวีทุกกายสุดหยาบสุดละเอียด **การแยกธาตุแยกธรรมเพื่อเก็บสมบัติของภาคมาร** ได้แก่ อภิชฌา พยาบาท มิจฉาทิฏฐิ, โลภะ โทสะ โมหะ, ปฏิฆะ กามราคะ อวิชชา ตลอดทั้งเหตุวิบัติ บาป ศักดิ์สิทธิ์ ภัยพิบัติ ภัยสงคราม ภัยธรรมชาติ โรคภัย ไข้เจ็บ ทั้งหลายเป็นต้น ฯลฯ และ **เพื่อทับทวีสมบัติของภาคพระ** อันได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา ศีล สมาธิ ปัญญา, อธิศีล อธิจิต อธิปัญญา, ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัศนะ **ธรรมกายโคตรภู** (หยาบ-ละเอียด), **ธรรมกายพระโสดา** (หยาบ-ละเอียด), **ธรรมกายพระสกิทาคามี** (หยาบ-ละเอียด), **ธรรมกายพระอนาคามี** (หยาบ-ละเอียด), **ธรรมกายพระอรหัต** (หยาบ-ละเอียด) **ไปจนสุดละเอียด ถึงธรรมกายตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า คำนวณรู้ที่ตรัสรู้ในนิโรธของพระพุทธเจ้าในอายตนนิพพานถอดกายและนิพพานเป็น** ฯลฯ ซึ่งเป็นการ **เดินมรรคผล (เจริญภาวนา เข้ามรรคผลนิพพาน) การทำนิโรธและการคำนวณวิชชาเพื่อเข้าถึง รู้เห็น** และ **เป็น ธาตุล้วนธรรมล้วน** (อสังขตธาตุ อสังขตธรรม วิราคธาตุ วิราคธรรม) **ของพระพุทธเจ้าทั้งในนิพพานถอดกายตลอดถึงนิพพานเป็น ฯลฯ เป็นวิชชาปกครองธาตุธรรมของพระพุทธเจ้าองค์ต้นธาตุต้นธรรมในอายตนนิพพานเป็นที่สุดละเอียด ฯลฯ**

อันช่วยให้ข้าพเจ้าสามารถปฏิบัติธรรมและเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และ **ผู้อื่นได้มาก ถึงได้อุทิศตนเป็นทนายแก้ต่างพระพุทธศาสนาไปจนตลอดชีวิต** และ **ได้ประจักษ์ชัดในพุทธดำรัสตรัสแก่วัจฉโคตรว่า คมฺภีโร จายํ ธมฺโม ทุทฺทโส ทุรานุโพโธ สนฺโต ปณีโต อตกฺกาวจโร นิปุโร ปณฺฑิต เวทนิโย** ฯลฯ ซึ่งแปลความว่า **"ธรรมนี้ลึกซึ้ง เห็นได้ยาก ตรัสรู้ตามได้ยาก เป็นธรรมชาติที่สงบ ประณีต หยั่งไม่ได้ด้วยตรรก (คิดเดาด้วยเหตุผลธรรมดาไม่ได้) เป็นธรรมชาติที่ละเอียด บัณฑิตพึงรู้ได้ ธรรมนั้นอันผู้มีทิฏฐิอื่นมีแนวความคิดเห็นอื่น มีหลักที่พอใจอย่างอื่น มีความเพียรที่ประกอบแบบอื่น ถืออาจารย์สำนักอื่น ยากที่จะรู้ได้"** (มีมาในอัคคิวัจฉโคตรสูตร เฉพาะท้ายสูตร ม.ม. ๑๓/๒๔๘-๒๕๒/หน้า ๒๑๔-๒๑๗)

อนึ่ง ก่อนหน้าที่จะได้มาถวายตัวเป็นศิษย์หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถรนี้ ได้เคยเข้าฝึกหัดเจริญภาวนาธรรมในสำนัก "บ้านธรรมประสิทธิ์" กับท่านอาจารย์ธมฺมชโยภิกขุ และอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ในระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ถึงกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๕ แล้วภายหลังต่อมาก็ได้ฝึกปฏิบัติภาวนาด้วยตนเองและเห็นธรรมเอง และได้เข้ารับการต่อวิชชาจากอุบาสิกาเธียร ธีรสวัสดิ์ ในต้นปี พ.ศ. ๒๕๑๖ แล้วจึงได้มาพบและกราบนมัสการเป็นศิษย์ได้ต่อวิชชาธรรมกายชั้นสูงกับหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร นับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นต้นมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ และในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ยังได้รับการต่อวิชชาจากอุบาสิกาถนอม อาสไวย์ อีกด้วย

มิใช่เพียงเท่านี้ คุณครูยังมีอีกมากทั้งที่เป็นครูโดยทางตรงและโดยทางอ้อม ผู้ที่ข้าพเจ้าได้รับวิชชาทั้งในอดีต ในปัจจุบัน และที่จะมีต่อไปในอนาคต

พระคุณของครูนี้แหละที่ศิษย์มิอาจทดแทนให้คุ้มค่าได้ด้วยชีวิต จึงได้แต่อุทิศชีวิตให้เป็นทนายแก้ต่างพระพุทธศาสนาตลอดไปจนตราบเท่าเข้าสู่ปรินิพพาน เพื่อบูชาทั้งพระบรมครูคือพระรัตนตรัยและทั้งบูชาพระคุณของครูทุกท่านด้วย

๑
หลวงพ่อ**พระภาวนา โกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ รองประธานสถาบันฯ กำลังสอนและควบคุมพระกัมมัฏฐาน ให้

๒
พิธีทอดผ้าป่ามหากุศล ในระหว่างการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๒๗ เพื่อสมทบทุนในการก่อสร้างศาลาอเนกประสงค์ ในเสร็จสมบูรณ์ต่อไป

๓
ครั้นมุงหลังคาศาลาอเนกประสงค์เสร็จแล้ว แม้การก่อสร้างและตกแต่งจะยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ก็เปิดใช้สำหรับการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ทันที นับตั้งแต่การอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นต้นมา

๔
พระวิทยากรและอาจารย์เสริมชัยฯ กำลังสอนและควบคุมพระกัมมัฏฐาน

๕
หลวงพ่อ**พระพรหมคุณาภรณ์** กำลังมอบเกียรติบัตร ซึ่งเจ้าพระคุณ**สมเด็จพระสังฆราช** ได้ประทานผ่านพุทธสมาคมจังหวัดสมุทรสงคราม ให้อาจารย์เสริมชัยฯ เนื่องแต่ได้ประกอบคุณความดีกล่าวคือเป็นผู้นำเยาวชนและสาธุชนปฏิบัติตนอยู่ในศีลในธรรม

พระสมเด็จธรรมกาย ขนาดต่าง ๆ ซึ่งอาจารย์เสริมชัยฯ ได้ริเริ่มออกแบบและให้ช่างแกะจากหินรัตนชาติเพื่อให้สมนาคุณแก่ผู้มีจิตศรัทธาบำรุงมูลนิธิและ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ในการเผยแพร่ธรรมปฏิบัติและเก็บไว้เป็นปูชนียวัตถุสำหรับบูชาที่สถาบันด้วย

พระพุทธปฏิมากรจำลอง **ธรรมกาย** แกะด้วยหินรัตนชาติ (หินผลึก Rock Crystal) สีขาวใส ซึ่งอาจารย์เสริมชัยฯ สั่งทำจากต่างประเทศเพื่อประดิษฐานไว้เป็นพุทธบูชา ณ สถาบันฯ

พระพุทธปฏิมากรจำลอง "ธรรมกาย"

พระสมเด็จธรรมกาย (เนื้อผงพิมพ์เหรียญกลม) ที่มูลนิธิฯ โดยอาจารย์เสริมชัยฯ ผู้อำนวยการได้ริเริ่มออกแบบและจัดทำขึ้นและผ่านการเจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูงโดยหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ผู้เป็นองค์รองประธานสถาบันฯ เพื่อแจกให้สาธุชนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินบำรุงโครงการเผยแพร่ธรรมของสถาบันและมูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระสมเด็จธรรมกาย (พิมพ์เหรียญกลม) ที่มูลนิธิฯ โดยอาจารย์เสริมชัยฯ ผู้อำนวยการ ได้ริเริ่มออกแบบและสั่งแกะจากหยกพม่า และหินรัตนชาติอื่น ๆ และผ่านการเจริญภาวนาวิชชาธรรมกายชั้นสูงโดยหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** ไว้สมนาคุณแก่ผู้บริจาคเงินบำรุงโครงการเผยแพร่ธรรมของมูลนิธิและสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

คำปรารภบวช

ของ

อาจารย์มงคลบุตร (เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์)

ผู้อำนวยการมูลนิธิ และผู้อำนวยการ (ฝ่ายบริหาร) สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

น้ำใจของครู

เมื่อข้าพเจ้าได้ร่วมก่อตั้ง **โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ (ก่อตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๘) ขึ้นใหม่ ๆ และเริ่มดำเนินกิจกรรมการเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกายของพระพุทธเจ้า ซึ่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ **พระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) ได้สั่งสอนศิษยานุศิษย์ตลอดมาจนตลอดชีวิตของพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่าน แล้วหลังจากนั้นศิษยานุศิษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** ท่านรองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ก็ได้สั่งสอนถ่ายทอดวิชชาธรรมกายสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้นั้น กิจกรรมการเผยแพร่พระสัทธรรมนี้ส่วนใหญ่ก็เป็นการจัดรายการ **"ธรรมสู่สันติ"** ออกอากาศทางสถานีวิทยุต่าง ๆ ทั่วประเทศกว่า ๓๐ สถานี และภายหลังได้มีการออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์อีกด้วยชื่อว่ารายการ **"ธรรมปฏิบัติ"** โดยมีพระเดชพระคุณ **พระธรรมธีรราชมหามุนี** ท่านเจ้าอาวาส วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เป็นองค์ประธานโครงการ และมีพระเดชพระคุณ **พระภาวนาโกศลเถร** ท่านรองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ และ พระเดชพระคุณ **พระราชปริยัติกวี** รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปริยัติ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เป็นรองประธานโครงการฯ ส่วนตัวข้าพเจ้าเองนั้นเป็นผู้ดำเนินงานทั้งหมด

ในระยะแรก ๆ ของการดำเนินงานพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระธรรมธีรราชมหามุนี** ผู้เป็นองค์ประธาน โครงการฯ มิได้รู้จักและมีความคุ้นเคยกับข้าพเจ้าเป็นส่วนตัวมาก่อน เพียงแต่ข้าพเจ้านั้นเป็นศิษย์หลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** ผู้เป็นองค์รองประธาน โครงการฯ เท่านั้น พระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระธรรมธีรราชมหามุนี จึงดูจะไม่ค่อยไว้วางใจในตัวข้าพเจ้านัก ถึงกับเคยตั้งข้อสังเกตถามตรง ๆ กับข้าพเจ้าเองว่า ที่ข้าพเจ้ามาทำงานให้วัดปากน้ำนี้เพื่อหวังประโยชน์อะไรตอบแทนหรือ ? ข้าพเจ้าเองรู้สึกกระทบกระเทือนใจอย่างยิ่งที่ถูกท่านถามเอาตรง ๆ อย่างนั้น ก็ได้กราบนมัสการพระเดชพระคุณท่านไปด้วยใจจริงว่า กระผมตั้งใจทำด้วยใจศรัทธา มิได้คำนึงถึงประโยชน์ใด ๆ ตอบแทนเลยครับ"

หลังจากนั้น พระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านก็เฝ้าดูพฤติกรรมของข้าพเจ้าตลอดเรื่อยมา ข้าพเจ้าเองก็ก้มหน้าก้มตาทำงานรับใช้พระศาสนาเรื่อยไปเช่นกัน มีพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** ผู้เป็นครูคอยปลอบใจสั้น ๆ ว่า "ท่านไม่มีอะไรหรอก"

จนกระทั่งข้าพเจ้าได้เคยเดินทางไปเยี่ยมพระครูศีลาภิวัฒน์ เจ้าคณะอำเภอปทุมรัตต์ ซึ่งดำเนินโครงการเผยแพร่พระสัทธรรมนี้อยู่ที่ วัดสวนป่าวิเวกเจริญธรรมกาย อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยพระเดชพระคุณท่านนั้นแหละ จึงได้พบสายตาและน้ำใจของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระธรรมธีรราชมหามุนี** ชัดแจ้งว่าท่านไม่มีอะไรจริง ๆ อย่างที่หลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร ท่านได้เคยพูดปลอบใจว่า และยังมีน้ำใจเปี่ยมด้วยความเมตตา ปรานี ซึ่งท่านแสดงออกทางสายตาต่อข้าพเจ้าโดยตลอด คอยดูแล เอาใจใส่ข้าพเจ้าตลอดระยะเวลาของการเดินทางทั้งไปและกลับ ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจในพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระธรรมธีรราชมหามุนี**ที่เคยมีมาแต่อดีตนั้นปลาสนาการไปสิ้น ยิ่งเมื่อได้มีโอกาสใกล้ชิด สนทนากับท่านอย่างตรงไปตรงมา ซื่อ ๆ และ จริงใจ ก็ยิ่งได้พบความ "มีน้ำใจ" ของท่านแก่ข้าพเจ้าอย่างยิ่ง สมฐานะของครูผู้ประเสริฐ ทำให้ข้าพเจ้ายิ่งเคารพรักในพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านอย่างประหลาด ข้าพเจ้าจึงกราบนมัสการด้วยเศียรเกล้าแทบเท้าพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านด้วยความเคารพอย่างสูง ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ครั้นถึงโอกาสที่ข้าพเจ้าจะลาออกจากราชการอเมริกัน เพื่อขอเข้าอุปสมบท

ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในวันที่ ๖ มีนาคม ศกนี้นั้น ข้าพเจ้าก็ได้ไปกราบนมัสการขอพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านเป็นพระคู่สวด ร่วมกับ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระพรหมคุณาภรณ์** พระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านก็รับด้วยความยินดี และเมื่อข้าพเจ้าขอพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่าน ช่วยไปขอความกรุณาจาก เจ้าพระคุณ **สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์** วัดสามพระยา เพื่อขอเป็นพระอุปัชฌาย์ พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระธรรมธีรราชมหามุนี** ก็รับช่วยเหลือด้วยความยินดี และได้พาข้าพเจ้าไปฝากกับเจ้าพระคุณสมเด็จด้วยตัวของพระเดชพระคุณท่านเอง

ลูกผู้ชายที่มีแต่ความซื่อ จริงใจ และมีน้ำใจต่อกัน ย่อมเข้าใจกันได้ไม่ยากด้วยประการฉะนี้

ข้าพเจ้าจึงขอถือโอกาสนี้ กราบนมัสการ **"น้ำใจครู"** ด้วยเศียรเกล้าแทบเท้าพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านไว้ตลอดชีวิต

คำปรารภบวช

ของ

อาจารย์มงคลบุตร (เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์)

ผู้อำนวยการมูลนิธิ และผู้อำนวยการ (ฝ่ายบริหาร) สถาบัน

พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

พระคุณครูท่วมท้นล้นหัวอก

ในต้นเดือนพฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๓ เมื่อคุณศรีสม สาขากร ได้พาข้าพเจ้าไปกราบนมัสการพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระพรหมคุณาภรณ์** ผู้เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม รองแม่กองพระธรรมทูต เจ้าคณะภาค ๑๐ และเจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านในการจัดตั้ง **โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ขึ้นอีกโครงการหนึ่ง เพื่อร่วมแรงร่วมใจกับ **โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** วัดปากน้ำภาษีเจริญ ซึ่งมีพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระธรรมธีรราชมหามุนี เป็นประธาน และพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร เป็นรองประธานอยู่แล้วนั้น **ดำเนินโครงการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์ เพื่อสร้างพระในใจคน** และ **สร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทั้งทางด้านปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ และให้งดงามพร้อมด้วยศีลาจารวัตร เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธบริษัทอื่น และเป็นกำลังสำคัญในการช่วยกันสืบบวรพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง และวัฒนาถาวรสืบไปให้ทั่วประเทศ แล้วยังจะขยายไปยังต่างประเทศตามกำลังสติปัญญา ความสามารถ และกำลังทรัพยากรต่าง ๆ ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป** นั้น

คำแรกที่หลวงพ่อพระพรหมฯ กล่าวกับข้าพเจ้า เมื่อทราบความประสงค์ของข้าพเจ้าแล้ว ว่า **"ดีนี่ เป็นโครงการที่ดีนี่ อาตมาเห็นด้วย และขออนุโมทนาด้วย ในวัดสระเกศนี้ คณะของคุณเสริมชัย ประสงค์ที่จะใช้สถานที่ใด ๆ เพื่อการอบรมพระกัมมัฏฐานก็ดี หรือประชุมคณะกรรมการ หรือทำงานนี้ก็ดี ก็ให้บอกมา อาตมาไม่ขัดข้อง แต่มีอยู่อย่างหนึ่งที่อาตมาใคร่ฝากข้อคิดไว้ให้คุณเสริมชัยกับคณะนำไปพิจารณาดู ก็คือว่าตราบใดที่อาตมายังมีบุญวาสนาอยู่ คุณเสริมชัยกับคณะจะทำอย่างไร ณ ที่ใดในวัดสระเกศนี้ได้ทั้งนั้น แต่ถ้าสิ้นบุญอาตมาแล้วก็ขอให้คุณเสริมชัยกับคณะนึกถึงหลักอนิจจังไว้บ้าง เพราะฉะนั้นคุณเสริมชัยกับคณะจึงควรจัดหาสถานที่ไว้ให้เป็นสถานที่ถาวรสำหรับโครงการนี้ไว้ด้วย ที่ว่านี้อย่าได้ถือว่ารังเกียจหรือขับไล่ไสส่งนะ อาตมาเต็มใจทุกอย่าง แต่คุณเสริมชัยก็ต้องนึกถึงหลักอนิจจังไว้"** แล้วยังกล่าวกำชับกับข้าพเจ้าต่อไปอีกว่า **"เรื่องนี้อาตมาเอาด้วย ๑๐๐% ไม่ใช่ ๔๐-๕๐% นะ"** แล้วพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระพรหมคุณาภรณ์** ก็รับเป็น**ประธานโครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ด้วยวาจาที่ตรงไป ตรงมา อย่างจริงใจ และด้วยดวงตาที่เปี่ยมด้วยความเมตตารักใคร่นับแต่แรกพบกับข้าพเจ้าจนตราบเท่าถึงทุกวันนี้ เป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าและคณะกรรมการผู้ดำเนิน **โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ภายใต้การควบคุมพระกัมมัฏฐานของหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญา ความสามารถ และกำลังทรัพย์ช่วยกันก่อตั้ง **มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ขึ้นเป็นองค์กรนิติบุคคล โดยมี ศาสตราจารย์ **บัญญัติ สุชีวะ** อดีตประธานศาลฎีกา เป็นประธานมูลนิธิ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เพื่อจัดการทางด้านการรับ-จ่ายและรักษาการเงินและทรัพย์สินของโครงการทั้ง ๒ และเพื่อก่อตั้ง **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** ขึ้นเป็นสถานที่ถาวร และเป็นศูนย์กลางของการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พุทธบริษัทโดยทั่วไป เพื่อสร้างพระในใจคน และเพื่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิฯ ได้เป็นผลสำเร็จ บนพื้นที่ดิน ๑๔๐ ไร่ อยู่ริมถนนสายดำเนินสะดวก-บางแพ ในเขตท้องที่อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี นับตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นมา และโครงการทั้ง ๒ นี้ก็ได้ดำเนินงานเจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ ยังประโยชน์ตนประโยชน์ท่าน ได้กว้างขวางยิ่ง ๆ ขึ้นมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ ปรากฏว่าการเผยแพร่

พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ผลดีมาก กล่าวคือ มีผู้เข้ามาศึกษาและปฏิบัติธรรมทั้งพระสงฆ์ สามเณร และอุบาสก อุบาสิกา ฆราวาสทุกเพศทุกวัย ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** แห่งนี้ ได้ถึงธรรมกายเพิ่มจำนวนมากขึ้นนับเป็นจำนวนร้อย ๆ ชั่วระยะเวลาที่ดำเนินโครงการมาเพียงประมาณ ๔ ปี และส่วนพระสงฆ์ที่ปฏิบัติได้ผลดีแล้วยังได้ไปเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานในเขตท้องที่ของท่านในจังหวัดต่าง ๆ ได้ผลดีอีกเป็นจำนวนทับทวีมากมายทั่วประเทศ

นับตั้งแต่ดำเนินโครงการมา พระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระพรหมคุณาภรณ์** มีแต่สนับสนุน ค้ำจุน คอยให้กำลังใจ คำน้อยมิได้เคยบ่นให้ข้าพเจ้าได้เสียกำลังใจ มีแต่ให้กับให้ ให้ทั้งกำลังใจ ให้ทั้งคำแนะนำ และให้ทั้งวิชาความรู้ เมื่ออาราธนาท่านไปบรรยายธรรมในโครงการนี้ หากไม่ติดด้วยอ่อนเพลียเพราะภารกิจหนักหรือเจ็บไข้เป็นต้องไปช่วยเสมอ ข้าพเจ้าทราบดีว่าการที่ข้าพเจ้าและคณะไปเปิดการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกายตามแบบที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำท่านสอนในวัดสระเกศ และเจริญก้าวหน้าไปเป็นลำดับมานั้น หลวงพ่อพระพรหมฯ ท่านย่อมต้องอดทนต่อเสียงนกเสียงกาของผู้มีดวงตามืดบอดส่งเสียงเข้าหูท่านจนหูกลวงไปหมดแล้ว แต่กระนั้นหลวงพ่อพระพรหมฯ ก็มิได้เคยปริปากให้ข้าพเจ้าได้ยินเลย มีแต่คอยปกป้องให้ด้วยน้ำใจอันประเสริฐสมกับพระสมณศักดิ์เป็นที่ "พระพรหมคุณาภรณ์" อันหมายถึง **ผู้มีคุณอันประเสริฐเป็นเครื่องประดับ** และ **หลวงพ่อท่านก็เป็นผู้มีพระคุณท่วมท้นล้นหัวอกแก่ข้าพเจ้า และแก่พุทธบริษัททั้งหลายผู้ได้เข้าศึกษาและฝึกปฏิบัติธรรมเพื่อความเข้าถึงพระรัตนตรัยจากโครงการ** และ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมทุกคนด้วย**

พระคุณนี้ แม้จะทดแทนด้วยชีวิตก็ไม่คุ้มกัน จึงขออุทิศชีวิตเป็นทนายแก้ต่างพระพุทธศาสนาบูชาแด่พระคุณหลวงพ่อท่านตลอดไป ด้วยประการฉะนี้

คำปรารภบวช

ของ

อาจารย์มงคลบุตร (เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์)

ผู้อำนวยการมูลนิธิ และผู้อำนวยการ (ฝ่ายบริหาร) สถาบัน

พุทธศาสนาวิชชาธรรมกาย

ปณิธานในการเข้าบรรพชาอุปสมบท

แม้ข้าพเจ้าจะดำรงชีวิตในทางโลกค่อนข้างจะอยู่ดีมีสุข ด้วยฐานะทางสังคม ทางการงาน และการเงินในระดับกลาง ด้วยครอบครัวที่อบอุ่น พร้อมหน้าแม่บ้านและบุตรหลานที่มีความสามัคคีปรองดองกันดี ก็ยังตัดสินใจสละชีวิตที่สุขสบายตามควรแก่อัตภาพอย่างชาวโลกนี้เพื่อเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์โดยไม่ลังเล โดยที่ได้เตรียมตัวเตรียมใจที่จะเข้าบรรพชาอุปสมบทนี้เป็นเวลาถึงร่วม ๑๐ กว่าปีมาแล้ว เมื่อปณิธานที่จะปฏิบัติกิจในพระพุทธศาสนาเต็มเปี่ยม หนักแน่น มั่นคง พร้อมดีแล้วทั้งข้าพเจ้าและแม่บ้าน ก็ตัดสินใจและประกาศกำหนดเวลาที่จะเข้าบรรพชาอุปสมบทล่วงหน้าเป็นเวลา ๑ ปี แก่สาธุชนสหธรรมิกได้ทราบเพื่ออนุโมทนาสาธุการด้วย ว่าจะ**บรรพชาอุปสมบทในวันที่ ๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๙ ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ**

ปณิธานที่ตั้งใจจะเข้าปฏิบัติพระพุทธศาสนกิจที่สำคัญ มีดังต่อไปนี้

๑) จากประสบการณ์ที่ได้เคยพบเห็นพระภิกษุสงฆ์บางรูป ไม่เอื้อเฟื้อพระวินัย ไม่งดงามด้วยศีลาจารวัตร ปฏิบัติไม่เหมาะสมกับสมณสารรูป

เราจักปฏิบัติพระศาสนาโดยเอื้อเฟื้อพระวินัย สำรวมด้วยมรรยาทและโคจร ปฏิบัติให้เหมาะสมกับสมณสารรูป เพื่อยังประโยชน์ตนและประโยชน์ท่าน กล่าวคือพุทธบริษัทอื่น ให้เป็นที่ตั้งแห่งศรัทธาของประชาชน และเพื่อสืบบวรพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวยิ่ง ๆ ขึ้นไป

๒) สถาบันพระพุทธศาสนามากแห่งส่งเสริมการศึกษาเน้นหนักอยู่แต่ทางด้านปริยัติพระสัทธรรม ย่อหย่อนปฏิบัติพระสัทธรรม เพื่อเข้าถึงอธิศีล อธิจิต อธิปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัศนะ ฯลฯ เพื่อมรรค ผล นิพพาน คือปฏิเวธสัทธรรม

ความย่อหย่อนทั้งในพระวินัยและพระธรรมตามที่กล่าวในข้อ ๑) และ ๒) นี้ มีสาเหตุมาจากโครงสร้างของการบริหาร งานพระพุทธศาสนาหลายประการ เช่น

ผู้รับบรรพชาอุปสมบทกุลบุตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ ผู้ทำหน้าที่ปกครองตั้งแต่ระดับพระสังฆาธิการขึ้นไป โดยมากไม่สันทัดในธรรมปฏิบัติถึงขั้นอธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา และอธิปัญญา สิกขา ฯลฯ ซึ่งมีรากฐานมาจากที่สถาบันการศึกษาพระพุทธศาสนาส่วนมากเน้นหนักอยู่เพียงปริยัติพระสัทธรรมยิ่งกว่าปฏิบัติพระสัทธรรม ทำให้พระสงฆ์เถรานุเถระผู้ทำหน้าที่ปกครองดังกล่าวไม่อาจให้ความรู้ ให้การแนะนำพระกัมมัฏฐานแก่กุลบุตรผู้บรรพชาอุปสมบท เข้ามาปฏิบัติพระศาสนาได้อย่างลึกซึ้ง และจริงจัง แม้การอบรมพระนวกะก็น้อยวัดนักที่จะเน้นให้ปฏิบัติพระสัทธรรมอย่างจริงจัง

มีเพียงไม่กี่วัดในจำนวนนับพัน ๆ วัดในประเทศไทยที่ให้การศึกษาอบรมแก่พระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ทั้งปริยัติสัทธรรม ปฏิบัติสัทธรรม ถึงปฏิเวธสัทธรรม ตลอดทั้งสนับสนุน ส่งเสริม ยกย่อง ผู้ปฏิบัติในอธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา และอธิปัญญาสิกขา

กุลบุตรผู้บรรพชาอุปสมบทเข้ามาในบวรพระพุทธศาสนาเป็นจำนวนมาก จึงได้แต่เรียนรู้หลักปริยัติสัทธรรม โดยมิได้ปฏิบัติพระสัทธรรมเพื่ออบรมจิตให้สงบ อบรมปัญญาให้บริสุทธิ์ เพื่อทำนิพพานให้แจ้ง อย่างจริงจังดังที่เต็มกำลังสติปัญญาความสามารถและทรัพยากร เพื่อสร้างพระในใจคน และเพื่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยกันสืบบวรพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวสืบไป อันจะยังประโยชน์สุขแก่คนหมู่มากทั้งภายในและภายนอกประเทศชั่วกาลนาน

ดังที่เราได้**ลงมือดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ต้นปีพุทธศักราช ๒๕๒๕ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี** และ**ทุกวันอาทิตย์ ที่ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศ และพระวินัย ทั้งหลักปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ เต็มกำลังสติปัญญาและบารมีแล้วจักแนะนำสั่งสอนพุทธบริษัทอื่นให้ปฏิบัติพระศาสนาไปในแนวทางนั้น พร้อมด้วยจักระดมทรัพยากรทั้งทรัพยากรบุคคล** กล่าวคือ วิทยากรผู้ผ่านการศึกษาและปฏิบัติธรรมมาดีพอสมควรแล้ว **และทั้งทุนทรัพย์จากผู้จิตศรัทธาบริจาคให้แก่มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย เพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรม ในโครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** วัดปากน้ำภาษีเจริญ **โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร และ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรม** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี นี้ **จนกล่าวขอบรรพชาอุปสมบทต่อพระอุปัชฌาย์**

จึงไม่เข้าใจชาบซึ้งเรื่อง บาป บุญ คุณ โทษ ทางเจริญ ทางเสื่อม ธรรมที่ควรละ และธรรมที่ควรเจริญ

ความละลายและความเกรงกลัวต่อบาปอกุศล หรือศรัทธาในอธิศีลสิกขา อธิจิตสิกขา อธิปัญญาสิกขา ก็มีน้อย

ความย่อหย่อนในทั้งพระสัทธรรมและพระวินัยก็เกิดขึ้นได้มาก ด้วยประการฉะนี้

โดยเหตุนี้**เราจักศึกษาและปฏิบัติพระศาสนาโดยเอื้อเฟื้อต่อทั้งพระธรรมราชวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ** และ**ในที่อื่น ๆ อีกมากแห่ง ปรากฏผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธุชนและเพื่อนสหธรรมิกอยู่แล้ว**

อนึ่ง เมื่อดำเนินโครงการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์เป็นรุ่น ๆ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นมานั้น ยังได้ประสบการณ์เพิ่มเติมอีกว่า

พระวิทยากรและวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งพระสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกานั้นเป็นที่ต้องการแก่พุทธบริษัทในท้องที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศอย่างมาก จนสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกายแห่งนี้ผลิตออกมาไม่ทันแก่ความต้องการของวัด สถานที่ทำงานหรือสถาบันต่าง ๆ ที่ขอมา เพื่อขอให้ไปช่วยอบรมพระกัมมัฏฐานทั้งเป็นประจำและ**เป็นคราว ๆ**

เฉพาะพระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา จากจังหวัดต่าง ๆ เมื่อทราบข่าวการอบรมพระกัมมัฏฐานต่างสนใจที่จะมาเข้ารับการอบรมกันคราวละเป็นจำนวนมาก ๆ **แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าพระสงฆ์ที่สนใจไปสมัครเข้ารับการอบรมนั้นส่วนมากเป็นพระลูกวัด ส่วนพระสงฆ์ที่มีหน้าที่ปกครองในระดับพระสังฆาธิการขึ้นไป และพระสงฆ์ผู้ได้ศึกษาพระปริยัติสัทธรรมมาดีแล้ว ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการสืบบวรพระพุทธศาสนาในฐานะผู้นำในการปฏิบัติและเผยแพร่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ปรากฏว่ามีมาเข้ารับการอบรมน้อย**

หากพระสงฆ์ในระดับพระสังฆาธิการขึ้นไป รวมทั้งพระสงฆ์ที่ได้ศึกษาพระปริยัติสัทธรรมมาดีแล้วจะได้เข้ามาศึกษาอบรมพระกัมมัฏฐานด้วยมากเพียงใด ก็จะยังประโยชน์ตนและสาธุชนหมู่ใหญ่ได้มากขึ้นเพียงนั้น

เราได้แต่ภาวนา **ผู้ที่ยังไม่มาก็ขอให้มาผู้ที่มาแล้วขอให้เจริญรุ่งเรืองในบวรพระพุทธศาสนา** และ**เข้าถึงซึ่งความสันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไปเถิด**

๓) **วิชชาธรรมกายนั้นทรงคุณค่า**

มหาศาลแก่ผู้ตั้งใจปฏิบัติด้วยอิทธิบาทธรรม เพื่อความเข้าถึง รู้เห็น และ**เป็นอย่างหาที่สุดมิได้ ทั้งทางโลกและทางธรรม พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าของ** พระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ **พระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) **เป็นผู้ค้นพบในระยะเวลาที่ไม่มีผู้ปฏิบัติได้เข้าถึง รู้เห็น** และ**เป็น ทั้ง ๆ ที่มีปรากฏโดยชัดแจ้งอยู่ในพระไตรปิฎก**

เป็นธรรมที่พึงเปิดเผยแก่สาธุชน ตามระดับภูมิธรรมและสติปัญญา ความสามารถ ทั้งของผู้ทรงคุณธรรมนี้และทั้งผู้ที่จะรับการถ่ายทอดวิชชานี้ **ครูอันมีหลวงพ่อพระภาวนาโกศลเถร (วีระ คญฺตฺตโม) ฯลฯ เป็นต้น ก็ได้ถ่ายทอดวิชชาธรรมกายนี้ให้แก่ผู้อื่นจนเต็มกำลังสติปัญญา ความสามารถ โดยไม่ปิดบังด้วยเช่นกัน อีกทั้งไม่คำนึงถึงว่าผู้รับถ่ายทอดนั้นจะเจริญคุณธรรมเสมอกับเราหรือสูงกว่าเรา เพื่อบูชาพระคุณของพระรัตนตรัยและพระคุณของครู กับทั้งเพื่อยังประโยชน์ตนประโยชน์ท่านให้สูงและกว้างไกลออกไปมากที่สุด เพื่อสืบบวรพระพุทธศาสนาให้สถาพรยืนยาวต่อไป**

๔) เรามีความรู้และประสบการณ์ทางโลกมาดีพอสมควร ก็จะใช้ความรู้และประสบการณ์ทางโลกเพื่อส่งเสริมการบริหารโครงการธรรมปฏิบัติและเผยแพร่พระสัทธรรมนี้ ให้ดำเนินไปอย่างได้ผลดี มีประสิทธิภาพสูงที่สุด เท่าที่ทรัพยากรต่าง ๆ จะอำนวย เป็นต้นว่า

วิชาความรู้ในระเบียบวิธีการวิจัย (Reseanch Methodology) จะได้นำไปแนะนำสั่งสอนพระวิทยากรให้รู้หลักและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าพระสัทธรรม จากทั้งหลักปริยัติพระสัทธรรม หลักปฏิบัติภาวนาธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย และจากทั้งผลที่ได้รับจากการปฏิบัติพระสัทธรรมนี้ **ให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง ตรงประเด็น เป็นสัมมาทิฏฐิ มุ่งตรงต่อ มรรค ผล นิพพาน อย่างแท้จริงตามศักดิ์แห่งบารมีของผู้ปรารถนาพระสาวกภูมิหรือพุทธภูมิ**

จักได้ส่งเสริมให้พระวิทยากรได้ศึกษาหาความรู้ ความชำนาญในภาษาต่างประเทศเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาและเผยแพร่พระสัทธรรม ได้แก่ **การส่งเสริมการศึกษาเล่าเรียน** ภาษาบาลี (เปรียญธรรม) ภาษาอังกฤษ, ญี่ปุ่น, จีน, ฝรั่งเศส และเยอรมัน อีกทั้ง**การแปลตำราธรรมเป็นภาษาต่างประเทศต่อไปด้วย**

จะได้นำหลักวิชาการบริหารราชการแผ่นดิน หรือรัฐประศาสนศาสตร์ Public Administration มาใช้ในการบริหารกิจการของสถาบันฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการบริหารงานบุคคลเพื่อผลิตพระวิทยากรให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และให้สามารถเป็นกำลังสำคัญในการช่วยกันเผยแพร่พระสัทธรรมนี้ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

และจะ**ใช้เทคโนโลยีในยุคใหม่ช่วยผลิตรายการธรรมบรรยายและธรรมปฏิบัติ** เช่น เทปคัสเซท, เทปวิดีโอ **เพื่อช่วยขยายการเผยแพร่พระสัทธรรมให้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น**

ฯลฯ

ธรรมบรรยาย เรื่อง

วัตถุประสงค์ การเจริญมหาสติปัฏฐานสี่

ถวายพระสงฆ์ที่มาเข้ารับการอบรมพระกัมมัฏฐาน รุ่นที่ ๙
เมื่อ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๒๘

โดย
อาจารย์มงคลบุตร (เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์)

กราบนมัสการพระคุณเจ้าทุกรูป ท่านเจ้าคุณอาจารย์ (พระเมธีรัตโนดม) ได้กล่าวถึงอุบายที่จะทำใจให้หยุดนิ่งให้เห็นดวงแก้ว กระผมก็เผอิญมีปรากฏการณ์รับฟังท่านก็ปรากฏเกิดขึ้นเลย ว่ามีอีกวิธีหนึ่งซึ่งคล้าย ๆ กับท่านเจ้าคุณอาจารย์ได้กล่าวเมื่อสักครู่นี้ อาจจะช่วยให้พระคุณเจ้าถึงดวงปฐมมรรคได้เร็ว คือ ท่านเจ้าคุณอาจารย์บอกว่าให้นึกเห็นดวงแก้วข้างหน้าก็ได้ ข้างหลังก็ได้ ซ้ายก็ได้ ขวาก็ได้ นั่งอยู่เฉยนึกให้เห็น แล้วก็นึกให้เห็นตรงกลาง ก็เกิดแวบมาที่กระผมเลย กระผมนึกเห็นทีเดียว ๕ ดวงได้ชัด เพราะว่าดังที่กระผมได้กราบนมัสการเมื่อวานนี้ ที่ตรงกลางกำเนิดธาตุธรรมเดิม ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เป็นที่ตั้งของธาตุละเอียดของขันธ์ห้า มีรูปขันธ์ เวทนาขันธ์ สัญญาขันธ์ สังขารขันธ์ วิญญาณขันธ์ ธาตุละเอียดนี้มีลักษณะเป็นดวงกลมใสเล็ก ๆ ประมาณเมล็ดโพธิ์ เมล็ดไทร ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ อยู่ข้างใน สำหรับรูปขันธ์ขยายส่วนหยาบออกมาเป็นดวงกาย ดวงกายนี้แหละครับเป็นที่ตั้งแห่งธาตุทั้ง ๖ ซึ่งกระผมได้กราบนมัสการเมื่อวานนี้ว่าธาตุละเอียดทั้ง ๖ ที่จะขยายส่วนหยาบเจริญเติบโตออกมาเป็นร่างกาย จากความปรุงแต่งทั้งหลายของธาตุนั้นประกอบด้วยธาตุละเอียด ๖ ธาตุด้วยกัน เป็นดวงกลมใสเล็ก ๆ ดวงข้าง

หน้าเป็นธาตุละเอียดของธาตุน้ำ ทำหน้าที่ควบคุมของเหลวในร่างกายให้อยู่ในสภาวะพอเหมาะ ขวาธาตุดิน ควบคุมส่วนหยาบแข็งภายในร่างกายให้อยู่ในสภาวะพอเหมาะ หลังธาตุไฟ ควบคุมอุณหภูมิเย็นร้อนให้อยู่ในสภาวะพอเหมาะ ซ้ายธาตุลมควบคุมลมปราณที่ปรนเปรอในร่างกายของเราให้อยู่ในสภาวะพอเหมาะ ตรงกลางอากาศธาตุ ควบคุมช่องว่าง ร่างกายให้อยู่ในสภาวะที่พอเหมาะ จากธาตุทั้ง ๔ น้ำ ดิน ไฟ ลมมีสายใยเล็ก ๆ เชื่อมโยงไปยังศูนย์กลางอากาศธาตุ กลางอากาศธาตุเป็นวิญญาณธาตุ นี่เป็นธาตุที่ ๖ วิญญาณธาตุนั้นก็คือธาตุละเอียดของขันธ์ห้า ใส่ส่วนที่เป็นวิญญาณขันธ์ซึ่งก็มีซ้อนกันอยู่ขยายส่วนหยาบออกมาเป็นดวงเห็น ดวงจำ ดวงคิด และดวงรู้ คือ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ซ้อนกันอยู่เป็นชั้น ๆ ณ ภายใน ดูผิวเผินเป็นดวงเดียวกัน ถ้าจิตละเอียดหยุดนิ่งดูแล้วจะเห็นธาตุละเอียดเหล่านี้ ด้วยอุบายนี้แหละครับ อุบายที่เคยเห็นธาตุละเอียด น้ำ ดิน ไฟ ลม อากาศ วิญญาณ มีสายใยเชื่อมโยงจากธาตุทั้ง ๔ มายังตรงกลางอีกด้วย แล้วธาตุนี้เป็นที่ตั้งของธรรม ซึ่งอาจจะเป็นกุสลาธัมมา ธรรมขาวใส อกุสลาธัมมา ธรรมดำหรือขุ่นมัวหรืออัพยากตาธัมมา เป็นธรรมกลาง ๆ ซึ่งมีวรรณะเป็นสีขาวหลั่ว ๆ เหมือนสีตะกั่วตัด ทีนี้เราต้องการถึงธรรมขาว ต้องการละธรรมดำ เพื่อยังธรรมขาวให้เจริญ ด้วยอุบายที่ผมเห็นธาตุละเอียด เล็ก ๆ ใส ๆ อยู่ภายในธาตุธรรม ณ ศูนย์กลางกายซึ่งรวมเรียกว่าดวงปฐมมรรค หนทางเบื้องต้นไปสู่มรรคผลนิพพานหรือเรียกว่าดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหม ต่อไปตามลำดับ นี้แหละถ้าหากพระคุณเจ้าลองคิดอย่างนี้จะได้อุบายลองนึกเห็นดวงแก้วที่ตั้งอยู่หน้าหลวงพ่อดวงหนึ่งตั้งอยู่ข้างหน้าท้อง นึกเฉย ๆ ดวงหนึ่งตั้งอยู่ทางขวาระดับเดียวกัน ดวงหนึ่งอยู่ทางซ้าย ดวงหนึ่งอยู่ทางหลัง ดวงหนึ่งอยู่ตรงกลาง ท่านลองนึกดูมีสายใยขาว ๆ ไปจรดตรงกลาง อย่าสนใจกายตัวเองมากสนใจดวง ๕ ดวงนี้ก่อน ตัวเองเป็นไงก็ช่าง ตรงกลางของดวงยังมีดวงเล็กลงไปอีกเล็กขนาดไหนท่านลองนึก ขนาดฟองไข่แดงของไข่ไก่ก็ได้ เล็กลงไปเท่าลูกตาก็ได้ เล็กลงไปเท่าเป็นจุดเล็ก ใส ซึ่งเป็นศูนย์กลางอยู่ก็ได้ครับ ดวงทั้งหมดนี้อยู่ในดวงใหญ่เต็มกายเราเลย ท่านลองนิ่ง ๆ นึกให้เห็นลืมตาก็ให้เห็น หลับตาก็ให้เห็น แต่ส่วนสำคัญให้ใจนึกให้เห็นศูนย์กลางจุดเล็กสุดนั่นแหละอยู่เรื่อย ๆ พร้อม ๆ กับเห็น ๔ ดวงลอยอยู่รอบ ๆ ครับ ใสเท่าที่พอนึกได้ไม่ต้องไปเพ่งให้กว้าง เพียงนึกให้เห็นเบื้องต้นแล้วก็จรดนิ่งอยู่ที่ดวงเล็กใส จุดเล็กใสอย่างเดียว ตรงกลางของกลางไว้ เดิน ยืน

นั่ง นอน ท่านใดที่ลองนึกได้ง่าย ลองนำวิธีนี้ไปใช้ครับ เมื่อสักครู่ได้ผุดขึ้นมาพอท่านเจ้าคุณอาจารย์พูดผมก็นึกเห็นเลย พระคุณเจ้าลองเอาไปใช้บ้างเผื่อว่าบางท่านจะได้เร็ว นี้เฉพาะเรื่องดวงในดวงนะครับ เมื่อจี้เข้าไปใจหยุดจริงเข้าจะเห็นดวงใสสว่างขึ้นมาเอง จี้ไปกลางดวงนั้นเรื่อยไป ดวงในดวง ดวงในดวง ใสละเอียด สุดละเอียดเข้าเห็นกายตัวเองอีกกายหนึ่งเป็นกายในกาย ณ ภายในปรากฏขึ้น บางคนเห็น **ธรรมกาย** เลย พรึบเหมือนกางร่ม โตขนาดตึกขนาดอาคารนี้ก็ได้ บางคนเห็นคืบเดียวก็ได้ ศอกหนึ่งก็ได้ แล้วแต่ ถ้าเห็นแล้วนึกให้เห็นศูนย์กลางกายละเอียดนั้นเรื่อยไป ก็จะเห็นดวงใสดวงอยู่ในกายนั้นอีกสุดละเอียด กายธรรม กายที่ละเอียด ๆ ก็จะปรากฏขึ้น โตใหญ่ใสละเอียดไปเอง ทำสบาย ๆ ไม่ต้องเพ่งแรงนะครับ ทีนี้ขณะที่ฟังอยู่นี้วิธีที่ดีท่านก็จรดไว้ที่ศูนย์กลางกายให้ใสเอาไว้เรื่อย ๆ เท่าที่ทำได้ ไม่ซัดส่ายไปไหน

กระผมจะกราบนมัสการเรื่องย่อเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยวัตถุประสงค์ของการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่ นะครับ โปรดเข้าใจว่าในพระไตรปิฎกมิได้เขียนขึ้นอย่างตำราเป็นขั้นเป็นตอน ไม่ใช่อย่างนั้น แต่เป็นการรวบรวมพระพุทธวัจนะของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอรหันต์ขีณาสพ จัดไว้เป็นหมวดหมู่คือ หมู่พระธรรมอย่างหนึ่ง หมู่พระวินัยอย่างหนึ่ง หมู่พระวินัยยังคงเป็นพระวินัยปิฎก หมู่พระธรรมได้แยกออกไป ภายหลังเป็นพระสุตตันตปิฎก ซึ่งก็เป็นการรวบรวมพระพุทธวัจนะไว้ มิได้เรียบเรียงขึ้นอย่างการเขียนตำราอย่างชาวโลก ด้วยเหตุนี้บางท่านอาจจะอ่านเนื้อความแม้จะเข้าใจเป็นตอน ๆ อาจจะมีบางตอนที่ไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิด แม้แต่ตัวกระผมเอง ที่พูดนี่มิใช่ทะลุปรุโปร่งไปหมด แต่จากประสบการณ์ของการปฏิบัติธรรม และจากเอกสารหลักฐานในพระไตรปิฎกนั้น ทำให้กระผมพบ **วัตถุประสงค์หลักที่สำคัญของการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่ ๓ ข้อ** ด้วยกัน เพราะเมื่อท่านเข้าใจโครงสร้างวัตถุประสงค์สำคัญของการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่แล้ว การเจริญภาวนาธรรมเพื่อมรรคผลนิพพานก็มีโอกาสที่จะถูกต้องตรงประเด็น มุ่งตรงไปสู่มรรคผลนิพพานได้สะดวกนะครับ วัตถุประสงค์สำคัญของการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่ ที่กระผมแน่ใจ คือ

ข้อที่ ๑ เพื่อความสงบระงับจากนิวรณูปกิเลส หรืออุปกิเลส คือนิวรณ์นั่นเอง กล่าวคือเพื่อให้ใจสงบระงับจากถีนมิทธะ ความง่วงเหงาซึมเซา จากวิจิกิจฉา ความลังเลสงสัยในการปฏิบัติธรรมว่าได้ผลจริงหรือไม่เพียงใด สงบระงับจากความพยาบาทและความฟุ้งซ่านวิตกกังวลต่าง ๆ และประการสุดท้าย สงบระงับจากกามคุณทั้ง ๕ ได้แก่ ความยินดีพอใจ ยึดติดในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสทางกายด้วยตัณหาและทิฏฐิ คือความหลงผิด ความสงบระงับนี้เป็นวัตถุประสงค์เบื้องต้นของหลักการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่ ธรรมปฏิบัติเพื่อความสงบระงับดังกล่าวนี้ก็คือการมีศีลสังวร หรือ สีลานุสสติ พิจารณาความบริสุทธิ์ความสมบูรณ์ของศีลที่รักษามิให้ด่างพร้อยทางกาย วาจา ซึ่งจะมีผลต่อความบริสุทธิ์ใจ เจตนา ความคิดอ่านทั้งหลาย นี่เป็นบาทเบื้องต้น เมื่อกาย วาจาและใจค่อยสงบลงแล้ว ก็อบรมใจด้วยสมาธิภาวนา ทำใจให้หยุดนิ่งเป็นเอกัคคตารมณ์ ยกระดับจิตขึ้นสู่อารมณ์ วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณ์ เพราะวิตกวิจารความตรึกตรองประคองนิมิตใสอยู่เสมอนั้นเป็นธรรมเครื่องปหานถีนมิทธะ และวิจิกิจฉา ให้สังเกตดูเถิดครับ พระสงฆ์สามเณรรูปใด ตรึกนึกเห็นดวงแก้วกลมใสใจอยู่ในกลางดวงแก้วกลมใส ในดวงแก้วกลมใสนั้นให้เห็นใสสว่างอยู่ได้ ความง่วงเหงาซึมเซาจะหมดไป จิตใจจะใสสว่างกระปรี้กระเปร่า และความลังเลสงสัยในเบื้องต้นที่ว่านี้เป็นทางทำให้สงบระงับทุกข์ได้จริงไหมนั้นหมดไป เบื้องต้นหมดไปเลย ขอให้เห็นใสแจ่ม ความสุขจะเกิด นี่เป็นอย่างนี้นะครับ ทีนี้เมื่ออารมณ์วิตกวิจาร ตรึกตรองประคองนิมิต เป็นผลให้เห็นดวงธรรมใสละเอียดอยู่อย่างนั้น ความโกรธ ความพยาบาทใดไม่มี ให้สังเกตให้เห็นอีกข้อหนึ่งว่า ผู้มีธรรม มีธรรมอันนี้ไม่ใช่ธรรมเฉพาะที่พูด ต้องทำที่ใจ ถึงธรรมที่ใจ ความพยาบาทไม่มี ไม่มีครับ ถ้าหากเมื่อใดความพยายาทแสดงออกมา แสดงว่าจิตท่านไม่เป็นสมาธิ ไม่ถึงธรรมที่ควรถึง ความพยาบาทจะเกิด แต่ถ้ามีอยู่ความพยาบาทจะหมดไป และไม่แต่เพียงเท่านั้น ความฟุ้งซ่านแห่งจิตใจ วิตกกังวลใด ๆ ก็หมดไป เป็นการละความวิตกกังวล ความยึดติดในอารมณ์ภายนอกได้มาก ความสบายอกสบายใจ ใจก็จดจ่อนิ่งอยู่ไม่ไปไหน มีผลให้จิตเป็นเอกัคคตารมณ์ เมื่อจิตเป็นเอกัคคตารมณ์ก็ให้สังเกตอีกข้อหนึ่งดังกระผมได้เรียนไปเมื่อสักครู่นี้ เมื่อจิตประสบกับความใสละเอียด โปร่งเบาประการแรกตื่นเต้นยินดีนี้คือปีติ อารมณ์ปีติเกิด ซึ่งเป็นธรรมเครื่องกำจัดพยาบาท เมื่อจิตละเอียดหนักเข้า กลางของกลางหยุดนิ่ง ละเอียดหนักเข้า อารมณ์สุขจะเกิด จิตก็รวมหยุดเป็นจุดเดียวกันยิ่งขึ้น ความฟุ้งซ่านก็หมดไป หยุดในหยุด กลางของหยุด จนจิตเป็นอุเบกขานิ่งอยู่ นิ่งอยู่ที่กลางของกลางดวง จิตก็ไม่ไปยึดไปเกาะอารมณ์ภายนอก ถ้าใสละเอียดชัดเจนละก็ท่านนิ่งไม่เกาะไม่เมื่อยละ ข้าวก็ไม่หิว มีหลายท่านมาปรารภกับกระผม นั่นท่านเดินทางถูกแล้ว เดินทางถูกแล้ว ท่านบอกว่าเห็นดวงใสแจ่มอยู่แล้ว ฉันข้าวมื้อเดียวสบาย ไม่หิว เสมือนหนึ่งว่าไม่ฉันเลยก็ได้ มีธรรมเป็นปีติ เป็นสุขอยู่ครับ ใสละเอียด

อยู่ ความยึดติด อย่างท่านที่เคยติดบุหรี่ท่านที่เคยหิวกระหายอยากโน่นอยากนี่เจริญภาวนาให้เป็นเอกัคคตารมณ์ไว้เรื่อยกายละสิ่งที่เคยยึดติดนั้นเป็นไปโดยง่ายเป็นไปโดยง่ายครับ **นี่เป็นวัตถุประสงค์เบื้องต้นเพื่อให้ใจใสสะอาดบริสุทธิ์** นะครับ ของ **การเจริญมหาสติปัฏฐานสี่** ความข้อที่ว่าให้ปฏิบัติธรรมเพื่อความสงบระงับนี้อยู่ที่ไหน อยู่ในทุกข้อของมหาสติปัฏฐานสี่ คือการมีสติพิจารณาเห็นกายในกาย เช่น มีสติพิจารณารู้หรือเห็นลมหายใจเข้าออก จิตจะค่อย ๆ สงบระงับ หรือเพ่งกสิณ จิตจะค่อย ๆ สงบระงับ หรือทำทั้ง ๒ อย่าง อย่างเช่น วิชชาธรรมกาย จิตก็จะสงบระงับ ลองไปดูข้ออื่น ๆ เช่น มีสติพิจารณาเรื่องป่าช้า ก็มุ่งหมายจะให้จิตสงบจากกามฉันทะ มีสติพิจารณาเห็นจิตใจ จิตก็ให้พิจารณารู้ตัวอยู่เสมอว่า จิตเราเป็นสมาธิหรือเปล่า ถ้าไม่เป็นต้องทำให้เป็น เป็นอยู่แล้วรักษาสมาธิให้ดีอยู่เสมอ มีสติพิจารณาเห็นจิตในจิตเป็นทั้ง ณ ภายในและภายนอก ทีนี้ประการสุดท้ายท่านจะสังเกตเห็นการมีสติพิจารณาเห็นธรรมในธรรมข้อแรก คือนิวรณ์ ๕ นั่นเอง เพราะฉะนั้น **เห็นธรรมในธรรมเป็นแม่บทเบื้องต้นว่า สมณะพึงต้องเจริญ** ถ้าว่านิวรณูปกิเลสข้อใดใน ๕ ข้อ แม้ข้อใดข้อหนึ่งเกิดขึ้นในจิต พึงมีสติรู้และกำจัดเสียด้วยอารมณ์แห่งฌาน คือ อารมณ์วิตก วิจาร ตรึกตรอง ประคองนิมิต อารมณ์ปีติสุข และเอกัคคตารมณ์ นะครับ

นี้ก็เป็นวัตถุประสงค์เบื้องต้นที่สำคัญของการเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย ให้ใจหยุดในหยุดกลางของหยุด จะเข้าสู่อารมณ์วิตกวิจาร พร้อมด้วยอารมณ์ปีติสุขจะเกิด และเอกัคคตารมณ์จะเกิดโดยง่ายทีนี้เมื่อนิวรณูปกิเลสหมดไป จิตหยุดนิ่งเป็นเอกัคตารมณ์ ใสสะอาดอยู่นั้น กระผมเรียนต่อไปว่า สำหรับ **การเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย ที่อาศัยอาโลกกสิณมาเป็นเครื่องช่วยด้วยนั้นมีผลให้ทิพย์จักษุ ทิพย์โสต เจริญด้วย มีผลให้สามารถพิจารณาเห็นกายในกาย ณ ภายใน และ ณ ภายนอก ละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียด ได้เห็นเวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม ทั้ง ณ ภายในและภายนอก ละเอียดเข้าไปได้สุดละเอียด** เรื่องการมีสติพิจารณา เห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิตและธรรมในธรรม โปรดเข้าใจว่าทั้ง ๔ ข้อนี้อยู่ด้วยกัน แต่จะพิจารณาอะไรก่อน หรือพร้อม ๆ กันก็แทบจะได้ เพราะ **การพิจารณาทั้งหมดนั้นคือพิจารณารายละเอียดในกายและในใจของเรา** นั่นเอง ใจประกอบด้วยเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ในส่วนที่ว่าด้วยสังขารนั่นแหละเรียกว่า จิต ในส่วนวิญญาณตัวรับรู้นั้น เป็นกุญแจดอกสำคัญ แต่ว่าทั้ง ๔ อย่างนี้จะไปพร้อมกัน **เห็นที่ไหนใจอยู่ที่นั่น** ธรรมชาติ ๔ อย่างจะอยู่ประชุมพร้อมกันเสมอไป เหมือนข่ายของใยแมงมุมมีเป็นจำนวนมาก มีอะไรกระทบส่วนไหนของข่ายของใยแมงมุมจะกระเทือนทั้งรังใยแมงมุมฉันใด เห็น จำ คิด รู้ ก็มีความสัมพันธ์กันฉันนั้นเหมือนกัน และกล่าวโดยย่อ **เห็นอยู่ที่ไหนใจอยู่ที่นั่น "เห็น" หมายถึง "เห็นด้วยใจ" ไม่ใช่เห็นด้วยตาเนื้อ** เราพูดเรื่องกัมมัฏฐานเป็นกิจทางใจ ไม่ได้พูดเรื่องตา ไม่ได้พูดเรื่องหูภายนอก เราพูดเรื่อง ณ ภายในละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียด ทีนี้เรื่อง ณ ภายนอกและ ณ ภายใน กระผมกราบนมัสการอีกสักนิดว่า ในสมัยโบราณในพุทธกาลนั้น มีผู้ปฏิบัติธรรมหลายระดับภูมิธรรม หลายระดับความรู้พิเศษ ที่เรียกว่า **"วิชชา"** หรือ **"อภิญญา"** สำหรับท่านที่มีวาสนาบารมี มีมากก็จะเพียบพร้อมไปด้วยทั้งวิชชาและอภิญญา เจริญภาวนาธรรมก็เป็นไปได้สะดวก อย่างเช่น พระปัญจวัคคีย์ ให้สังเกตว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตรแสดงข้อปัญญาก่อน เพราะท่านบริบูรณ์ด้วยศีล ด้วยสมาธิแล้ว แสดงปัญญาก่อน ส่วนศีล หรือสมาธิ ซึ่งมีนัยอยู่ในอริยมรรคมีองค์ ๖ นั้น ท่านแสดงตามลำดับในภายหลัง เพียงเพื่อรู้เท่านั้นเอง จริง ๆ นะมุ่งแสดงปัญญานะครับ ทีนี้ธรรมที่พระองค์ได้แสดง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มหาสติปัฏฐานสี่ ท่านแสดงหลายรูปแบบนะครับ ไม่ใช่เฉพาะที่ปรากฏที่เห็น ณ มหาสติปัฏฐานสูตรเท่านั้น ในมหาสติปัฏฐานสูตรเป็นส่วนที่แสดงกับท่านที่เบื้องต้นยังไม่เกิดทิพย์จักษุ ทิพย์โสต ก็อาศัยปัจจัยภายนอกของตัวเอง โดยถือว่าเป็นปัจจัยภายในเชื่อว่า กายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม ณ ภายใน คือตัวเราเอง ภายในตัวเราเอง แต่ว่ากายหยาบภายในกายหยาบ ส่วนเอากาย เวทนา จิต ธรรม ในผู้อื่นมาพิจารณาด้วย หรือพิจารณาไปเห็นด้วยนั้น เป็น ณ ภายนอก ซึ่งอันนี้มีการอบรมสั่งสอนกันทั่วไปตามหลักวิชาและเป็นธรรมเครื่องกำจัดกิเลส ทุกจริตอัธยาศัย ทุกภูมิธรรมที่เคยสร้างสมอบรมมาได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าท่านเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายสุดละเอียดเข้าไปถึงธรรมกายแล้ว ท่านกลับจะพบว่า อ้อ! กายในกาย ณ ภายในมันมีอยู่ ละเอียดเข้าไปสุดหยาบสุดละเอียด ทั้งกาย เวทนา จิต ธรรม **ส่วนที่หยาบเป็นการเห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม ณ ภายนอก** เช่น ท่านพิจารณาเห็น กาย เวทนา จิต ธรรม ของตนเอง ในส่วนหยาบของกายเนื้อ นี้เรียกว่า ณ ภายนอก **เข้าไปเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม ณ ภายใน คือ กายมนุษย์ละเอียด นั่นเป็น ณ ภายใน และถ้าท่านเข้าละเอียดเข้าไปถึงกายทิพย์**

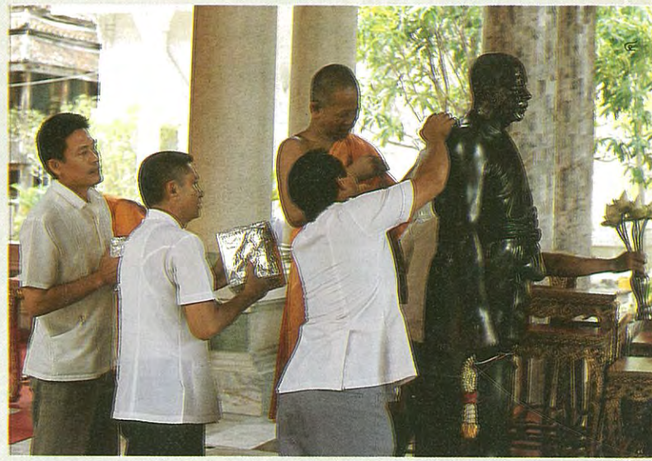

๑ ๒

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารพร้อมด้วยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จเป็นการส่วนพระองค์ไปยังวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เพื่อทรงเป็นประธานในพิธีบรรจุเส้นเกศาหลวงพ่อวัดปากน้ำ ไว้ในองค์รูปหล่อหลวงพ่อฯ ในวันเสาร์ที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยมีหลวงพ่อ**พระธรรมธีรราชมหามุนี เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ** และอาจารย์เสริมชัยฯเฝ้ารับเสด็จ

และนำเสด็จไปสู่ปริมณฑลพิธีหน้าพระอุโบสถวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

๓

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารได้เสด็จไปทรงเป็นประธาน ในพิธีเททองหล่อรูปเหมือนหลวงพ่อวัดปากน้ำ ขนาดเท่าองค์จริง จำนวน ๕ องค์ ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ ในภาพ อาจารย์เสริมชัยฯ ผู้อำนวยการ (ฝ่ายบริหารทั่วไป) ของ สถาบันฯ พร้อมด้วยรองประธานมูลนิธิฯ ศ.นิคมจันทรวิทุร, รศ.ดร.ธีระ เกรอต และพล.ท.พัฒน์ อุไรเลิศ แม่ทัพภาค ๑ ประธานผ้าป่ามหากุศล กำลังประกอบพิธีถวายผ้าป่าก่อนจะถึงเวลาประกอบพิธีเททอง

๔

เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ อาจารย์เสริมชัยฯ ได้ร่วมบรรจุวัตถุมงคลในรูปหล่อหลวงพ่อ วัดปากน้ำ ที่สร้างขึ้นเพื่อประดิษฐานไว้ ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

กายทิพย์ก็เป็น ณ ภายใน กายมนุษย์ละเอียดก็เป็น ณ ภายนอก หยาบเป็น ณ ภายนอก ละเอียดเป็น ณ ภายในตลอดไปอย่างนี้จนสุดละเอียดของสังขารของกายในภพสาม คือ อรูปพรหมละเอียดสุดละเอียดไปแล้วใจจะสงบระงับเองไปตามลำดับ ของการเข้าไปเห็น กาย เวทนา จิต ธรรม เป็น ณ ภายใน ละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียด จิตใจจะสงบระงับจากกิเลสนิวรณ์ ไปโดยอัตโนมัติ และ **ในขณะเดียวกันมีการดับหยาบไปหาละเอียดคือ วางอุปาทานในขันธ์ ๕ ของกาย เวทนา จิต ธรรม ที่หยาบ เข้าไปสู่ที่ละเอียด ไปจนสุดละเอียด จิตก็ใสสะอาดบริสุทธิ์ กิเลสก็จะกระเทาะล่อนจางไปตามลำดับ** เพราะฉะนั้น **การเจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกายนั้น ทั้งเห็นทั้งรู้และละวางอุปาทานในขันธ์ ๕ ละวางด้วยใจไปจนสุดละเอียดเลย จิตใจก็สะอาด บริสุทธิ์ จนหยุดสังขาร ถึงขั้นที่อวิชชาทำอะไรไม่ได้** ความจริงอวิชชานั้นเป็นนิวรณ์ อีกข้อหนึ่งเป็นข้อที่ ๖ แต่ว่า **ตอนที่เราทำหยุดในหยุดกลางของหยุดสังขารไม่ทำหน้าที่ อวิชชาก็เลยทำอะไรไม่ได้** เหมือนโจรมายืนเมียงมองอยู่รอบบ้าน แต่ยังไม่เข้าบ้าน เพราะฉะนั้นเราดำเนินไปสุดละเอียด **เมื่ออวิชชาทำอะไรไม่ได้ เราก็หยุดจนจิตละเอียดหนักเข้าก็ถึงธาตุล้วนธรรมล้วน คือธรรมกายได้ ทำไปสุดละเอียดเพื่อเป็นทุนเข้าไว้ก่อน แล้วเมื่อถึงธรรมกายที่สุดละเอียดแล้วจึงกลับมาพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม โดยแยบคายอีกทีหนึ่ง ก็จะเห็นความเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตาได้ ทั้งหยาบและละเอียด** และไม่เพียงแต่เห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรมของเราเองเท่านั้น ยังเห็นของสัตว์อื่นได้ด้วย และแม้แต่สัตว์อื่นซึ่งเป็นภพที่ละเอียดมีอยู่ในพระไตรปิฎก แต่มีนักปริยัติบางท่าน ปฏิเสธว่า "ฟังไปอย่างนั้นเอง พระไตรปิฎกไม่มีจริงหรอก" ก็มี แต่ผู้ปฏิบัติถึงจริง ๆ นั้นรู้เห็นจริงแน่นอน คอยดูรุ่นนี้กระผมเชื่อแน่จะรู้เห็นด้วยตนเองเป็นจำนวนไม่น้อย ค่อย ๆ ดูไปก็แล้วกันนะครับ

สรุปว่า **วัตถุประสงค์ของการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่ ข้อแรกเพื่อความสงบระงับจากกิเลส นิวรณ์ มีธรรมปฏิบัติคือข้อศีลและข้อสมาธิภาวนา หรือสมถภาวนา**

วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องการให้ผู้ปฏิบัติธรรมนั้น ได้เข้าใจในสังขารคือความปรุงแต่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความปรุงแต่งด้วยผลบุญ ที่ชื่อว่า **"ปุญญาภิสังขาร"** ความปรุงแต่งด้วยผลบาปชื่อว่า **"อปุญญาภิสังขาร"** ความปรุงแต่งที่ละเอียดประณีตด้วยฌานสมาบัติ อันมีผลให้จิตใจไม่หวั่นไหว ชื่อว่า **"อเนญชาภิสังขาร"** ว่าปรุงแต่งอย่างไร เพราะฉะนั้นในวิชชาธรรมกายนั้น เมื่อปฏิบัติถึงธรรมกายแล้วเห็นนรกสวรรค์จริง เห็นนรกเห็นสวรรค์ก็เห็นความปรุงแต่งซิ ว่าคนนั้นทำความดีอย่างนี้ เห็นอยู่ในสวรรค์เมื่อตายไป หรือเห็นเทพยดา แล้วสามารถจะรู้ตามระดับภูมิธรรม รู้ไม่เท่ากัน สามารถจะรู้ว่าเทพยดามาได้ความเป็นเทพยดาเพราะบุญอะไร สามารถจะเห็นความปรุงแต่ง ของอปุญญาภิสังขาร เปรต สัตว์นรก อสุรกาย แม้สัตว์เดียรัจฉาน ว่าผลบาปอกุศลอะไรปรุงแต่งให้เขาได้มาเกิดในภพในชาตินี้นะครับ แหละมิใช่เห็น ณ ภายนอกคือเห็นผู้อื่น ในภพอื่นเท่านั้น แม้ในตัวเราเองที่ยังเป็นอยู่ ก็สามารถเห็นได้ว่าบุญปรุงแต่งบาปปรุงแต่งอย่างไรเป็นการเห็น **"ปฏิจจสมุปบาทธรรม"** ด้วย กล่าวคือเมื่อท่านทำจิตสะอาดบริสุทธิ์ด้วยทาน ศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะละเอียดเข้าไป จิตของท่านจะเข้าถึงมนุษย์ธรรมเห็นกายละเอียด ละเอียดเข้าไปเห็นถึงทิพย์ธรรม เห็นทิพย์ละเอียด หรือเป็นทิพย์ละเอียด เห็นพรหมธรรมหรือเข้าถึงพรหมธรรมเป็นรูปพรหมละเอียดเข้าไปถึงอรูปพรหม นี่ก็แปลว่าเห็นบุญปรุงแต่ง แต่ปรุงแต่งแล้วเป็นสุขคติละเอียดเข้าไปจนสุดละเอียด **ปรุงแต่งเนื่องด้วยอวิชชายังทำหน้าที่ได้อยู่ ความบังเกิดขึ้นด้วยอวิชชา ซึ่งทำหน้าที่เป็นปัจจัยให้เกิดสังขารมีอยู่** แต่ทำได้น้อยลง ๆ ท่านจะเห็นธาตุธรรมของกาย เวทนา จิต ธรรม ของกายในกายที่ละเอียด ๆ เข้าไปนั้นโตใหญ่ใสละเอียดและประณีตขึ้นไปตามลำดับ ความเข้าใจโดยรอบนี้เอง คือความเข้าใจในสังขาร ความปรุงแต่งทั้งปวงซึ่งท่านสามารถพิจารณาแยกโดยเห็นรายละเอียดความปรุงแต่งอื่น ๆ เข้าไปจนสุดละเอียด **ความเห็นการปรุงแต่งนี้ก็เพื่อให้เข้าใจและเห็นสภาวะตามธรรมชาติของสังขารต่อไปอีกว่า ไม่ว่าจะปรุงแต่งด้วยผลบุญ ผลบาป หรือแม้แต่ละเอียดขึ้นไป ถึงฌานสมาบัติเป็นพรหมอรูปพรหม ก็ตาม ยังตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์คือความเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา**

เพราะฉะนั้น **วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ คือให้เข้าใจในสังขารแล้ว ยังให้รู้แจ้งเห็นจริงในสภาวะของสังขารนั้นว่าเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่างไร** ทั้งนี้เพื่ออะไร เพื่อที่ **เมื่อเข้าใจแน่ชัดแล้วจะเห็นโทษของอุปาทาน คือความยึดมั่นถือมั่น ด้วยตัณหาและทิฏฐิ** นะครับ ให้โปรดเข้าใจ **เพราะตัณหาและทิฏฐิเป็นปัจจัยให้เกิด อุปาทาน อุปาทานเป็นปัจจัยให้เกิด ภพชาติ ชรา มรณะ ตามสายปฏิจจสมุปบาทธรรม ซึ่งรวมเรียกว่าทุกข์** ทีนี้ถ้าหากไม่ปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายจะเห็นเพียงเท่านี้ ความเห็นเพียงเท่านี้หรือเท่านี้ขึ้นไปคือ **รู้แจ้ง**

แทงตลอดในพระไตรลักษณ์ ในสังขารธรรมทั้งหลาย อันนี้ชื่อว่า **"วิปัสสนาปัญญา"** คือปัญญารู้แจ้งแทงตลอดในความเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ในสังขารธรรมทั้งหลาย จุดนี้เป็นจุดหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญนะครับ

พระคุณเจ้าที่เคารพ **ถ้าท่านปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายท่านจะเห็นชัดและรู้ชัดว่า แต่เพียงสังขารเท่านั้น มีสภาวะที่เป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่างอื่นที่เป็นวิสังขาร หรือที่เป็นอสังขตธาตุ อสังขตธรรม คือธาตุธรรมที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งนั้นหาได้ตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์ไม่** จุดนี้เป็นจุดสำคัญ ผู้เจริญภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย เมื่อทำสุดละเอียดเข้าไปแล้วจิตจะตกศูนย์ ธรรมกายที่ละเอียดที่สุดละเอียด ที่วางอุปาทานในขันธ์ ๕ ได้ชั่วคราวจะไปปรากฏในอายตนนิพพานได้เห็น **พระนิพพาน คือธรรมกายที่บรรลุพระอรหัตผลแล้วที่กายเนื้อหรือกายหยาบ หรือกายสังขารแตกทำลายแล้วชื่อว่า เข้า "อนุปาทิเสสนิพพาน" ปรากฏเข้านิโรธสงบตลอดกันหมดในอายตนนิพพาน** จึงเข้าใจว่าวัตถุประสงค์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ให้เจริญมหาสติปัฏฐานสี่ในข้อที่ ๒

ที่ว่าให้ **เข้าใจในสังขารและสภาวะของสังขาร เพื่อให้ละอุปาทานในสังขารทั้งหลายด้วยตัณหาและทิฏฐินี้เองซึ่งเกิดวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓**

เมื่อละอุปาทานในสังขารของกายในภพสามแล้ว ก็พึงปฏิบัติให้เข้าถึงให้รู้ให้เห็นและให้เป็นธรรมกาย เพื่อนำไปสู่ความตรัสรู้ในอริยสัจทั้ง ๔ อันเป็นทางมรรคผลนิพพานตามรอยบาทพระพุทธองค์ มาถึงตอนนี้ **ในวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ ที่ ๓ ต่อกันนี้ มิใช่เอาแต่เพียงประสบการณ์จากการปฏิบัติธรรมเท่านั้น ยังมีเอกสารหลักฐานที่สำคัญในพระไตรปิฎก ซึ่งอ่านค่อนข้างเข้าใจยาก แต่ถึงธรรมกายแล้วเข้าใจได้ไม่ยาก** อย่างที่กระผมได้เคยยกมาเมื่อคราวก่อนว่า พระยมกได้เคยเที่ยวคุยว่าท่านได้รู้ทั่วพระสัทธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว และว่าพระอรหันต์ขีณาสพเมื่อแตกกายทำลายขันธ์แล้วขาดสูญ ซึ่งต้องร้อนถึงพระสารีบุตรไปสอนไปกระทบถาม จึงได้ความว่าท่านยมกไม่เข้าใจคำว่า **"ตถาคต"** เพราะ **"ตถาคต"** คือ **"ธรรมกาย" ตถาคต** ไม่ใช่รูป ไม่ใช่เวทนา ไม่ใช่สัญญา ไม่ใช่สังขาร ไม่ใช่วิญญาณ คือไม่ใช่กายเนื้อ เรื่องพระยมกนั้นมีอยู่ในตอนท้ายแห่งการสนทนาโต้ตอบปัญหากับพระสารีบุตร มหาเถระ ในสังยุตตนิกาย ขันธวรรค พระไตรปิฎกฉบับพระบาลี สยามรัฐ เล่มที่ ๑๗ ข้อ ๑๙๘ หน้า ๑๓๓ ซึ่งกระผมได้อ่านและวิเคราะห์ให้ฟังเมื่อวานแล้ว แต่ก็ยังมีอีกข้อหนึ่งเมื่อสักครู่ที่ผมเรียนว่า ตถาคตไม่ใช่กายเนื้อ นี้ก็มีปรากฏอยู่ในอัคคิวัจฉโคตรสูตรนิกาย เฉพาะท้ายสูตร ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้โต้ตอบปัญหากับวัจฉโคตรปริพาชก ความตอนสุดท้ายซึ่งแสดงว่าพระพุทธเจ้าหรือตถาคต ไม่ใช่กายเนื้อนี้มีอยู่ว่า "ฉันนั้นเหมือนกันแลวัจนะ บุคคลอื่นเมื่อบุคคลจะบัญญัติตถาคตพึงบัญญัติด้วย รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณดับไป รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนั้น ตถาคตละได้แล้ว ถอนรากเสียแล้ว ทำให้เป็นดุจตาลยอดด้วน ถึงความไม่มี มีความไม่เกิดขึ้นต่อไปเป็นธรรมดา ตถาคตพ้นจากการนับว่ารูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เรื่องนี้เป็นเรื่องลึกซึ้ง ประมาณไม่ได้ หยั่งได้ยากเปรียบเสมือนมหาสมุทร **คำว่า "เกิด" ก็ใช้ไม่ได้ คำว่า "ไม่เกิด" ก็ใช้ไม่ได้ คำว่า "ทั้งเกิดและไม่เกิด" ก็ใช้ไม่ได้ คำว่า "เกิดก็ไม่ใช่ ไม่เกิดก็ไม่ใช่" ก็ใช้ไม่ได้** ท่านว่าอย่างนี้นะ เรื่องนี้เป็นเรื่องละเอียดลึกซึ้งแต่กระผมสรุปไว้ตอนนี้ก่อนว่า "พระพุทธเจ้า" ก็ดี "ตถาคต" ก็ดี ไม่ใช่กายเนื้อนะ โปรดเข้าใจ และคำว่า **สัพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา** ในท้ายอนัตตาลักขณสูตร **ก็ไม่ได้หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่าง แต่หมายเฉพาะสังขาร** เพราะพระยมกเมื่อบรรลุธรรมแล้วได้ตอบคำถามของพระสารีบุตรว่า **"รูปํ อนิจฺจํ"** รูปแลเป็นสิ่งไม่เที่ยง, **"ยทนิจฺจํ ตํ ทุกฺขํ"** สิ่งใดไม่เที่ยงสิ่งนั้นเป็นทุกข์ ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้, **"ยํ ทุกฺขํ ตํ อนตฺตา"** สิ่งใดที่เป็นทุกข์หรือทนอยู่สภาพเดิมไม่ได้ สิ่งนั้นแลมิใช่ตัวตน **เพราะฉะนั้นสิ่งที่เป็นอนัตตา หรือที่มิใช่ตัวตนนั้นก็คือสังขารเท่านั้นเอง** มันชัดเจนอย่างนี้ ที่พูดว่า **"สัพฺเพ ธมฺมา อนุตฺตา ต่อท้าย อนัตตลักขณสูตรนั้น เป็นความต่อเนื่องมาจาก สัพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา สัพฺเพ สงฺขาราทุกฺขา พูดเรื่องสังขารทั้งสิ้น แม้พระบาลีคำสุดท้ายว่า สัพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา ก็เป็นเรื่องเกี่ยวเนื่องกันว่าธรรมชาติทั้งหลายเหล่านี้แหละที่ไม่ใช่ตัวตน ไม่ใช่อย่างอื่น** เพราะได้มีความตอนอื่น ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้แสดงไว้เป็นหลักฐานสำคัญมีปรากฏอยู่ในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อุทานวรรค นิพพานสูตรที่ ๓ แปลความว่า **"ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรมชาติที่ไม่เกิดแล้วไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำไม่ได้แล้วปรุงแต่งไม่ได้แล้ว มีอยู่ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ถ้าธรรมชาติที่ไม่เกิดแล้ว ไม่เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำไม่ได้แล้ว ปรุงแต่งมิได้แล้วจักมิได้มีอยู่แล้วไซร้ การสลัดออกซึ่งธรรมชาติที่เกิดแล้วที่เป็นแล้วอันปัจจัยปรุงแต่งได้แล้วกระทำได้แล้วจะไม่พึงปรากฏในโลกนี้เลย ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะธรรมชาติอันไม่เกิดแล้วไม่เป็นแล้วอันปัจจัยปรุงแต่งไม่ได้แล้ว กระทำ**

ไม่ได้แล้วมีอยู่ การสลัดออกซึ่งธรรมชาติที่เกิดแล้ว เป็นแล้ว อันปัจจัยกระทำแล้ว ปรุงแต่งแล้วจึงปรากฏ" นี่เห็นชัดเจนนะครับว่า **ธรรมชาติที่ชื่อว่าอสังขตธาตุ อสังขตธรรม คือธาตุธรรมที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ซึ่งตรงกันข้ามกับสังขาร มีอยู่** เพราะว่า **วัตถุประสงค์สำคัญในการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่ ก็เพื่อให้ละวางในอุปาทานในสังขาร ด้วยตัณหาและทิฏฐิ เพื่อปฏิบัติให้เข้าถึง รู้เห็น และเป็นอสังขตธาตุ อสังขตธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือธรรมกาย**

อสังขตธาตุ อสังขตธรรม ธาตุธรรมที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งนั้น อาจจะมีหลายอย่างเช่น "พระนิพพาน" คือธรรมกายที่บรรลุอรหัตผลแล้วนี้ของแท้เลย ของแท้คือเต็มธาตุเต็มธรรม เต็มธาตุเต็มธรรมขนาดหน้าตักความสูงเส้นผ่าศูนย์กลางดวงธรรม ๒๐ วา และ **"อายตนนิพพาน"** เป็นต้นนะครับ ทีนี้มากล่าวถึงตรงนี้ว่า รู้ได้อย่างไรว่าท่านหมายถึงธรรมกาย เพราะในมหาสติปัฏฐานสี่ ท่านไม่ได้พูดถึงธรรมกายสักนิด ในมหาสติปัฏฐานสี่ไม่ได้กล่าวถึงธรรมกายเลย ดังที่กระผมกราบนมัสการว่า พระไตรปิฎกไม่ใช่ตำรา คือไม่ได้เขียนขึ้นแบบตำรา มีอยู่ที่โน่นนิด มีอยู่ที่นี่หน่อย **ถ้าศึกษาปริยัติด้วยปฏิบัติด้วยให้ถูกทางแล้ว จะเข้าใจเรื่องเหล่านี้ ว่าวัตถุประสงค์ให้เข้าถึงธรรมกาย เพราะคำว่าตถาคต ไม่ใช่กายเนื้อแล้ว เป็นอะไร?** พระพุทธองค์ได้แสดงไว้เลยนะครับ ท่านดูเถอะครับ ในวักกลิสูตร ซึ่งก็คงได้ยินได้ฟังมาเหมือนกันว่า **"ดูกรวักกลิ เธอจะมัวติดตามเฝ้าดูร่างกายอันเน่าเปื่อยผุพังนี้ไย** (คือสังขาร) **ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นเรา ผู้ใดเห็นเราผู้นั้นเห็นธรรม"**

"ผู้ใดเห็นธรรม" คือ "ธรรมรัตนะ" "ธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย" ทีนี้คำว่า **"เรา"** คืออะไร **"เรา"** คือ **"ตถาคต"** เพราะฉะนั้นเรามุ่งมาสู่จุดสำคัญว่า **"ตถาคต"** เราปฏิบัติเพื่อเข้าถึง**ตถาคต** หรือ **พระพุทธเจ้า** และตถาคตหรือพระพุทธเจ้านะคืออะไร ไปมีอยู่ในอีกสูตรหนึ่ง มีอยู่ในพระสุตตันตปิฎก ทีฆะนิกาย ปาฏิกวรรค อัคคัญญสูตร พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย เล่มที่ ๑๑ หน้า ๗๕ ถึง ๗๖ กระผมจะแปลความย่อว่า **"คำว่าธรรมกายก็ดี พรหมกายก็ดี ธรรมภูตก็ดี พรหมภูตก็ดี" เป็นชื่อตถาคต** ก็คือ **ตถาคตคือธรรมกายนั่นเอง** หรือ**ตถาคตคือพรหมกาย** ความสองความนี้เป็นนัยสำคัญ ธรรมกายคืออะไร? **ธรรมกายเป็นธาตุธรรมที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง "อุบัติขึ้น"** ฟังให้ดีครับ **อุบัติขึ้นจากความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ๓ ประการ** กล่าวคือ **กายและหัวใจเป็นเนื้อหนังที่แท้จริงรวบยอดกลั่นออกมาจากพระวินัยปิฎก ซึ่งจะทำหน้าที่เป็น "ปฐมมรรค"** "มรรค" นี่จะทำหน้าที่เป็นโลกุตตรมรรคผมใช้คำว่า "จะทำ" **จะทำนี้ถ้าไม่เจริญภาวนา ผู้ถึงธรรมกายถ้าไม่พิจารณาสภาวะธรรมให้วิปัสสนาปัญญา และโลกุตตรปัญญาเกิด ก็จัดว่าเป็นเพียงโคตรภูบุคคลหรือโคตรภูญาณ ได้โคตรภูญาณ แต่ถ้าพิจารณาสภาวะธรรมจนมรรคญาณหรือโลกุตตรมรรคเกิด เต็มธาตุ เต็มธรรมนี่เป็น "ปฐมมรรค" ตัวจริง** ผมจึงใช้คำว่า **ธรรมกายและหัวใจ จะทำหน้าที่เป็นปฐมมรรค "ดวงจิต"** เมื่อเราผ่านกายในกายไปสุดละเอียดแล้วจะถึงธรรมกายนั้น **ดวงจิตของธรรมกายนี่เป็น "ธาตุเป็น"** โปรดเข้าใจด้วย **ธาตุเป็นคือสิ่งมีชีวิต ไม่ใช่สิ่งที่ใครนึกว่าเป็นนิมิตอะไร** เดี๋ยวผมจะพิสูจน์ให้ฟัง เป็นสิ่งมีชีวิต ดวง**จิตเป็นเนื้อหนังที่แท้จริงรวบยอดกลั่นออกมาจากพระสุตตันตปิฎก ซึ่งจะทำหน้าที่เป็น "มรรคจิต" ดวงปัญญาเป็นเนื้อหนังที่แท้จริงรวบยอดกลั่นออกมาจากพระอภิธรรมหรือพระปรมัตถ์ปิฎกเป็น "มรรคปัญญา" อันนี้ทำหน้าที่เป็นมรรคปัญญาเมื่อประชุมพร้อมกันเมื่อไหร่ มรรคจิตเกิดก็จะปหฺณสังโยชน์กิเลส เครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลก บรรลุมรรค ผลได้ ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้** เพราะฉะนั้น **"ธรรม" ณ บัดนี้หมายถึงธรรมฝ่ายกุศลที่สุดละเอียดที่เหนือความปรุงแต่งด้วยบุญกุศลและบาปอกุศล และแม้ธรรมกลาง ๆ** นะครับ ทีนี้ส่วนคำว่า **"พรหมกาย"** พรหมกายนั่นหมายถึง **"กายประเสริฐ"** ประเสริฐอย่างไร? ประเสริฐที่ว่า**ไม่ต้องตกอยู่ในอาณัติแห่งพระไตรลักษณ์** พระพุทธองค์จึงได้ทรงแสดงว่า **ก็เพราะมีธรรมชาติอย่างนี้แหละ การสลัดออกซึ่งธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ที่เรียกว่าสังขาร จึงมีในโลก ถ้าไม่มีธรรมชาติอย่างนี้ การสลัดออกซึ่งธรรมชาติที่เรียกว่าสังขารจะไม่มีในโลกนี้เลย ชัดแจ้งอยู่ในนิพพานสูตรที่ ๓** นะครับ

ทีนี้มีอยู่นิดหนึ่งเรื่อง**ธรรมกาย**หรือ**พรหมกาย** มีอยู่คำหนึ่งท่านเรียกว่า **"ธรรมภูต"** หรือ **"พรหมภูต" "ภูต"** เป็นภาษาบาลีแปลว่า **"อุบัติขึ้น"** ธรรมกายนะอุบัติขึ้นเหมือนกันนะ **แต่ความอุบัติขึ้นของธรรมกายนั้น** ได้โปรดเข้าใจจุดสำคัญขั้นนี้ว่า **มิใช่อุบัติขึ้น เพราะเหตุแห่งอวิชชาเป็นเหตุ ปัจจัยให้เกิดสังขาร วิญญาณ นามรูป สฬายตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน ซึ่งจัดเป็นการเกิดภพเกิดชาติแต่ประการใด แต่ว่าเพราะเกิดจากความบริสุทธิ์** เพราะฉะนั้นหลายท่านที่ฟังมาผิด ๆ เข้าใจผิด ๆ ว่า "ธรรมกาย" ก็เป็นรูป ผู้ปฏิบัติธรรมกายนะติดรูป ข้อนี้ผิด **รูปหรือนามนั้นมีผลแต่วิญญาณ สังขารและอวิชชาเป็นเหตุเป็นปัจจัย แต่ธรรมกายมิใช่อุบัติขึ้นด้วยอวิชชา สังขาร**

วิญญาณ เป็นเหตุ เป็นปัจจัยแต่ประการใด เพราะฉะนั้นจึงเป็นคนละเรื่อง ได้โปรดเข้าใจให้ดีนะครับว่า**ธรรมกายไม่ใช่นามรูป เมื่อผู้ปฏิบัติธรรมไม่เข้าใจเพราะไม่รู้ไม่เห็นธรรมชาติทั้งสองอย่าง อย่างหนึ่งสังขาร อย่างหนึ่งวิสังขาร ก็เข้าใจว่าธรรมชาติทุกอย่างเป็นอย่างเดียวกันหมด อะไรที่เห็นได้เรียกว่ารูป อันนี้เป็นความเข้าใจผิด รูปที่ว่าซึ่งมีความเข้าใจว่าธรรมกายติดรูปนะ เพราะไปเข้าใจว่าเป็นนามรูปที่เกิดแต่อวิชชา ซึ่งตรงกันข้ามเลย ธรรมกายมิได้เกิดจากอวิชชา ถ้าอวิชชามีอยู่ไม่มีทางเห็นธรรมกาย ไม่มีทาง**นะครับ แต่ถ้าเช่นนั้น อาจมีผู้ถามว่าอย่างนี้คนถึงธรรมกายเป็นอรหันต์หมด ไม่ใช่ดังที่กระผมเรียนว่า อวิชชาเป็นนิวรณูปกิเลสข้อที่ ๖ อาจจะดับก็ได้ชั่วคราว เสมือนหนึ่งโจรอยู่นอกบ้านเรา ยังไม่เข้ามานะครับ แต่เรายังไม่ได้ฆ่ามหาโจรโดยเด็ดขาด ต่อเมื่อบรรลุอรหันต์แล้ว มหาโจรนั้นไม่มี ฆ่าตายแล้ว มีอุปมาว่าอย่างนี้ หรือจับไปขังคุกเสียแล้ว ทำนองนั้น ความหมายเป็นอย่างนี้ ทีนี้กระผมใคร่กราบนมัสการตอนหนึ่งที่สำคัญ คือว่าในความหมายของวัจฉโคตรปริพาชก ที่เคยมาถามธรรมกับสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ข้าแต่พระโคดมผู้เจริญ ผู้ที่ปฏิบัติแล้วกิเลสหมดดังท่าน อย่างพระอรหันต์ทั้งหลาย ตายไปแล้วไปเกิดที่ไหน ใช้คำว่าเกิด พระพุทธเจ้าท่านว่า คำว่าเกิดก็ใช้ไม่ได้ เพราะอะไรท่านจึงกล่าวอย่างนี้ เพราะว่าเกิดความหมายคนทั่วไปเข้าใจกันนักปฏิบัติเข้าใจกันนั้น หมายว่าเกิดภพชาติเพราะอวิชชาเป็นเหตุเป็นปัจจัย พระองค์จึงตอบว่า **"เกิดก็ใช้ไม่ได้"** อ้าว! ถ้าอย่างนั้นก็ไม่เกิด พระอรหันต์ตายแล้วไม่เกิด ฟังให้ดีนะครับ ตรงนี้พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า **"คำว่าไม่เกิดก็ใช้ไม่ได้"** คำว่าไม่เกิดก็ใช้ไม่ได้ นี่ท่านพูดคำนี้ เอ! เป็นอย่างไร? เพราะอะไร? ก็เพราะว่า **"ธรรมกายอุบัติ"** นะ **"มี"** นะ **"เกิดขึ้น"** นะ **แต่มิใช่เกิดด้วยอวิชชา "อุบัติขึ้น"** พระองค์จึงใช้คำว่า **"ภูต" ธรรมภูต พรหมภูต** คำว่า **"ภูต"** สมมุติชื่อเรียก เพียงเพื่อให้เข้าใจ เพราะอะไร คำว่าภูตะ หรือภูต ก็ใช้กับโอปปาติกะเหมือนกัน ใช้กับโอปปาติกะ เช่น ทิพย์ พรหม อรูปพรหม หรือบรรดาเปรต สัตว์นรก อสุรกาย ซึ่งอุบัติขึ้นด้วยผลบุญบาปทันที เพราะไม่ทราบว่าจะใช้อะไร ก็ใช้คำว่า "ภูต" ถ้าใช้คำว่า **"ชาตะ"** หรือ**ชาติ** แปลว่า **"เกิด" หมายถึงว่าเกิดเพราะอวิชชาเป็นเหตุเป็นปัจจัย** พระองค์ทรงกล่าวว่า **"เกิดก็ใช้ไม่ได้"** คำว่า **"ไม่เกิดก็ใช้ไม่ได้" เพราะธรรมกายอุบัติขึ้นนะ** ทีนี้วัจฉโคตรปริพาชกก็ถามต่อไปว่า **"อย่างนั้นจะว่าเกิดก็ไม่ใช่ ไม่เกิดก็ไม่ใช่"** พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า ถ้าอย่างนั้น **"คำนี้ก็ใช้ไม่ได้"** อ้าวอย่างนั้นงงใหญ่แล้ว วัจฉโคตรปริพาชกงง วุ่นวายฟังแล้วไม่รู้เรื่อง เกิดก็ใช้ไม่ได้ ไม่เกิดก็ใช้ไม่ได้ จะว่าเกิดก็ไม่ใช่ ไม่เกิดก็ไม่ใช่ ก็ใช้ไม่ได้ เอ อย่างนั้นเป็นอะไร? พอพระพุทธเจ้าตอบมาวกวนเข้า งงเข้าเลย โมโหเลย วัจฉโคตร โมโหจะโมโหแค่ไหนยังไม่ทราบแต่บอกว่า แหม! ไม่เอาแล้วธรรมของพระพุทธเจ้านี่ หมดศรัทธาเสียแล้วทำท่าจะลากลับ จะทูลลากลับ พระพุทธเจ้าท่านก็ตรัสด้วยพระทัยเย็น ๆ ท่านเย็นได้สบายมาก ท่านก็ตรัสว่า **"ดูกรวัจฉะ ควรแล้วที่ท่านจะงง ควรแล้วที่ท่านจะหลงไป เพราะธรรมนี้**หรือ**คือธรรมชาตินี้ลึกซึ้งเห็นได้ยาก"** ฟังให้ดีนะครับ เพราะฉะนั้นใครอย่าบ่นว่าไม่ถึงธรรมกายสักที **เห็นได้ยาก ตรัสรู้ตามได้ยาก** คำว่าตรัสรู้คือต้องเห็นเองนะ พระพุทธเจ้าหรือตถาคตเป็นเพียงผู้ชี้ทางให้ เหมือนอาจารย์ท่านบอกท่านเจ้าคุณอาจารย์ท่านบอกว่า ท่านสอนให้ แนะชี้ทางให้แล้วไปทำเอง แปลว่าต้องเห็นเองนะ เข้าถึงเอง รู้เอง คำนี้เองที่ใช้คำว่า **"ตรัสรู้"** ไม่ใช่ **"รู้"** เฉย ๆ ท่านว่า **เห็นได้ยาก ตรัสรู้ตามได้ยาก เป็นธรรมสงบ** ใครเข้าถึงแล้วสงบประณีต **หยั่งไม่ได้ด้วยตรรกะ** หยั่งไม่ได้ด้วยตรรกะคืออย่างไร? เดาไม่ได้ คือจะมานึกเอาเหตุผลธรรมดามาพูดกันไม่ได้ ต้องด้วยทั้งเห็นและทั้งรู้ **เป็นธรรมละเอียด** ท่านว่าอย่างนั้นนะ เป็นธรรมละเอียด ท่านลองถามดู ผู้ที่ถึงธรรมกายละเอียดแค่ไหน **บัณฑิตพึงรู้ได้ ธรรมนั้นอันท่านผู้มีทิฏฐิอื่น มีแนวความเห็นอื่น มีหลักที่พอใจอย่างอื่น มีความเพียรที่ประกอบแบบอื่น ถืออาจารย์อื่น ยากที่จะรู้ได้** นี่พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงอย่างนี้นะครับ

ในเรื่องของความอุบัติขึ้นของธรรมกายมีปรากฏอยู่ในหลายแห่งในพระไตรปิฎก โปรดฟังให้ดีนะครับ และไม่ใช่แต่พระพุทธเจ้าเท่านั้นนะครับ พระอรหันต์ทั้งหลายก็อุบัติแท้โดยธรรมกายด้วยกันทั้งสิ้น โปรดพิจารณาดูในพระสุตตันตปิฎก ขุทฺทกนิกาย สรภังคเถรคาถา ข้อ ๓๖๕ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง พ.ศ. ๒๕๑๔ เล่มที่ ๒๖ หน้า ๓๓๔ มีความดังต่อไปนี้นะครับ โปรดเข้าใจ "เมื่อก่อน**เราผู้ชื่อว่าสรภังคะ** (ท่านสรภังคะเป็นพระอรหันต์) **ไม่เคยได้เห็นโรคคืออุปาทานในขันธ์ ๕ ครบบริบูรณ์ทั้งสิ้น โรคนั้นอันเราผู้ทำตามพระดำรัสของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ได้เห็นแล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า พระวิปัสสี พระสิขี พระเวสสภู พระกกุสันโธ พระโกนาคม พระกัสสป ได้เสด็จไปแล้วโดยทางใดแล พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่าโคดม ก็ได้เสด็จไปแล้วโดยทางนั้น พระพุทธเจ้าทั้ง ๗ พระองค์นี้ ทรงปราศจากตัณหา ไม่ทรงถือมั่น ทรงหยั่งถึงความสิ้นกิเลส เสด็จอุบัติแท้โดยธรรมกาย"** ฟังให้ดีนะครับ เสด็จอุบัติ

เข้าโดยธรรมกาย ว่าพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ต่างเสด็จ อุบัติแท้โดยธรรมกาย และก็ว่าพระองค์เองคือพระอรหันต์ ท่านสรภังคะเถระเอง ก็บอกว่าเห็นตามนี้แล้ว และก็ได้กล่าวต่อไปว่า **"ทรงเอ็นดูอนุเคราะห์สัตว์ทั้งหลาย ได้ทรงแสดงธรรม คือ อริยสัจ ๔ อันได้แก่ทุกข์ เหตุเกิดทุกข์ ความดับทุกข์ ทางเป็นที่สิ้นทุกข์ เป็นทางไม่เป็นไปแห่งทุกข์อันที่มีไม่ที่สุดในสงสารเพราะกายนี้แตก และเพราะความสิ้นชีวิตนี้ การเกิดในภพใหม่อย่างอื่นมิได้มี เราเป็นผู้หลุดพ้นแล้วจากสรรพกิเลสและภพทั้งปวง"** ครับ นี่แหละครับคือเรื่องราวที่ผมกราบนมัสการว่า **ธรรมกายนั้นอุบัติขึ้น พระพุทธเจ้านั้น ตถาคตนั้นคือ ธรรมกาย และธรรมกายนี้ก็อุบัติขึ้นทั้งพระอรหันต์ขีณาสพ และสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกพระองค์** เพราะฉะนั้น **วัตถุประสงค์สำคัญของการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่ก็เพื่อละอุปาทานในสังขารด้วยตัณหาและทิฐิ เพราะอุปาทานในสังขารด้วยตัณหาและทิฐินั่นเองคือทุกข์ เป็นความทุกข์ นี้เป็นการเข้าใจทุกขสัจจะเบื้องต้นในการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่** และได้โปรดเข้าใจว่า **วัตถุประสงค์ในประการที่ ๓ นี้เองที่เข้าใจถึงความปรุงแต่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความปรุงแต่งด้วยบาปอกุศล หรือแม้บุญกุศลที่อวิชชายังทำหน้าที่อยู่นั้น เป็นความเข้าใจเหตุแห่งทุกข์ หรือสมุทัยนั่นเอง** นี้เป็นเบื้องต้น

ทีนี้มาถึงข้อ ๓ เป็น**วัตถุประสงค์ข้อ ๓** ที่ว่า**เมื่อละอุปาทานในสังขารแล้วพึงปฏิบัติให้เข้าถึงธรรมกาย "ธรรมกาย"** คืออะไร **เป็น "ตัวนิโรธ" "ดับสมุทัย" ปฐมมรรค มรรคจิต มรรคปัญญาของธรรมกาย เป็นธรรมเครื่องดับสมุทัย ธรรมกายจึงเป็นตัวนิโรธ** นี้อีกประการหนึ่ง **เมื่อธรรมกายเจริญขึ้น ธรรมปฏิบัตินี้จะประชุมโพธิปักขิยธรรมทั้ง ๓๗ ประการ องค์ธรรมเพื่อการตรัสรู้** พระคุณเจ้าทุกท่านโปรดเข้าใจนะครับ **ปฏิบัติภาวนาเป็นประจำจนถึงขั้นมรรคผลนั้นต้องตรัสรู้ ไม่ใช่รู้เฉย ๆ รู้เฉย ๆ เป็นเพียงรู้ด้วยสัญญาและวิญญาณ รู้ด้วยวิญญาณของกายในภพ ๓ มนุษย์ ทิพย์ พรหม อรูปพรหม ซึ่งยังมีอวิชชาครอบคลุมอยู่ อย่างนี้เรียกว่า "รู้" แต่ถ้ารู้เองเห็นเองโดยแจ่มแจ้งในธรรมชาติทั้ง ๒ ฝ่ายว่าอุปาทานในสังขารขันธ์เป็นทุกข์ ตัณหาและทิฐิเป็นเหตุแห่งทุกข์ พระอริยสัจก็จะเจริญขึ้น พระอริยสัจเจริญขึ้นมรรคจิตก็จะเกิด มรรคจิตเกิดและโพธิปักขิยธรรมทั้ง ๓๗ ข้อ ประชุมพร้อมกันเมื่อไร ก็สามารถปหานสังโยชน์ กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลกได้ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ นี่แหละครับวัตถุประสงค์สำคัญของการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่ และความรู้แจ้งในพระอริยสัจอันเป็นไปด้วยญาณ ๓ คือ "สัจจญาณ"** ว่า**ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นี้มีจริง มีจริงอย่างไร เข้าใจอย่างซาบซึ้ง ชื่อว่าสัจจญาณ** เข้าใจอย่างซาบซึ้ง**จะซาบซึ้งได้ต่อเมื่อเห็น** ข้อสอง**เห็นแล้วก็รู้ว่าทุกข์ควรกำจัด สมุทัยควรละ นิโรธควรทำให้แจ้ง มรรคควรทำให้เจริญนี้เป็น "กิจจญาณ" และถ้าได้เจริญภาวนาถึงขั้นละทุกข์ได้แล้ว อย่างน้อยที่สุดสังโยชน์ กิเลสเครื่องร้อยรัดให้ติดอยู่กับโลก อย่างน้อย ๓ ประการ ได้แก่ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส** ซึ่งเป็นสังโยชน์เบื้องต่ำ ๓ ประการอย่างน้อยที่สุดขึ้นไปถึงสังโยชน์เบื้องสูงรวมเบ็ดเสร็จเป็นสังโยชน์ ๑๐ ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้ **นั่นชื่อว่า กตญาณ กำจัดทุกข์ ละสมุทัย ทำให้แจ้งซึ่งนิโรธ มรรคเจริญขึ้นจนถึงละทุกข์ละสมุทัยได้ข้ามโคตรภูบุคคลเข้าสู่ความเป็นอริยบุคคลเพียงใด นั่นชื่อว่า "กตญาณ" สัจจญาณ กิจจญาณ กตญาณนี้ ชื่อญาณทัศนะ ๓ อริสัจจ์ ๔** เป็นไปด้วยญาณ ๓ **จึงรวมเป็นมีรอบ ๑๒ นี้มีปรากฏในธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงปฐมเทศนาโปรดปัญจวัคคีย์ ซึ่งอัญญาโกณฑัญญะได้ดวงตาเห็นธรรม เข้าถึงธรรม และนี้เองเป็นที่มาของการสร้างพระพุทธรูป พระประธานศาลาอเนกประสงค์ แสดงให้เห็นพระพุทธเจ้ากายเนื้อ ยกพระหัตถ์ขวากรีดขึ้นแสดงถึงดวงปฐมมรรค** เท่านี้ใช่ไหม? นี่ทรงกล่าวแก่ท่านอัญญาโกณฑัญญะ **และพระหัตถ์ซ้ายจีบชี้ไปทางศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ว่าธรรมที่ทำให้เป็นกายในกาย ณ ภายในสุดละเอียดไปถึงธรรมกายนั้นอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่** ๗ นะครับ โปรดเข้าใจอย่างนั้น

กระผมขอแถมสักนิดครับ ว่า**ธรรมกายเป็นของจริงในพระพุทธศาสนา** เพื่อเป็นเครื่องประดับสติปัญญาครับ นอกจากเอกสารอ้างอิงที่กระผมได้กล่าวถึงแล้ว **กระผมใคร่จะยกตัวอย่างให้เห็นอีกสักเอกสาร** โปรดฟังให้ดี **เอกสารที่ ๑** ที่กระผมจะเพิ่มเติม คือ**ความอุบัติขึ้นของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยรูปกายอุบัติและธรรมกายอุบัติ** นี้มีปรากฏในพระนิพนธ์ของสมเด็จพระสังฆราช (สาปุสฺสเทว) ชำระโดยสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส มีปรากฏชัดเจน บางท่านได้เคยอ่านแล้ว มีความว่า **"แม้องค์พระตถาคตอังคีรสศากยมุนีโคดมสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ซึ่งมีความปรากฏในโลกอันสัตว์ได้ด้วยยากดังนี้ พระองค์ก็ได้อุบัติขึ้นแล้วในโลก ด้วย "รูปกาย" อุบัติ และ "ธรรมกาย" อุบัติทั้ง ๒ ประการ พร้อมด้วยอัจฉริยะ อัพภูตธรรมตามธรรมดานิยมโดยพุทธธรรมดา ความบังเกิดขึ้นด้วย "รูปกาย" นั้นเป็น ๒ คือ โอกกันติสมัยลงสู่พระครรภ์มารดา หยั่งลงสู่พระครรภ์มารดา** ตอนนี้ในสมัยปฏิสนธิกาลด้วยกายทิพย์

อันนี้เห็นได้ด้วยตาธรรมกาย และนิกขนมสมัย ประสูติจากพระครรภ์เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ส่วนความบังเกิดขึ้นด้วย "ธรรมกาย" เป็น "ตถาคต" หรือ "พระพุทธเจ้า" นั่นคืออภิสัมโพธิสมัยตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ นี้เป็นหลักฐานสำคัญ และเอกสารเพิ่มเติมที่ ๒ มีในปฐมสมโพธิคาถา มารพันธ์ปริวรรค ปริเฉตที่ ๒๘ ในพระนิพนธ์สมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส มีความตอนหนึ่งกระผมจะอ่านให้ฟังว่า ในสมัยพุทธกาลเมื่อพระพุทธเจ้าได้ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ตอนก่อนที่จะบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ พญามารคือ "ท้าววัสสวดีมาร" ซึ่งเป็นจอมเทพชั้นที่ ๖ สูงสุดของเทวโลก ได้มาขัดขวางการบำเพ็ญภาวนาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มิให้บรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณได้ แต่ว่าพระองค์ทรงสู้ด้วยพระบารมี กล่าวคือพระปรมัตถบารมีที่เต็มส่วน จนชนะพญามารแล้วได้บรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ภายหลังแต่ที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เสด็จดับขันธ์เข้าสู่ปรินิพพานแล้วนั้น ต่อมาอีกชั่วระยะเวลาหนึ่ง พระอุปคุตมหาเถระซึ่งเป็นพระอรหันต์ ในภายหลังได้ทรมานพญามาร คือท้าววัสสวดีมารจนสิ้นพยศกลับใจเป็นสัมมาทิฐิ ขอบำเพ็ญบารมีเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ซึ่งเดี๋ยวนี้ท้าววัสสวดีนั้นก็ยังคงอยู่ในเทวโลกเป็นผู้ปรารถนาพุทธภูมิ เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า พระอุปคุตไม่เคยเห็นพระพุทธเจ้า มาบรรลุอรหันต์ทีหลังไม่เคยเห็นกายเนื้อ เคยเห็นแต่ธรรมกาย ก็เลยได้กล่าวว่า **"อนึ่ง ท่านจะได้อนุเคราะห์แก่อาตมา เมื่อสมเด็จพระศาสดาบังเกิดในโลก เสด็จเข้าสู่ปรินิพพานเสียแล้ว เราได้เห็นแต่ "พระธรรมกาย"** นี่โปรดฟัง แปลว่าธรรมกายเห็นได้ทุกคนถ้าปฏิบัติและถึงเวลานะครับ **มิได้ทันเห็นซึ่งพระสรีรกาย ท่านจงสงเคราะห์นิรมิต "พระรูปกาย" แห่งพระศาสดาจารย์พร้อมทั้งอาการทั้งปวงสำแดงแก่เราให้เห็นประจักษ์กับทั้งพระอัครสาวกให้ปรากฏด้วยฤทธิ์แห่งท่าน ณ กาลบัดนี้เถิด"** พญามารก็นิรมิตพระวรกายเนื้อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมพระอัครสาวก และพระอิสีติมหาสาวกให้เห็นในกาลนั้นพระเจ้าธรรมาโศกราชก็ได้เสด็จมาทอดพระเนตรพร้อมด้วยข้าราชบริพาร พระองค์มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ใคร่จะกระทำสักการะบูชาพระสถูปด้วยพระสรีระรูปแห่งพระองค์เองมีกำหนด ๗ วัน จึงให้เอาปุยสำลีชุบด้วยน้ำมันหอมถึง ๕๐๐ หม้อมาพันพระวรกายตั้งแต่พระศอ ตลอดลงไปถึงเท่าพระบาทแล้วเสด็จไปยืนประดิษฐานอยู่ที่หน้าพระเจดีย์ ยกพระหัตถ์อัญชลีเหนือพระอุตมังคศิโรตทรงพระรำลึกถึงพระพุทธคุณ แล้วให้จุดเพลิงเข้าทั่วพระสรีระรูปกาย พระสรีระรูปกายก็มิได้หวั่นไหวตาม บูชาดุจประทีปและเปลวเพลิงนั้นก็พลุ่งโพลงขึ้นไปบนอากาศสูงไปประมาณ ๒ ชั่วบุรุษ แล้วออกพระวาจาตรัสสรรเสริญพระพุทธคุณว่า **"นโมตัสสะ"** ไปเรื่อย ๆ นี่แหละครับ**พระพุทธเจ้ากายเนื้อชื่อว่าพระ "สรีรกาย" หรือ "รูปกาย" ส่วน "พระตถาคต" หรือ "พระพุทธเจ้า" นั่นคือ "ธรรมกาย หรือ พรหมกาย"** แต่ก่อนที่จะถึงธรรมกายหรือพรหมกายนั้น ก็มีกายในกายอยู่ตรงกลางนั้นอีกชื่อว่า **"เทวกาย"** เทวกายนี้มีบาลีพระพุทธภาษิต ปรากฏอยู่ในมหาสมัยสูตรว่า**เยเกจิ พุทฺธํ สรณํ คตเส นเตคมิ สนฺติ อปายภูมิ สหายมนุสฺสํ เทหํ เทวกายํ ปริภูเร เรสฺสนฺติ** แปลความว่า **บุคคลเหล่าใดเหล่าหนึ่งถึงพระพุทธเจ้าว่าเป็นสรณะ บุคคลเหล่าใดเหล่านั้นจะไม่ไปสู่อบายภูมิ ละกายที่เป็นของมนุษย์แล้วจะยังเทวกายให้เต็มรอบ** คำว่า "จะยังเทวกายให้เต็มรอบ" แปลว่าเทวกายมีหลายกาย ทั้งหยาบและละเอียด **และบุคคลที่เข้าถึงพระรัตนตรัยนั้น ย่อมเข้าถึงหรือยังเทวกาย ณ ภายในให้เกิดขึ้นเป็นขึ้นได้ทั้งรู้ทั้งเห็นได้ชัดเจน** อย่างนี้แหละครับคือ**แนวทางปฏิบัติภาวนาตามแนววิชชาธรรมกาย ซึ่งผ่านกายในกาย ได้แก่กายมนุษย์หยาบ มนุษย์ละเอียด ทิพย์ ทิพย์ละเอียด พรหม พรหมละเอียด อรูปพรหม อรูปพรหมละเอียด ตั้งแต่ทิพย์ถึงอรูปพรหมนั่นท่านเรียกว่า "เทวกาย" สุดละเอียดไปถึง "ธรรมกาย"** นะครับ ซึ่ง **"ธรรมกาย" นั้นก็คือ "ตถาคต"** มีปรากฏในพระสุตตันตปิฎก ปฏิกวรรค ฑีฆนิกาย หน้า ๙๒ นั้นแล้ว ซึ่งกระผมนำมาอ่านให้ฟังอยู่แล้ว ครับ ทั้งหมดนี้เองคือ**วัตถุประสงค์ทางการเจริญมหาสติปัฏฐานสี่** ซึ่งกระผมจะขอสรุปให้ฟังว่า

๑. เพื่อสงบระงับจากนิวรณ์กิเลส นี้เป็นส่วนสมถะ หรือ สมาธิภาวนา เพื่อให้ใจใสสะอาดบริสุทธิ์

๒. เพื่อให้เข้าใจสังขารว่าปรุงแต่งอย่างไร มีสภาวะอย่างไร เป็นตอนที่เจริญปัญญารู้แจ้งในสภาวะธรรม รู้แจ้งแทงตลอดในพระไตรลักษณ์ในสังขารทั้งปวง ชื่อว่าวิปัสสนาปัญญา

๓. เพื่อเข้าถึงธรรมกาย เพื่อประชุมโพธิปักขิยธรรม องค์ธรรมเครื่องตรัสรู้พระอิรยสัจทั้ง ๔ ชื่อว่า โลกุตรปัญญานี้เอง เป็นทางดำเนินไปเพื่อมรรคผล นิพพาน

กราบขอขอบพระคุณทุกท่านครับ

ถอดเทปโดย

สมชาย เทียมบุญประเสริฐ

กระทรวงวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยีและการพลังงาน

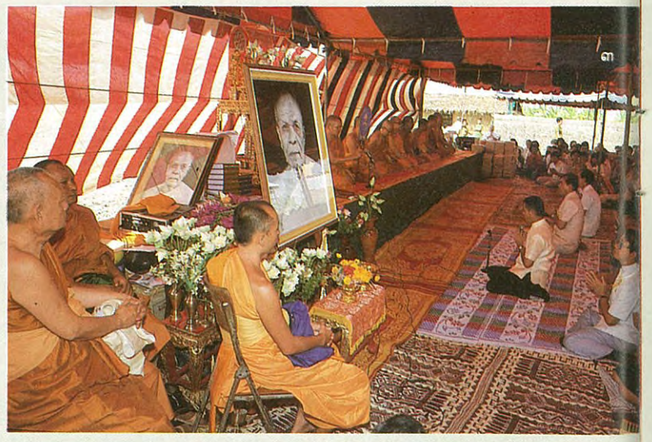

๑

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระวรชายาฯ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ศาลาอเนกประสงค์ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

๒

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารได้เสด็จไปทรงเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ศาลาอเนกประสงค์ ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ในวันอาทิตย์ที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ เวลา ๑๕.๐๐ น. โดยมีอาจารย์เสริมชัย (ในฐานะผู้แทนประธานมูลนิธิฯ) และคณะกรรมการมูลนิธิฯ เฝ้ารับเสด็จ

๓

ในวันอาทิตย์ที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งอยู่ระหว่างการอบรมพระกัมมัฏฐานแด่พระสงฆ์รุ่นที่ ๒ ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี อาจารย์เสริมชัยฯ นำสาธุชนเจริญภาวนาธรรมในตอนเช้าก่อนที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯสยามมกุฎราชกุมารจะได้เสร็จไปทรงเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์ศาลาอเนกประสงค์ ในตอนบ่าย ๓ โมง

๔

ครั้งถึงเวลา ๑๔.๐๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ก่อนที่จะถึงเวลาที่พระเจ้าวงวงศ์เธอพระวรชายาฯ จะเสด็จมาถึง

๕

หลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร** รองเจ้าอาวาสและอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในวันพิธีวางศิลาฤกษ์ศาลาอเนกประสงค์ของ**สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕

๖ ๗

ก่อนที่ศาลาอเนกประสงค์จะได้รับการก่อสร้างแล้วเสร็จพอใช้การได้นั้น การอบรมพระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ทุกรุ่นตั้งแต่ต้นปีพ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นมาจนถึงปีพ.ศ. ๒๕๒๗ รวม ๗ รุ่น ได้จัดในศาลามุงจากและศาลามุงสังกะสีชั่วคราว บนพื้นดินท้องนาซึ่งเป็นที่ตั้ง **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

ชีวประวัติโดยสังเขป ของ

อาจารย์มงคลบุตร (เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์)

ผู้อำนวยการมูลนิธิ และผู้อำนวยการ (ฝ่ายบริหาร) สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย

อาจารย์เสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร) ระหว่างการทำงานในตำแหน่งนักวิจัยอาวุโสของสำนักข่าวสารอเมริกัน กรุงเทพฯ มาเป็นเวลากว่า ๒๐ ปี ก่อนลาออกจากงานเพื่อเข้าอุปสมบทเป็นพระสงฆ์อุทิศตนเป็นทนายต่างพระศาสนาไปตลอดชีวิต

อาจารย์เสริมชัยฯ ผู้อำนวยการ (ฝ่ายบริหารทั่วไป) ของสถาบันฯ ร่วมกับพระวิทยากร ในการอบรมและควบคุมพระกัมมัฏฐาน ณ **สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี

เกิด วันพฤหัสบดีที่ ๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๒ ที่อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นบุตรคนที่ ๓ ของคุณพ่อทองดี และคุณแม่บุญนาค พลพัฒนาฤทธิ์

สมรสแล้ว กับ นางอุไร พลพัฒนาฤทธิ์ มีบุตรสาวรวม ๓ คน มีครอบครัวแล้ว ๒ คน หมดทั้งครอบครัวอนุญาตให้บวช

การศึกษา

สำเร็จ **ปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์** (เกียรตินิยม "ดี") จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สำเร็จ การศึกษาเฉพาะวิชา **"การวิจัยทางสังคมศาสตร์"** จากสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมิชิแกน แอนน์อาร์เบอร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

สำเร็จ การศึกษาหลักสูตร **"ผู้จัดการระบบงานเอกสารด้วยคอมพิวเตอร์ขนาดย่อม"** ซึ่งจัดการอบรมโดยสำนักงานแถลงข่าวสหรัฐ ณ นครวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา

งานประจำ ก่อนอุปสมบท

เป็น นักวิจัยอาวุโส และ **หัวหน้าระบบงานเอกสารด้วยคอมพิวเตอร์** สำนักข่าวสารอเมริกัน สถานเอกอัครราชทูตอเมริกัน ประจำกรุงเทพฯ

เป็น **อาจารย์พิเศษ** คณะวารสารศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในสาขาวิชา **"การวิจัยประเมินผลสื่อสาร"** สำหรับนักศึกษาชั้นปริญญาโททางวารสารศาสตร์ฯ

เป็น **อาจารย์พิเศษ** โรงเรียนการประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี ในสาขาวิชา **"การสำรวจประชามติ"** และ **"ประชามติ"** แก่นักศึกษาประชาสัมพันธ์หลักสูตร "ฝ่ายอำนวยการ", "ประชาสัมพันธ์จังหวัด", "ประชาสัมพันธ์ธุรกิจ" ฯลฯ

เป็น **กรรมการผลิตชุดวิชา "สถิติและการวิจัยสื่อสารมวลชน"** สำหรับนักศึกษาชั้นปริญญาตรี ภาควิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

งานพระศาสนา

เป็น **ผู้อำนวยการ มูลนิธิพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** เพื่อการเผยแพร่พระสัทธรรมตามแนววิชชาธรรมกาย ใน **โครงการธรรมปฏิบัติเพื่อประชาชน** วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ และ **โครงการพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

เป็น **ผู้อำนวยการ (ฝ่ายบริหาร) สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ศูนย์กลางของการอบรมพระกัมมัฏฐานเพื่อสร้างพระใจในคน และเพื่อสร้างพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เป็นกำลังสำคัญในการสืบบวรพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง และยืนยาวสืบต่อไป

เป็น **ผู้จัดรายการ "ธรรมสู่สันติ"** และ **รายการ "ธรรมปฏิบัติ"** ออกอากาศทางสถานีวิทยุ และโทรทัศน์ทั่วประเทศ

เป็น **ผู้รวบรวมและเรียบเรียงรวมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย** ให้พระเถรานุเถระตรวจสอบ แล้วจัดพิมพ์เป็นเล่มเพื่อเผยแพร่ในโครงการทั้งสองและสถาบัน

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายา ได้เสด็จไปทรงเป็นประธานในพิธีเททองหล่อรูปเหมือนหลวงพ่อฯ ในวันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๗ ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยมีนายเสริมชัย พลพัฒนาฤทธิ์ (มงคลบุตร)กรรมการบริหารและผู้อำนวยการมูลนิธิและสถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย นำเสด็จเข้าสู่ปริมณฑลพิธี และมีท่านศาสตราจารย์บัญญัติ สุชีวะ ประธานมูลนิธิฯ พร้อมด้วย พล.ท.พัฒน์ อุไรเลิศ แม่ทัพภาคที่ ๑ และท่านศาสตราจารย์นิคม จันทรวิทุร, รองศาสตราจารย์ดร.พัฒนะ ภวะนันท์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระ เกรอต รองประธานและกรรมการมูลนิธิฯเฝ้ารับเสด็จและร่วมในพิธีเททองด้วย

พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย ได้แก่ หนังสือ **หลักการเจริญสมถวิปัสสนากัมมัฏฐานเบื้องต้น** (โดยหลวงพ่อวัดปากน้ำ) หนังสือ **รวมพระธรรมเทศนา** แสดงโดยพระเดชพระคุณหลวงพ่อ วัดปากน้ำ หนังสือ **มรรคผลพิสดาร** เล่มที่ ๑ เล่มที่ ๒ และ หนังสือ **วิชชาการสะสางธาตุธรรมฯ** โดยพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ หนังสือ **ทางมรรค ผล นิพพาน รวมธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกาย** หนังสือ **พุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย** เล่มที่ ๑ และเล่มที่ ๒ หนังสือ **โพธิปักขิยธรรม ตอนที่ว่าด้วยอิทธิบาท ๔** หนังสือ **ทางสร้างบุญ** เป็นต้น

การศึกษาและปฏิบัติธรรม

การศึกษาทั่วไป

ศึกษาธรรมจาก **พระไตรปิฎก** และจากหนังสือธรรมของสายพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต สายหลวงพ่อปาน วัดบางนมโค สายพระอาจารย์มหาวีระ ถาวโร สายพระอาจารย์ท่านพุทธทาสภิกขุ และของสำนักวิปัสสนากรรมฐานวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ เป็นอาทิ

การศึกษาโดยเฉพาะ

ศึกษาธรรมปฏิบัติตามแนววิชชาธรรมกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) เป็นผู้ค้นพบอีกครั้งด้วยการปฏิบัติธรรมขั้นอุกฤษฏ์ ด้วยพระสัทธรรมวิชชาธรรมกายดำรงอยู่ครั้งพุทธกาล และสืบทอดต่อกันมาอีกระยะหนึ่ง ก็ว่างเว้นไป มิได้มีผู้ปฏิบัติสืบต่อในยุคหลังนี้ ตราบจนพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำได้ค้นพบ แล้วนำมาเผยแพร่สั่งสอนศิษยานุศิษย์จวบจนกระทั่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อท่านมรณภาพ การเผยแพร่วิชชาธรรมกายได้มีการอบรมถ่ายทอดสืบต่อมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การอบรมถ่ายทอดโดยพระเดชพระคุณหลวงพ่อ **พระภาวนาโกศลเถร (วีระ คณตตโม) ศิษย์ผู้ใกล้ชิดพระเดชพระคุณหลวงพ่อวัดปากน้ำรูปหนึ่ง ปัจจุบันเป็นที่ รองเจ้าอาวาสและพระอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ** และพระวิปัสสนาจารย์ วิปัสสนาจารย์ผู้เป็นอุบาสิกาอีกหลายท่านในสายวิชชาธรรมกาย ซึ่ง **อาจารย์เสริมชัย** หรือ **มงคลบุตร ได้เริ่มเข้าศึกษาและฝึกปฏิบัติภาวนาธรรมนี้มาตั้งแต่กลางปีพุทธศักราช ๒๕๑๓ จนถึงปัจจุบัน รวมเป็นเวลาร่วม ๑๖ ปี แล้ว**

บรรพชาอุปสมบท

วันพฤหัสบดีที่ ๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรชายาในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้ทรงพระกรุณาเสด็จพร้อมด้วยพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ไปในพิธีบรรพาชาอุปสมบทเป็นการส่วนพระองค์ด้วย

"โยหเว ทหโร ภิกขุ
ยุญชติ พุทธศาสเน
โสมํ โลกํ ปภาเสติ
อพภา มุตโต ว จนฺทิมา

แม้นเป็นเพียงภิกษุน้อย
หากอุทิศตนแก่พระพุทธศาสนา
ย่อมอาจส่องโลกนี้ให้สว่าง
ดุจดวงจันทร์พ้นผ่านเมฆ"

เรียบเรียงโดย

พัฒนะ ภวะนันท์
สุนีรัตน์ ชลสายพันธ์

กราบครู

"ปูชา จ ปูชนียานํ เอตมฺมํ คลมุตฺตมํ" การบูชาผู้ควรบูชา เป็นมงคลอันสูงสุด นี่คือคำสอนขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าประการหนึ่ง ที่ได้ทรงพร่ำสอนเหล่าเวไนยสัตว์ไว้ในมงคลสูตร ซึ่งเราท่านมักจะได้ยินได้ฟังเสมอ ๆ

ด้วยความรัก เคารพ และสำนึกในพระคุณของท่านอาจารย์อย่างประมาณมิได้ ที่บังเกิดขึ้นเต็มเปี่ยมอยู่ในหัวใจเหล่าศิษย์อย่างมิรู้จางหายนี้เอง ได้เป็นแรงผลักดันความปรารถนาอันบริสุทธิ์ ที่จะประกาศคุณธรรมและปณิธานของท่านตลอดจนผลงานต่าง ๆ ที่ท่านอาจารย์ได้ทุ่มเทกระทำมาตลอด ให้ปรากฏแก่มหาชนทั้งหลายเป็นวงกว้างออกไป คณะศิษย์อาจารย์มงคลบุตรจึงได้ร่วมใจกันจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้น โดยได้เลือกเอาบทธรรมบรรยายเรื่อง "มหาสติปัฏฐานสี" ซึ่งเป็นธรรมบรรยายที่ดีเลิศ อีกทั้งเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติธรรมอย่างยิ่ง เป็นผลงานเพียงตัวอย่างเดียวในผลงานอีกมากมายซึ่งมิอาจจะนับได้ของท่านอาจารย์มาพิมพ์เพื่อเป็นธรรมบรรณาการที่ระลึก แม้ว่าการจัดทำหนังสือนี้ คณะศิษย์จะสามารถประกาศเกียรติคุณและผลงานของท่านอาจารย์ได้เพียงน้อยนิด ด้วยมีข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น เวลาเป็นอาทิ แต่ก็ได้ทำด้วยความสักการะสูงสุด เพื่อเทิดทูนบูชาพระคุณครูมิรู้ลืม

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมานั้น ท่านอาจารย์มงคลบุตรได้ปฏิบัติตนเองเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และสาธุชนทั่วไปให้เห็นว่า ในฐานะที่ต่างก็เป็นหนึ่งในพุทธบริษัท ๔ นี้ เราทั้งหลายจึงควรสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวงของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ได้ทรงชี้นำสั่งสอนด้วยหัวข้อธรรมมากมายตลอดพระชนม์ชีพของพระองค์ ทั้งนี้เพื่อจะให้พุทธศาสนิกชนได้รู้เห็นธรรม รู้ทางเจริญที่ควรดำเนิน รู้ทางเสื่อมที่ไม่ควรดำเนิน จะได้ประคับประคองตนให้เดินไปสู่หนทางที่เป็นมรรคผลอันประเสริฐคือ พระนิพพานอย่างแท้จริง

ท่ามกลางระยะเวลาอันน่าเหน็ดเหนื่อยที่ท่านอาจารย์เอาใจใส่พวกเราคอยจี้ คอยตาม เฝ้าอบรมทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ทั้งขู่และปลอบ รวมไปถึงการให้กำลังใจในการประพฤติปฏิบัติ ดุจบิดาที่มีความรักห่วงใยอาทรและเมตตาต่อลูก ๆ มิว่างเว้น ศิษย์คนใดที่ห่างเหินไปด้วยกิจธุระอันใดก็ดี เมื่อพบหน้า ท่านจะกล่าวว่า "เออ...ดี ไม่ค่อยเห็นหน้านะหมู่นี้..." เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความห่วงใยมิใช่เพียงเพื่อปัจจุบันเท่านั้น ท่านยังให้ข้อคิด ในน้ำเสียงนั้นต่ออนาคตของศิษย์นั้น ๆ ด้วยเกรงว่าจะพากันพลาดไปจากความดีความงามไปเสีย เพราะการที่ศิษย์คนใด ก็ตามที่ไม่ห่างวัดห่างหมู่คณะที่มาร่วม

สัมมาปฏิบัติอันงดงามนี้ ย่อมจะต้องได้รับผลอานิสงส์เป็นอันมาก ติดตามตัวไปทุกภพทุกชาติอย่างแน่นอน

ปฏิปทาของท่านอาจารย์เท่าที่ศิษย์เฝ้าติดตามมาพบว่า ท่านนั้นนับว่าเป็นผู้เข้าถึงพระรัตนตรัยที่พึ่งอันประเสริฐ และได้ชื่อว่าเป็นอุบาสกที่พากเพียรศึกษาปฏิบัติธรรมจนบังเกิดผลมีอานิสงส์แก่ตนเอง และบุคคลข้างเคียงเป็นเอนกประการ ซ้ำยังชักชวนแนะนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติทั้งเพื่อประโยชน์ตน และประโยชน์ผู้อื่นอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเหล่าศิษย์ได้ทราบถึงปณิธานที่ท่านปรารถนาจะสืบบวรพระพุทธศาสนาให้ยาวนานตลอดไป และด้วยเหตุนี้เองท่านจึงได้ดำเนินชีวิตตลอดมาดังนัยแห่งพระบาลีอันเป็นพระพุทธดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้าได้กล่าวไว้ว่า **"เมื่อคถาคตปรินิพพานแล้ว ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ในพระธรรมวินัยนี้ เคารพยำเกรงในพระศาสดา ในพระธรรม ในพระสงฆ์ ในการศึกษา เคารพยำเกรงกันแลกัน นี้แลกิมพิละ จะเป็นเหตุเป็นปัจจัยให้พระสัทธรรมตั้งอยู่ได้นาน เมื่อคถาคตปรินิพพานไปแล้ว"**

พวกเราทั้งหลายเหล่าศิษย์ จึงรู้สึกปลาบปลื้มยินดีเป็นที่สุด ที่ได้เห็นความปรารถนาของท่านอาจารย์ได้บรรลุเป้าหมายไปตามขั้นตอนที่วางไว้ และทราบดีว่าในหนทางเบื้องหน้านั้น ท่านอาจารย์ยังคงมีภาระอีกมิใช่น้อยที่จะต้องดำเนินต่อไป เหล่าศิษย์จึงขอกราบคารวะคุณครูด้วยปฏิญาณในหัวใจอันบริสุทธิ์ว่า จะได้ร่วมกันสนองน้อมรับคำสอนและบริหารงานตามดำริของท่านจนกว่าจะลุล่วงด้วยความเคารพบูชายิ่ง เพื่อให้สมกับที่ท่านเป็น "ปูชนียานํ"

กราบอนุโมทนา

คณะศิษย์อาจารย์มงคลบุตร

การสอนพระกัมมัฏฐาน

คณะศิษย์ได้กราบขออาราธนาท่านไว้ล่วงหน้าในโอกาสที่ท่านเข้าบรรพชาอุปสมบท เพื่อ **ท่านพระอาจารย์มงคลบุตรจะได้มาสอนผู้ปฏิบัติธรรม และเปิดโอกาสให้สาธุชนพบกับท่านได้** ดังที่ท่านเคยปฏิบัติ ณ วันเวลาและสถานที่เดิมดังนี้ คือ

ก. วันอาทิตย์ เวลา ๙.๐๐-๑๐.๐๐ น. และ ๑๓.๐๐ น. ณ ศาลาการเปรียญ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

ข. วันเสาร์ต้นเดือน ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

ค. วันที่ ๑-๑๕ พฤษภาคม และ **๑-๑๕ ธันวาคม** อันเป็นช่วงการอบรมพระกัมมัฏฐานตามแนววิชชาธรรมกาย แก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกาจากทั่วประเทศ ซึ่งจัดให้มีขึ้น ณ สถาบันพุทธภาวนาวิชชาธรรมกาย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นประจำทุกปี

และคณะศิษย์ได้กราบขอท่านพระอาจารย์ได้โปรดสอนพระสัทธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้กับพุทธบริษัท ณ สถานที่ต่าง ๆ ในโอกาสอันควร เช่น ที่วัดเวฬุวนาราม และธรรมสถานจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นอาทิ เพื่อประโยชน์เพื่อความสุขของบุคคลทั้งหลาย และเพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนาดังปณิธานของท่านสืบต่อไป